

RJGE

ISSN : 2730-4132(Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2568)

Vol.5 No.2 (May - August 2025)

MBU 101

มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU REC

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

MBU Roi Et Journal of Global Education Review

ISSN : 2730-4132 (Online)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2568)

Vol. 5 No. 2 (May – August 2025)

เจ้าของวารสาร

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคูณภาพทางความคิดสู่สากล
3. เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ที่ปรึกษา

พระพรหมวชิรโสภณ

พระราชพัชรญาณมุนี

พระเทพวชิรวิมล, ดร.

พระธรรมวชิรจินดาภรณ์, รศ.ดร.

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

ปฐมาจารย์ผู้ก่อตั้ง มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษาอุปถัมภ์ มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ที่ปรึกษารองอธิการบดี มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

บรรณาธิการ

พระครูชัยรัตนกร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กองบรรณาธิการ

พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร์ มหาหงษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทสมบัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายจัดทำ

ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.บรรจง ลาวะลี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

โทร 0-4351-8364 และ 0-4351-6076 โทรสาร 0-4351-4618

E-mail: JournalMBU101@gmail.com

<http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย ที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียบเรียง กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย การนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารกำหนด บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2568) จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างนักวิชาการของสถาบันการศึกษากับนักวิชาการของสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความหลากหลายของบทความ เป็นการพัฒนาคุณภาพทางความคิดสู่สากล และเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป วารสารมีการควบคุมคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาให้มีการส่งบทความแบบออนไลน์หรือระบบ Online journal System (OJS)

วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ซึ่งวารสารได้ถูกจัดกลุ่มคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ให้มีมาตรฐานอยู่ใน กลุ่มที่ ๒ (TCI ฐาน ๒) ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๗๒ โดยท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่ <http://202.29.86.169/index.php/RJGE>

กองบรรณาธิการวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอขอบคุณผู้เขียนบทความ สมาชิก และผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ที่มีส่วนในการควบคุมคุณภาพของวารสารให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการวารสารขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูชัยรัตนกร, ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย	
การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (DEVELOPING SCIENCE LEARNING MANAGEMENT ACTIVITIES USING GAME BASED LEARNING FOR GRADE 1) จิรัฐิกาล เสี่ยงตากแดด, ปาริชาติ ประเสริฐสังข์.....	1
รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา (THE MANAGEMENT MODEL OF THE STUDENT CARE SYSTEM WITH COMMUNITY PARTICIPATION OF PHONNGAMSUKSA SCHOOL) ธนกร แก้วบัวสา.....	12
โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (TEACHER COMPETENCY ENHANCEMENT PROGRAM ON ACTIVE LEARNING MANAGEMENT UNDER THE KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2) นิภาวรรณ สายสมบัติ, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ.....	25
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC MANAGEMENT APPROACHES FOR OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2) มิณชกาญจน์ ลาญาติ, กาญจน์ เรืองมนตรี.....	39
การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 (THE DEVELOPMENT OF PROGRAM TO ENHANCE PERFORMANCE-FOCUSED COMPETENCY SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE UNDER THE BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4) ฐิติวรดา เมย์ไธสง, กาญจน์ เรืองมนตรี.....	55

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับ สื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES BASED ON COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING ACCOMPANIED WITH DIGITAL MEDIA TO ENHANCE ENGLISH LISTENING AND SPEAKING SKILLS FOR GRADE 5 STUDENTS)

กรภิรมย์ พัฒนนิติกศักดิ์, ทิพาพร สุจาวรี, ภูษิต บุญทองเถิง..... 69

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร

(THE DEVELOPMENT OF AN ONLINE LEARNING SYSTEM TO ENHANCE AGRICULTURAL KNOWLEDGE)

กฤษณล เกรงรัมย์, ณัฐกร สงคราม, เนาวนิตย์ สงคราม..... 83

การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุคนภูมิวิทยาคาร

(THE DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MULTIMEDIA LESSONS INFORMATION AND KNOWLEDGE FOR MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS OF PHAYAKKAPHUM WITTAYAKARN SCHOOL)

ปรียา หล้าสุดตา, เลอสันต์ ฤทธิขันธ, อนล สวนประดิษฐ์..... 100

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

(THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION TOWARDS EXCELLENCE IN PRIMARY SCHOOL UNDER THE ROI-ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1)

นริศรา จันทะคัด, กาญจน์ เรืองมนตรี..... 111

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(DEVELOPMENT READING COMPREHENSION ABILITIES USING 5W1H LEARNING MANAGEMENT TECHNIQUE OF GRADE 5 STUDENTS)

ธนินซ์ สระศรีสม, กัญญาวดี แสงงาม..... 127

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทความวิจัย

รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากอนแก่น เขต 1

(A MODEL MANAGEMENT FOR BECOMING A QUALITY SCHOOL UNDER THE
KHON KAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1)

สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์, ปณิธิย์ ศรีพุทธานุรักษ์..... 139

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียน
เอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

(DEVELOPMENT OF INTERNAL SUPERVISION MODEL USING PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY FOR ROI ET PRIVATE SCHOOLS)

สุทัศน์ สังคะพันธ์..... 151

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง
ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

(DEVELOPING A TRAINING CURRICULUM TO ENHANCE TEACHING PROFESSIONAL
COMPETENCY ACCORDING TO THE PROACTIVE CONCEPT FOR TEACHING MONKS IN
THE RELIGIOUS EDUCATION CENTER, PARIYATHAM EDUCATION, PALI DEPARTMENT)

จิรศักดิ์ เนาวะเศษ, อัญญาปารย์ ศิลปนิลมาลย์..... 165

DEVELOPMENT OF AN EMPLOYABILITY MEASUREMENT SCALE FOR COOPERATIVE
EDUCATION STUDENTS: EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS

Paing Soe Oo, Phrakhrupaladatthachariyanukit Pramot, Watanyu Bhukrongna,
Phanommas Bamrungsin..... 177

บทความวิชาการ

การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต

(EDUCATIONAL MANAGEMENT TO DEVELOP THE FUTURE ESSENTIAL CAREER
SKILLS)

ขจรเกียรติ ชลเทพ..... 192

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน หลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

205

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

212

การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*

DEVELOPING SCIENCE LEARNING MANAGEMENT ACTIVITIES USING GAME BASED LEARNING FOR GRADE 1

จิรฐิฏกาส์ เสงี่ยมตากแดด¹, ปาริชาติ ประเสริฐสงฆ์²

Jirattikal Sengtakdaed¹, Parichart Prasertsang²

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}

Roi Et Rajabhat University^{1,2}

Email : Jirattikal_sengtakdad@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีค่าดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านลำโพง (คุรุราษฎร์พัฒนา) จำนวน 11 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติและสถิติทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีประสิทธิผล คิดเป็นร้อยละ 63.91 2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์; เกมเป็นฐาน; ประถมศึกษาปีที่ 1

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1) Developing science learning management activities using games based learning for grade 1 with the Effectiveness Index of 0.50.; 2) Compare the learning achievements of Grade 1 students between before and after learning activities in science learning management activities using games based learning.; 3) study the students' satisfaction towards activity of learning activities after learning activities in science learning management activities using games based learning for Grade 1 students. The sample group used in this research were 11 students of Banlumkon (kururatrajattana) School, obtained by Cluster Random Sampling at school it's a random system. The research instruments were 10 plans of activity of science learning management activities using game-based learning and 20 multiple-choice, three-choice achievement test and subjective test and the satisfaction questionnaire consist of 10 questions. The data were analyzed using basic statistics such as percentage, mean, standard deviation and t-test statistics (One Sample t - test).

The results showed that; 1. The study found that Developing science learning management activities using games-based learning for grade 1 with the Effectiveness Index of 60% higher than the criteria 63.91 %. 2. The academic achievement of the grade 1 students after learning was significantly higher than before at the 0.5 level, and the students' satisfaction was at the high level.

Keywords : Science Learning Management Activities; Game Based Learning; Grade 1

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สถานการณ์โลกในปัจจุบันพลิกผันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเฉียบพลัน ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมเกิดกระแสความปกติใหม่ (New Normal) ความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีดิจิทัล ก่อให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบ พลิกผัน ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ ประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันอย่างมาก ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอน สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2565) ซึ่งแผนการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับ การศึกษาไว้ คือ คนไทยทุกคนควร ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิต อย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนการสอนใน ศตวรรษที่ 21 มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ การเรียนรู้ 3Rs + 8Cs โดย 3Rs คือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้เรียน ประกอบด้วย สามารถอ่านออก สามารถเขียนได้ และการคิดเลขเป็น 8Cs เป็นกลุ่มทักษะที่สำคัญ/จำเป็น ประกอบด้วย ทักษะด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทัน กับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ที่เน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการแข่งขัน นั้น จำเป็นต้องพัฒนา ทักษะการคิดเชิงคำนวณ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบด้วยเหตุผลอย่างเป็นขั้น เป็นตอนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อแก้ไข ปัญหาในสาขาวิชาต่างๆ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2562) การคิดเชิงคำนวณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาคำตอบอย่างเป็นขั้นตอนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยบุคคล หรือคอมพิวเตอร์ วิธีคิดเชิงคำนวณจะช่วยให้ปัญหาที่ซับซ้อนเข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นทักษะที่เป็น ประโยชน์ในทุกเรื่องและในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่จำกัดอยู่เพียงการคิดให้เหมือนคอมพิวเตอร์เท่านั้น แต่ เป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหาของมนุษย์ และเพื่อสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานและช่วยแก้ปัญหาตามที่ เราต้องการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล, 2563)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็น ต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกันกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรม มีการลงมือปฏิบัติจริงอย่างเหมาะสมและหลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เข้าใจในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติทางวิทยาศาสตร์ ทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าทาง วิทยาศาสตร์ ทักษะที่พึงมีในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนสามารถตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่าง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมในเชิงที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน และบ่มเพาะให้ผู้เรียน เป็นคนดี มีคุณธรรม นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ (ภัทรภร พิกุลขวัญ, โนริยุกิ อิโนะอุเอะ และจิระวรรณ เกษสิงห์, 2565)

จากการศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และการสังเกตการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการ สอน ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ยังเป็นปัญหา เนื่องจาก ผู้เรียนยังอยู่ในช่วงวัยที่มีพัฒนาการด้านการคิด วิเคราะห์และการใช้เหตุผลที่จำกัด ทำให้การเรียนรู้แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนเป็นเรื่องยาก ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนในระยะเวลานั้นๆและชอบการเรียนรู้ผ่านการเล่นมากกว่าการนั่งฟัง คำอธิบายที่ยาวนาน ผู้เรียนบางกลุ่มยังขาดทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการสื่อสาร ทำให้เข้าใจ เนื้อหายากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นปัญหามากในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้การวัดและประเมินผล

ระหว่างเรียน และหลังเรียน ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละปีการศึกษาไม่คงที่

การจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการลงมือเล่นเกม และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น การจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐานจึงช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานไปพร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ สามารถช่วยพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนได้ เพราะในระหว่างการเล่นเกม ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสาร ฐิตาพร คำฝักฝน (2565) อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลาย พัฒนาทักษะด้านร่างกายและการเรียนรู้ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน ซึ่งต้องกำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกาการเล่น กระบวนการเล่น การเล่นอาจเล่นด้วยตัวคนเดียวหรือมากกว่าโดยแบ่งเป็นกลุ่ม จะมีอุปกรณ์ในการประกอบการเล่นด้วย หรือไม่ก็ได้ (ปิยรัตน์ รอดทอง, 2556)

จากสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ และการจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐาน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ จึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานมาใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ใช้เกมเป็นฐาน
- 2.2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ใช้เกมเป็นฐาน
- 2.3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

- 3.1 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน
- 3.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน
- 3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจในระดับมากหลังจากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีรายละเอียด ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 7 ห้วยหินช้างเผือก อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 90 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านลำโพง (คุรุราษฎร์พัฒนา) ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1.แผนการจัดการจัดการการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ โดยใช้ระยะเวลา ในการทดลองเป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บคะแนนก่อนเรียน 2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง แล้วประเมินใบงาน สังเกตพฤติกรรม และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคะแนนระหว่างเรียน 3.หลังจากจัดการเรียนการสอนครบทุกการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วเก็บคะแนนหลังเรียน 4. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีดัชนีประสิทธิผลมากกว่า 0.60 ขึ้นไป 5.เปรียบเทียบผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ 6. หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิผล (EI) ของแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สิ่งต่าง ๆ รอบตัว จำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้ 1.1 นำคะแนนจากการจัดการเรียนรู้มารวบรวม ซึ่งเป็นคะแนนจากใบงาน การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ มาตรวจและให้คะแนนและนำคะแนนของแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย และเทียบส่วนเป็นร้อยละ คือ หาค่าประสิทธิผล (E.I.) (เผชญิ กิจระการ, 2544: 49) 1.2 วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มีดัชนีประสิทธิผลมากกว่าเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 63.91

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบค่า t กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. การศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประเมินโดยใช้

เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งมี 3 ระดับ ดังนี้ ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย จากนั้นนำคะแนนตามแบบประเมินไปวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5. ผลการวิจัย

จากการจัดกิจกรรมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีค่ามากกว่าเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
11	20	123	185	0.6391

จากตารางที่ 1 พบว่า จากตารางผลการวิเคราะห์ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6391 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 63.91

5.2 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนหลัง โดยการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติ Wilcoxon กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรม
การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	11	12.3	1.32	10.058	.001*
หลังเรียน	11	16.82	1.40		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนจำนวน 11 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.3 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 16.82

5.3 ความพึงพอใจของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านลำโกนา (คุรุราษฎร์พัฒนา) โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้
เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

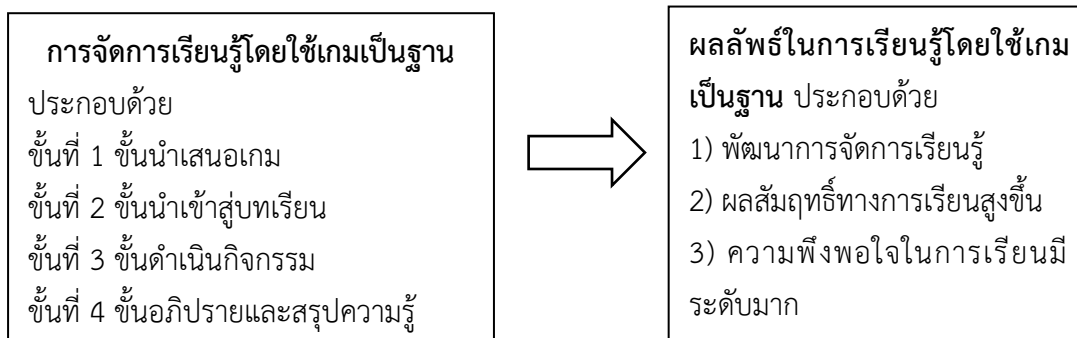
รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ	แปลผล
	$\bar{X}$	
ด้านเนื้อหา		
1. มีความชอบในเนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างมาก	4.00	พอใจมาก
2. เนื้อหาเข้าใจง่ายมากขึ้นเมื่อเรียนวิทยาศาสตร์แบบเกมเป็นฐาน	3.80	พอใจปานกลาง
3. เนื้อหามีความชัดเจน	4.00	พอใจมาก
4. เวลาในการจัดการเรียนการสอนเหมาะสม ไม่นานหรือน้อยเกินไป	3.50	พอใจปานกลาง
ด้านการจัดการเรียนรู้		
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สนุกสนาน	4.30	พอใจมาก
6. ได้แสดงความสามารถของตนเอง	4.30	พอใจมาก

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ	แปลผล
	$\bar{X}$	
7. สนุกมากในการได้ทำกิจกรรมแบบกลุ่ม	4.10	พอใจมาก
8. ดีใจมากที่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยการใช้เกมส์เป็นฐาน	4.20	พอใจมาก
ด้านการวัดและประเมินผล		
9. นักเรียนสามารถนำคำติชมจากคุณครูไปใช้ให้เกิดประโยชน์	4.00	พอใจมาก
10. นักเรียนทราบผลคะแนนจากการประเมินได้ทันที	4.70	พอใจมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.90	พอใจมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนทราบผลคะแนนจากการประเมินได้ทันที ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 รองลงมา คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สนุกสนาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 และ ได้แสดงความสามารถของตนเอง 4.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 และนักเรียนดีใจมากที่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยการใช้เกมเป็นฐาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6391 คิดเป็นร้อยละ 63.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.50 อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน มีการสอดแทรกเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์เข้าไปในเกม ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกว่าการเรียนรู้อยู่ นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองด้านการเรียนรู้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ ปรีศนา มัชฌิมา (2565) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานมีการใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น เกมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์ บอร์ดเกมและเกม Kahoot หรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน ได้ความรู้ และนักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้ง่าย เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานไปใช้ในแต่ละระดับการศึกษามีเป้าหมายเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาการเรียนรู้ของ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาบรรจุหรือแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานไว้ในหลักสูตรแกนกลางระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เนื่องจากแนวทางดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ซึ่งจากผลวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานอยู่ในระดับสูง 63.91% เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้

8.1.2 ควรจัดอบรมครูผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพราะนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยใช้เกมเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนเกิดความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ในการนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน กระบวนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมในเนื้อหาที่สอน การวัดและประเมินผลการเรียน ให้ชัดเจน และควรบันทึกผลหลังสอนทุกครั้ง เพื่อทราบข้อมูลหรือสิ่งต้องการแก้ไขเพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

8.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีการถามตอบกระตุ้นความคิด มีความปลอดภัย สนุกสนาน และกระตุ้นให้นักเรียนได้มีอิสระในการตอบคำถาม

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานไปใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านทักษะการแก้ปัญหาในรายวิชาวิทยาศาสตร์

8.3.2 ควรนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานไปจัดกระบวนการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล. (2563). **แนวคิด เชิงคำนวณ**. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2567. จาก <https://www.scimath.org/lesson-technology/item/10560-2019-08-28-02-43-20>
- จิตาพร คำฝึกฝน. (2565). **การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และมนต์ทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐานร่วมกับเทคนิค CER สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ดาวประดับ เรืองศิริ. (2563). **พัฒนาการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน (Game Based Learning) ในรายวิชาคณิตศาสตร์สังคมศึกษาและวัฒนธรรมและการออกแบบและเทคโนโลยีโดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเกม (Game Best Learning) ชื่อเกม “Vonder go” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2**. กาญจนบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี.
- ทีศนา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **พัฒนาการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปริศนา มัชฌิมา. (2565). **การสอนแบบออนไลน์กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน**. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*. 34(123). 13-15.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). **การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E1/E2)**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรกร พิกุลขวัญ, โนริยุกิ อิโนะอุเอะ และจิระวรรณ เกษสิงห์. (2565). **เป้าหมายการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และวิธีการพัฒนาทักษะเชิงพฤติกรรมในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์: ทักษะของครูระดับประถมศึกษาตอนปลาย**. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 15(1). 100-114.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2565). **แนวทางการส่งเสริมความเป็นอิสระของสถานศึกษา**. *วารสารครูศาสตร์ปริทรรศน์*. 9(2). 407-420.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2562). **หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านโค้ดดิ้งสู่สังคมดิจิทัลในอนาคต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล.
- องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ. (2565). **การวิจัย: พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ**. ปทุมธานี : องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

**รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา***

**THE MANAGEMENT MODEL OF THE STUDENT CARE SYSTEM WITH
COMMUNITY PARTICIPATION OF PHONNGAMSUKSA SCHOOL**

ธนกร แก้วบัวสา¹

Thanakhon Kaewbuasa ¹

โรงเรียนโพนงามศึกษา¹

Phonngamsuksa school¹

Email : thanakhonkbs@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 4) เพื่อประเมินและความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา โดยดำเนินการเป็น 4 ระยะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนโพนงามศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม แบบประเมินทักษะชีวิต แบบสอบถามการทดลองการใช้รูปแบบ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.51–0.95 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.55–0.88 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และคู่มือการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาพบว่า ขาดการบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ 2) ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 1) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษามี 5 องค์ประกอบ 2) รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาด้านความ

เหมาะสมและความถูกต้องทั้งสองประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 1) หลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาในปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลประเมินและความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 1) รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้งสองประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; การบริหารจัดการ; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; การมีส่วนร่วมของชุมชน

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the problems and needs of the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School, 2) to create and develop a management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School, 3) to study the results of the trial use of the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School, and 4) to evaluate and satisfy the satisfaction of the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School, which was conducted in 4 phases. The samples included school administrators, teachers and educational personnel, basic education committees, students and parents of students at Phonngamsuksa School, academic year 2023, totaling 337 people. The instruments used included in-depth interviews, group discussions, validity and appropriateness assessment forms, life skills assessment forms, model trial questionnaires with discrimination power between 0.51–0.95 and reliability equal to 0.99, feasibility and usefulness assessment forms, and model satisfaction questionnaires. The discrimination power was between 0.55–0.88, the reliability was 0.95, and the model was used. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) The results of the analysis of the problems and the need for a management model of the student care system with community

participation of Phonngamsuksa School found that there was a lack of systematic study of student care management 2) Results of creating and developing a management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School 1) Results of creating a management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School consisted of 5 components. 2) The management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School in terms of appropriateness and correctness were at the highest level. 3) Results of the trial of the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School 1) After using the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School in the academic year 2023, the number of students who exhibited life skill behaviors increased from the academic year 2022. 2) Opinions about the trial of the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School were at the highest level overall. 4) Evaluation results and satisfaction with the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School 1) The management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School in terms of feasibility and usefulness were at the highest level in both issues. 2) Satisfaction with the management model of the student care system with community participation of Phonngamsuksa School was at the highest level overall.

Keywords : The management model of the student care system; The management; The student care system; Community participation

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 1 จุดมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 กำหนดว่า "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข" ทั้งนี้โดยยึดแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 23 ที่ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมและในมาตรา 24(4) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กล่าวว่า โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และ ผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัย

แก่นักเรียนนักศึกษาตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2557)

แต่เนื่องด้วยสภาพวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลกระทบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในทางที่ไม่ดีหลายประการ ซึ่งจากรายงานวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพครอบครัวไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) พบว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรมทำให้เกิดพฤติกรรมความคิด และทัศนคติของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และโทษกับตัวเด็กเอง สถานการณ์เด็กในปัจจุบันจึงมีความซับซ้อน ทั้งในส่วนของปัญหาและการแก้ไขมากขึ้น ปัญหาพฤติกรรมที่สำคัญของวัยรุ่น คือ วัยรุ่นไทยชอบเที่ยว สูบบุหรี่ ดื่มสุรา มีแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญวัยรุ่นยังมีแนวโน้มจะพยายามฆ่าตัวตายเมื่อเกิดความกดดันในชีวิตมากกว่าวัยอื่นและยังเกิดอุบัติเหตุการฉกฉวยอาวุธขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งเป็นอาการที่สะท้อนความเครียดวิตกกังวลเพิ่มขึ้นจากอดีตหลายเท่า ในเด็กและวัยรุ่นหญิงร้อยละ 30 ถูกจับในคดีลักทรัพย์ และถูกจับดำเนินคดียาเสพติดเพิ่มเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดด้านการเสียชีวิตของเด็กวัยเรียน พบว่า เด็กเสียชีวิตจากอุบัติเหตุมากที่สุดถึงปีละ 1,500 - 1,800 ราย ด้านปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง พบว่าเด็กไทยถูกทอดทิ้งเฉลี่ยวันละ 5 คน ส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งหลังคลอดและ 4 ใน 5 คน ของเด็กที่ถูกทอดทิ้งเกิดจากแม่อายุน้อย ก่อให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อนและไม่ได้เรียนหนังสือ จากปัญหาดังกล่าว แม้รัฐบาลจะพยายามที่จะแก้ปัญหา แต่ก็ยังพบประเทศไทย มีการลงทุนเพื่อเด็กเยาวชนในสังคมน้อยมากเฉลี่ยประมาณ 7,000 บาท/คน/ปีหรือร้อยละ 3.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติซึ่งเป็นไปไม่ทำนองเดียวกับนโยบายของประเทศเรื่องเด็กเยาวชนและครอบครัวที่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน การดำเนินงานยังกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ และตามเมืองใหญ่ ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการเองเป็นส่วนใหญ่ขาดการประสานงานกับภาคธุรกิจและองค์กรเอกชน ยิ่งในชนบทไม่ปรากฏว่ามีองค์กรใดรับผิดชอบดูแลพัฒนาเด็กเยาวชนและครอบครัวอย่างจริงจัง การพัฒนาให้โอกาสของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะที่อยู่ในระบบโรงเรียนให้สามารถอยู่รอดและได้รับโอกาส การพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เพื่อเติบโตเป็นกำลังของประเทศในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กที่เกิดขึ้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้นโดยการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวงโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกันวางรากฐานการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ และถือว่า

ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พิศมัย ถิ่นน้อย, 2563)

จากรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบคือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และ 5) การส่งต่อมีผลการ ประเมิน ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ซึ่งได้มาจากการเจาะจง ครู จำนวน 56 คน นักเรียน จำนวน 285 คน และผู้ปกครอง จำนวน 285 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจทั้ง ฉบับที่ 4.89 อยู่ในระดับ ดีมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.40 อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ที่ตอบ แบบสอบถามความพึงพอใจที่เสนอแนะว่า ควรมีกระบวนการที่การป้องกันและแก้ไขปัญหาและ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างรอบด้าน ครบทุกมิติ (โรงเรียนโพนงามศึกษา, 2565)

จากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นต่อการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนโพนงามศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในแนวทางและวิธีการที่หลากหลายโดยค้นพบแนวทางการบริหารแบบ ส่วนร่วม ซึ่งสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีเพื่อให้เกิด การริเริ่มคิดค้นและปรับเปลี่ยนการบริหารงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความจำเป็น ที่เกิดขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมจึงได้ ดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา และภาคีเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนโพนงามศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบทางการ บริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แก้ปัญหาและพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้เกิด ประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา

2.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย การมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา

2.4 เพื่อประเมินและความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นผู้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหามีจำนวนลดลงสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน มีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร สถานศึกษาได้รับการดูแลช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยแก้ไข และพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนมีทักษะชีวิต รู้เท่าทันภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบมีคุณภาพประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียน

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีนวัตกรรมการพัฒนารูปแบบและข้อมูลสารสนเทศนำไปใช้ประกอบการวางแผนการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.4 สถานศึกษาได้กระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นระบบ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดเป็นที่ยอมรับและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถนำไปปรับใช้ได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา ในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research & Development : R & D) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งให้ได้ผลผลิตที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา คือ รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การหาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา ดำเนินการโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นขั้นตอนที่ศึกษาความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) หัวหน้างานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน 3) ตัวแทนผู้ปกครอง

นักเรียน จำนวน 2 คน 4) ครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน และ 5) ครูที่ปรึกษา จำนวน 6 คน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้มาแบบเจาะจง จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 1) หัวหน้างานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน 2) ครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพนงามศึกษา จำนวน 3 คน 3) ครูที่มีความรู้และประสบการณ์โดยทำงานอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปีในโรงเรียนโพนงามศึกษา จำนวน 6 คน 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน และ 5) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 2 คน

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา โดยการยกร่างการพัฒนารูปแบบจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสังเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบเพื่อยกร่างการพัฒนารูปแบบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการและแนวคิด องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ องค์ประกอบที่ 5 ผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ หลังจากผู้ศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้ว จึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน ตอบแบบประเมินฉบับที่ 3 แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา จากนั้นนำร่างการพัฒนารูปแบบและเอกสารประกอบการพัฒนาที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา เป็นการนำรูปแบบมาทดลองใช้จริง กับโรงเรียนโพนงามศึกษา ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,159 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 56 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,103 คน โดยดำเนินการประชุมเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา ในแต่ละขั้นตอนในวันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566 และให้ทดลองใช้งานในปีการศึกษา 2566 หลังจากทดลองใช้

ทำการประเมินทักษะชีวิต 4 ด้าน คือ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการอารมณ์และความเครียด 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นำผลการประเมินทักษะชีวิตปีการศึกษา 2566 ที่ได้มาเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2565 และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองการใช้รูปแบบ

ระยะที่ 4 การประเมินและความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน ตอบแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ และสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหาร จัดการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา จากผลการสัมภาษณ์ สรุปลได้ว่าสภาพปัญหาปัจจุบันของโรงเรียนคือครูและผู้รับผิดชอบโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือยังขาดความเข้าใจในระบบของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจากการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้ศึกษาจึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาโดยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตาม ประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การ พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนโพนงามศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การ พัฒนาทักษะชีวิต รูปแบบการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม บริบท โรงเรียนโพนงามศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย การมีส่วนร่วมของชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปสร้างรูปแบบการบริหาร จัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา ต่อไป

5.2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย การมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา พบว่า 1) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการและแนวคิด องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบ ที่ 3 ขอบข่ายการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ องค์ประกอบที่ 5 ผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ 2) รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียน โพนงามศึกษาด้านความเหมาะสมและความถูกต้องทั้งสองประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมี ส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 1) หลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาในปีการศึกษา 2566 มีจำนวน นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนโพนงามศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 ผลประเมินและความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 1) รูปแบบการบริหารจัดการระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาด้านความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ ทั้งสองประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหาร จัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา 1. ด้านนโยบาย/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกำหนดทิศทาง/กลยุทธ์ การบริหารจัดการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนพบว่าขาดการศึกษาการบริหารจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดการระบุบทบาทและหน้าที่ของชุมชนอย่างเจาะจง ทำให้โรงเรียนไม่มั่นใจในการดำเนินงาน 2 ด้าน การวิเคราะห์สภาพปัญหาศักยภาพของสถานศึกษาบริบทสังคมชุมชน พบว่าควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาศักยภาพของสถานศึกษา (SWOT Analysis) บริบท สังคม ชุมชน โรงเรียนควร จัดกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้ การวิเคราะห์ที่ผ่านมามีอาจไม่ได้ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากร และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง 3. ด้านการ วางระบบและการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การวางระบบและแผนการบริหารจัดการควรแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานให้ชัดเจน ที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันยังไม่มีโครงสร้าง 4. ด้านการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน พบว่า 1) การวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนไม่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง 2) การคัดกรอง นักเรียนไม่ต่อเนื่องและได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน 3) ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน 4) ครูขาดความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ขาดการประสานงานช่วยเหลือนักเรียน ยังไม่รวดเร็วและผู้ประสานงานยังไม่รู้ระบบการส่งต่อนักเรียนทำให้เกิดความล่าช้า 6) ควรเพิ่มการ เสริมสร้างทักษะชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียนให้หลากหลายและต่อเนื่อง 7) ควรเปิดโอกาสให้ ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น 5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารขาดการ นิเทศกำกับอย่าง ต่อเนื่อง และครูขาดการรายงานการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ 6. ด้านการ ดำเนินงานปรับปรุง/พัฒนาเป็นนวัตกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขาดนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ พิศมัย ถิ่นน้อย (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและความ ปลอดภัยของนักเรียน โรงเรียนวัดกำแพงแสน (สว่างวิทยาคาร) ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านนโยบาย/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกำหนดทิศทาง/กลยุทธ์การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียนพบว่า สถานศึกษาไม่ได้ศึกษาการบริหารจัดการอย่างจริงจังเท่าที่ควรสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ 2) ด้านการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาศักยภาพของสถานศึกษาบริบท สังคม ชุมชนพบว่าสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพปัญหาของการบริหารจัดการตามบริบทของสถาน และชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ 3) ด้านการวาง ระบบและแผนการการบริหารจัดการไม่ มีความชัดเจนทำให้ครูไม่มีความรู้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ด้านการ ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดการกำกับ ติดตามผลการดูแลนักเรียนอย่าง ต่อเนื่องและครูมีภาระงานมาก 5) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 6) ด้าน

ปรับปรุง/พัฒนาเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาพบว่า
สถานศึกษาขาดนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง

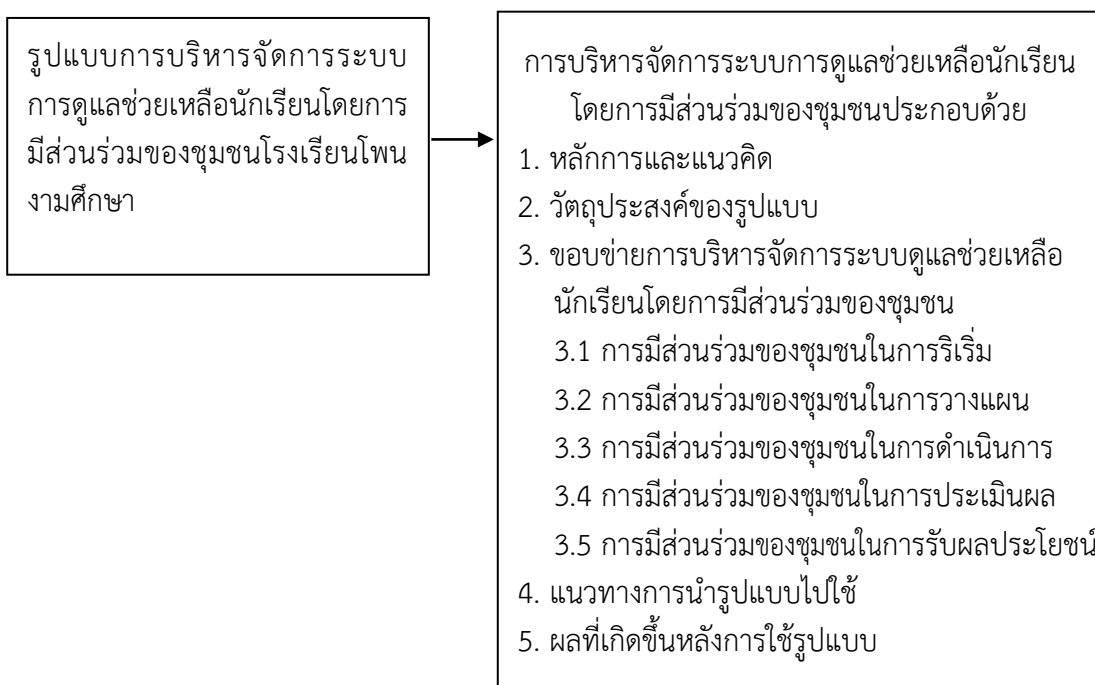
6.2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย
การมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา พบว่า 1. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษามี 5 องค์ประกอบ
คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการและแนวคิด องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบ
ที่ 3 ขอบข่ายการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ องค์ประกอบที่ 5 ผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้รูปแบบ
ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ โดยรวมแล้วการมี 5 องค์ประกอบนี้เป็นลักษณะของการพัฒนารูปแบบ
การบริหารจัดการที่เป็นระบบและครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุณิษา มาลัยทอง
(2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
นักเรียนโรงเรียนบ้านเนินเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน
โรงเรียนบ้านเนินเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 61 ตัวบ่งชี้
สามารถกำหนดเป็น 5 องค์ประกอบและตั้งชื่อองค์ประกอบได้ดังนี้ 1) การเป็นผู้นำ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้
2) การมีส่วนร่วม จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ 3) การมีองค์ความรู้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ 4) การนิเทศ ติดตาม
ผล จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และ 5) การรายงานผล จำนวน 5 ตัวบ่งชี้

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมี
ส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา พบว่า 1. หลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาในปีการศึกษา 2566
มีจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น
เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้ความสำคัญกับการบูรณาการทักษะชีวิตเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ
ที่ดำเนินการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมแนะแนว
กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาหรือกิจกรรมที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ครูมีความเข้าใจในความสำคัญ
ของทักษะชีวิตมากขึ้น และได้รับการพัฒนาให้สามารถส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนผ่านการจัดการ
เรียนการสอนและการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
จึงทำให้หลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาในปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมทักษะชีวิต
เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุณิษา มาลัยทอง (2563)
ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
นักเรียนโรงเรียนบ้านเนินเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
ผลการประเมินรูปแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน โรงเรียนบ้าน
เนินเวียง ด้านความถูกต้องและด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.4 ผลประเมินและความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา พบว่า 1. รูปแบบการบริหารจัดการ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาด้านความเป็นไป

และความเป็นประโยชน์ ทั้งสองประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างและสม่ำเสมอกับชุมชนทำให้ชุมชนรับทราบข้อมูลข่าวสารกิจกรรมและความต้องการของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนอย่างแท้จริงโรงเรียนสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจอันดีกับชุมชน ทำให้ชุมชนพร้อมให้ความร่วมมือและสนับสนุน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการผสมผสานของปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของชุมชน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน บริบทที่เอื้ออำนวยของชุมชน และผลลัพธ์ที่ประจักษ์ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาด้านความเป็นไป และความเป็นประโยชน์ ทั้งสองประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิศมัย ถิ่นน้อย (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียน โรงเรียนวัดกำแพงแสน (สว่างวิทยาคาร) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นและผลการประเมินความประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากภาพที่ 1 สะท้อนให้เห็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ถึงการดำเนินงานในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชน โรงเรียนโพนงามศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ต้องดำเนินการรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยมีหัวใจสำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา พบว่ารูปแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดดังนั้นควรนำรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนโพนงามศึกษา ที่สร้างขึ้นนี้ไปพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9. บรรณานุกรม

- พิศมัย ถิ่นน้อย. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและความปลอดภัยของนักเรียน โรงเรียนวัดกำแพงแสน (สว่างวิทยาคาร). นครปฐม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2565. จาก https://www.kroobannok.com/createpdf.php?Article_id=86627
- โรงเรียนโพนงามศึกษา. (2565). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนโพนงามศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2565. สกลนคร : โรงเรียนโพนงามศึกษา.

- ศุณิษา มาลัยทอง. (2563). การพัฒนารูปแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนโรงเรียนบ้านเนินเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. นครสวรรค์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2557). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- เอกพงษ์ วรรณพงษ์. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยวงวลิตกุล.

**โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2***
**TEACHER COMPETENCY ENHANCEMENT PROGRAM ON ACTIVE LEARNING
MANAGEMENT UNDER THE KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

นิภาวรรณ สายสมบัติ¹, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ²
Nipawan Saysombut¹, Suwat Julsuwan²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}
Email : 65010581034@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และ 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 297 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ (2) การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรม (3) การออกแบบการเรียนรู้ (4) การวัดและประเมินผล ตามลำดับ และ 2) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบไปด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาและกิจกรรม (4) วิธีการพัฒนา (5) การประเมินผลโปรแกรม ซึ่งประกอบไปด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 3 การใช้และพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 4 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระยะเวลาการพัฒนา รวมทั้งสิ้น 120 ชั่วโมง และได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาโปรแกรม; โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะ; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ABSTRACT

This research article aimed 1) to study the current state, desired state, and needs for active learning management under the jurisdiction of the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2, 2) to develop a competency enhancement program for teachers in active learning management under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 297 primary school teachers under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2, along with 7 experts. The research tool was a semi-structured questionnaire. The statistics used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index.

The research findings revealed that: 1) The current state of active learning management in the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 was generally at a low level, while the desired state was at the highest level. The prioritized needs, ranked from highest to lowest, were: (1) Learning management, (2) Use and development of innovative media, (3) Learning design (4) Assessment and evaluation. The competency enhancement program for teachers in active learning management under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2 comprised five components: (1) Principles, (2) Objectives, (3) Content and activities, (4) Development methods5) Program evaluation. The program consisted of four modules: Module 1: Design of active learning management. Module 2: Active learning management. Module 3: Use and development of instructional media and learning resources for active learning. Module 4: Evaluation of active learning management. The total development time was 120 hours. The program was assessed by experts and found to be highly appropriate and highly feasible.

Keywords : Program development; Competency enhancement program; Active learning management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคนสร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาโดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย ให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศในยุคของประเทศไทยแลนด์ 4.0 ท่ามกลางสถานะเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายยิ่งสำหรับครูในการจัดการองค์ความรู้ให้บังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ครูจึงต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของสถานศึกษา สำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา กล่าวว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การสอนที่มีประสิทธิภาพและจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้เป็นผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จะเห็นว่าครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา คุณภาพของครูจึงมีความสำคัญ เพราะครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีคุณภาพ ในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต นอกจากนี้พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ยังได้บัญญัติมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานไว้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ซึ่งการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดสมรรถนะครูไว้ 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ก็เป็นหนึ่งในสมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้บรรลุตามความต้องการขององค์กร ปัจจุบันองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (พชรวิทย์ จันทร์ศิริสร, 2554)

ระบบการศึกษาในหลายประเทศได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อรังสรรค์นวัตกรรม ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบัน ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เป็นการสอนที่สร้างสรรค์ และสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง กระบวนการจัดการศึกษาต้องเป็นไปในลักษณะเชิงรุก หรือ Active Learning นั่นคือ การเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิม ๆ เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ กระตุ้นให้เกิดความใฝ่รู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และแก้ปัญหาได้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเป็นผลทำให้นักเรียนค้นพบความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างทั่วถึง และการที่จะทำหน้าที่ให้สมบรูณ์นั้น บุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครูจะต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ แต่ในปัจจุบันครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการสร้างความเข้าใจ และการเตรียมความพร้อมอย่างเพียงพอในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้ ส่งผลให้ผู้สอนยังไม่เข้าใจบริบทของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดอย่าง

ถ่องแท้ และผู้สอนส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับความเข้าใจแบบเดิม ๆ คือเน้นการท่องจำ ทั้งที่กำลังใช้หลักสูตรอิงมาตรฐานที่ต้องสอนเชิงรุก ส่งผลให้การประเมินด้านผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหาที่พบจากผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คือปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2564 - 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม และเมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในทุกช่วงชั้นมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ จึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยและการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ของครู จะต้องอาศัยความรู้และกระบวนการที่เหมาะสม ในการจัดการความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนและการพัฒนาให้ดีที่สุดเต็มตามศักยภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และแสวงหาแนวทางใหม่ในการพัฒนาครู ที่มีประสิทธิภาพโดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สามารถนำองค์ความรู้นั้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางานด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต

2.2 เพื่อออกแบบและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในการวางแผนออกแบบแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) มีระยะการวิจัยประกอบไปด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามและหาค่าคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่ามีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 30 ข้อ และไม่มีข้อคำถามที่ต้องถูกตัดทิ้งหรือปรับปรุงจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.392 ถึง 0.909 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.942 ส่วนแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.535 ถึง 0.811 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.963 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 297 คน หลังจากนั้นจึงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์จากผู้บริหารและครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้ เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอกรอบที่ 4 ในระดับดีขึ้นไป โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ได้รับรางวัล (OBEC AWARDS) ด้านการจัดการเรียนรู้ระดับภาคขึ้นไป ซึ่งผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 1 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากนั้นนำไปออกแบบโปรแกรมและเสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน แสดงรายละเอียดดังตารางที่

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีค่าความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. การออกแบบการเรียนรู้	2.30	0.62	น้อย	4.31	0.63	มาก	0.873	3
2. การจัดการเรียนรู้	2.27	0.65	น้อย	4.38	0.64	มาก	0.929	1
3. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี	2.31	0.64	น้อย	4.36	0.66	มาก	0.887	2
4. การวัดและประเมินผล	2.33	0.66	น้อย	4.29	0.62	มาก	0.841	4
รวมเฉลี่ย	2.30	0.64	น้อย	4.34	0.64	มาก	0.886	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$ = 2.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.929) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี (PNI_{modified} = 0.887) การออกแบบการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.873) และการวัดและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.841) ตามลำดับ

โดยสรุปความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยสรุปของแต่ละด้านได้ ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนผ่านการจัดสภาพแวดล้อม โดยการบอกกล่าว สั่ง อธิบาย ชี้แจงหรือแสดงให้ดู เพื่อส่งผ่านประสบการณ์ หรือการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน เพื่อมุ่งหวังให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการ และกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนในตัวผู้เรียน

2) การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี พบว่า ความสามารถในการเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา การผลิตสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิจารณญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี

3) การออกแบบการเรียนรู้ พบว่า กระบวนการในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยการวิเคราะห์ทฤษฎีการสอน สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้รวมถึงความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำหลักการไปใช้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ และให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4) การวัดและประเมินผล พบว่า การนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์แปลความหมาย เพื่อตัดสินหรือสรุปคุณภาพ สามารถสะท้อนประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู นำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ผ่านการประเมินผลด้วยเครื่องมือหรือวิธีที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และนำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ Best Practices เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กับผู้ให้ข้อมูล ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 6 คน โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 6 คน

องค์ประกอบของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 6 คน
1. การจัดการเรียนรู้	1. จัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน 2. จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพและการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง 3. วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามหรือตั้งคำถาม ผู้สอนโน้มน้าวและสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนขยายความคิดและเชื่อมโยงองค์ความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกัน
2. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี	1. ประยุกต์ใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. ผลิตสื่ออย่างหลากหลายรูปแบบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ สร้างและวัตถุประสงค์ และเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม 3. จัดสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน มีความทันสมัย น่าสนใจ
3. การออกแบบการเรียนรู้	1 วิเคราะห์ความสนใจของผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมอย่างหลากหลายเหมาะสมกับกิจกรรมและจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. ศึกษาหลักสูตร จัดทำหน่วยการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบของสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 6 คน
	3. ให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง
4. การวัดและประเมินผล	1. ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลให้เหมาะสม และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 2. เลือกวิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติ และนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป 3. ใช้การประเมินผลที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมชั้นเรียน มีการส่งครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลังจากดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มาพัฒนาเป็นโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	
หลักการ	การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและนำความรู้ที่ได้มาส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้างความกระตือรือร้นด้านการคิด การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนได้ลงมือกระทำมากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย ครูผู้สอนต้องมีทักษะในการ

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	
	จัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสามารถสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการในชั้นเรียนได้ดี ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนาความรู้ และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
เนื้อหาและกิจกรรม	Module 1 การจัดการเรียนรู้ Module 2 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี Module 3 การออกแบบการเรียนรู้ Module 4 การวัดและประเมินผล
วิธีการพัฒนา	วิธีการที่จะนำมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามกรอบแนวคิด 70:20:10
การวัดและประเมินผล	1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน - หลังการพัฒนา 2. การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการพัฒนา

หลังจากการดำเนินการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการ	4.55	0.03	มากที่สุด	4.54	0.07	มากที่สุด
1.1 ความสำคัญของหลักการ	4.48	0.03	มากที่สุด	4.48	0.08	มากที่สุด
1.2 ความชัดเจนของหลักการ	4.60	0.04	มากที่สุด	4.60	0.00	มากที่สุด
1.3 การนำหลักการไปใช้	4.56	0.02	มากที่สุด	4.53	0.12	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.58	0.07	มากที่สุด	4.59	0.11	มากที่สุด
2.1 เพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู	4.54	0.01	มากที่สุด	4.53	0.06	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. เนื้อหาและกิจกรรม	4.60	0.07	มากที่สุด	4.66	0.05	มากที่สุด
3.1 Module 1 การจัดการเรียนรู้	4.58	0.08	มากที่สุด	4.59	0.06	มากที่สุด
3.2 Module 2 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี	4.73	0.30	มากที่สุด	4.73	0.28	มากที่สุด
3.3 Module 3 การออกแบบการ เรียนรู้	4.53	0.30	มากที่สุด	4.60	0.45	มากที่สุด
3.4 Module 4 การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	4.61	0.20	มากที่สุด	4.65	0.23	มากที่สุด
4. วิธีการพัฒนา	4.61	0.23	มากที่สุด	4.64	0.26	มากที่สุด
4.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.58	0.08	มากที่สุด	4.59	0.06	มากที่สุด
4.2 การศึกษาดูงาน	4.73	0.30	มากที่สุด	4.73	0.28	มากที่สุด
4.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.53	0.30	มากที่สุด	4.60	0.45	มากที่สุด
5. การประเมินผลโปรแกรม	4.60	0.09	มากที่สุด	4.63	0.09	มากที่สุด
5.1 การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน - หลังการพัฒนา	4.58	0.08	มากที่สุด	4.59	0.06	มากที่สุด
5.2 การประเมินความสามารถในการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก	4.60	0.07	มากที่สุด	4.66	0.05	มากที่สุด
5.3 การประเมินความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมการพัฒนา	4.62	0.13	มากที่สุด	4.66	0.15	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.59	0.06	มากที่สุด	4.60	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและกิจกรรม 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผล โปรแกรม โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.929$) 2) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.8887$) 3) ด้านการออกแบบการ

เรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.873$) 4) ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.841$) สอดคล้องกับ ไฉไลศรี เพชรใต้ (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการพัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานและ 2) คู่มือการใช้โปรแกรม โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม

6.2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและกิจกรรม 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลโปรแกรม โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งพัฒนาขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 4) ด้านการวัดและประเมินผล สำหรับเนื้อหาที่นำมาพัฒนาให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมไปปรับประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เนื้อหาที่นำมาประกอบการพัฒนามี 4 โมดูลประกอบไปด้วย Module 1 การจัดการเรียนรู้ Module 2 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี Module 3 การออกแบบการเรียนรู้ Module 4 การวัดและประเมินผล มีระยะเวลาในการพัฒนาจำนวน 160 ชั่วโมง โดยใช้หลักการพัฒนาตามกรอบแนวคิด 70:20:10 และมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ได้แก่ 1) การปฏิบัติงานจริง 2) การศึกษาดูงาน 3) กาอบรม มีการวัดและประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ซึ่งการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 สอดคล้องกับ วาสนา โพธิ์ศรี (2566) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุกรองลงมาคือการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดและการปฏิบัติตามลำดับ ส่วนโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและกิจกรรม 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลโปรแกรม มี 4 โมดูลคือ 1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดและปฏิบัติ 3) การใช้และพัฒนา

สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก ผลการประเมินโปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

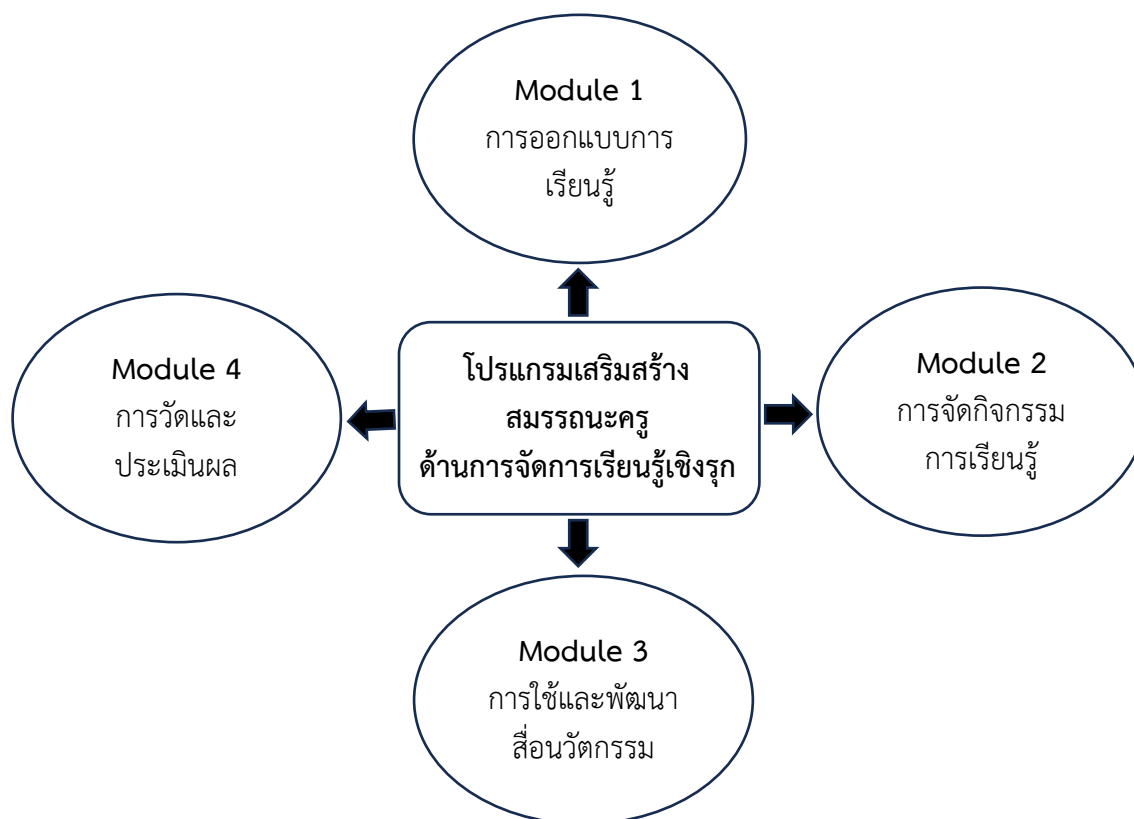
จากการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีรายละเอียดของโปรแกรม ดังนี้

1) หลักการ ของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นโปรแกรมที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทางด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ครูสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) วัตถุประสงค์

2.1) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่

ภาพที่ 1 เนื้อหาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4) วิธีการพัฒนา การปฏิบัติงานจริง 70% (112 ชั่วโมง) การศึกษาดูงาน 20% (32 ชั่วโมง) การอบรม 10% (16 ชั่วโมง) รวมทั้งสิ้น 160 ชั่วโมง

5) การวัดและประเมินผล การประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา ดำเนินการใน 3 ระยะ ได้แก่ (1) การประเมินก่อนการพัฒนา โดยการประเมินตนเอง (2) การประเมินระหว่างการพัฒนา การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบการประเมินใบงานและใบกิจกรรม (3) การประเมินหลังการพัฒนา ประเมินการรายงานผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การประเมินจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงควรขยายผลสู่ระดับสถานศึกษาในสังกัด และพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ครูผู้สนใจ หรือหน่วยงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปพัฒนาครูและปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ครอบคลุมทุกตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในระบบการศึกษา

8.3.2 ควรศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะของครูในด้านอื่นๆ อย่างหลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

8.3.3 ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะหลักในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วย

9. บรรณานุกรม

- ไฉไลศรี เพชรใต้. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(11). 170-184.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พชรวิทย์ จันทศิริสิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2559). **การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครุศาสตร์ มธบ.
- วาสนา โพธิ์ศรี. (2566). **การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 16(2). 266-280.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (2565). **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579**. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2*

THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC MANAGEMENT APPROACHES FOR
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE MAHASARAKHAM
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

มิณชกาญจน์ ลาญาติ¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²

Minchakarn Layat¹, Karn Ruangmontri²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education Mahasarakham University^{1,2}

Email : minchakarn1@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 253 คน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาและสังเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ที่ใช้พัฒนาการบริการงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศจากผู้บริหารและครู จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 โรงเรียน ร่างเป็นพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ลำดับที่ 2 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ลำดับที่ 3 การนิเทศการศึกษา ลำดับที่ 4 การวัดผลและประเมินผล ลำดับที่ 5 การ

พัฒนากระบวนการเรียนรู้ และลำดับ 6 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน 42 แนวทาง ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 7 แนวทาง 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 7 แนวทาง 3) การวัดผล และประเมินผล 7 แนวทาง 4) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7 แนวทาง 5) การนิเทศการศึกษา 7 แนวทาง 6) การพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยี 7 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่าแนวทางมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง; การบริหารงานวิชาการ; ขยายโอกาส

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the current conditions, desirable conditions, and essential needs for academic administration in opportunity expansion schools under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 2. 2) Develop guidelines for academic administration in these schools. The research was conducted in 2 phases: Phase 1 focused on studying the current conditions, desirable conditions, and essential needs for academic administration. The sample group consisted of 253 school administrators and teachers from opportunity expansion schools under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 2. Phase 2 involved developing guidelines for achieving academic administration excellence. This phase included analyzing and synthesizing the current and desirable conditions to enhance academic administration. Data was collected from administrators and teachers through interviews with 3 schools recognized for their best practices. Drafting a development framework for academic administration excellence in opportunity expansion schools under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 2, followed by an evaluation of the framework by 10 experts. The research instruments include questionnaires, interviews, and assessment forms. The statistical methods used for data analysis include mean, standard deviation, and the necessary needs index.

The research findings revealed that: 1. Current and Desirable Conditions: The current state of academic administration was rated at a medium level. The desirable state was rated at the highest level. The ranking of essential needs, from highest to lowest, was as follows: 1. School curriculum development 2. Development and promotion of learning resources 3. Educational supervision 4. Assessment and evaluation 5. Improvement of learning processes 6. Development of media, innovation, and

technology. 2. Guidelines for Achieving Academic Administration : The developed guidelines consist of 6 components with 42 specific approaches: School Curriculum Development (7 approaches) Learning Process Development (7 approaches) Assessment and Evaluation (7 approaches) Development and Promotion of Learning Resources (7 approaches) Educational Supervision (7 approaches) Development of Innovation and Technology (7 approaches) The evaluation of these guidelines by experts found that the guidelines were highly appropriate and feasible, with the overall rating being at the highest and high levels, respectively.

Keywords : Guideline Development; Academic Administration; Opportunity Expansion

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลและสังคม มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญสูงสุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม ที่สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะของผู้เรียน คือ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น ครูผู้สอน งบประมาณ สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการและด้านบุคลากร โดยต้องมีทักษะในการสื่อสาร จูงใจ และประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อให้การบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ (กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2554) แม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาและเพิ่มคุณภาพของระบบการศึกษา แต่ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาในหลายระดับ เช่น ผลการทดสอบ O-NET และ PISA ของนักเรียนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ สาเหตุหนึ่งมาจากกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการจำเนื้อหา มากกว่าการพัฒนาทักษะที่สำคัญ การกระจายครูและสื่อการเรียนการสอนไปยังพื้นที่ห่างไกลยังไม่ทั่วถึง อีกทั้งการจัดหลักสูตรบางส่วนไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565) การขยายโอกาสทางการศึกษาจึงมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหา โดยการสนับสนุนให้โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลได้รับการพัฒนาและมีโอกาสในการเรียนที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็ต้องลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ผู้เรียนในทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีมาตรฐานเดียวกัน การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผ่านมา ยังประสบปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน มีครูไม่ครบชั้นเรียน ครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก รวมถึง

ปัญหาของสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านบุคลากรทางการศึกษาควรมีการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรกำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารงานบุคคลให้เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง และใช้มาตรการจูงใจเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2, 2564)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพราะเล็งเห็นว่าในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสตามแนวทางที่กล่าวถึง จะสามารถส่งผลให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสมาก สามารถดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพรวมทั้งสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.2 ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประชากร

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน ครู จำนวน 762 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 253 ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่ และมอร์แกน (บุญชมศรีสะอาด, 2556) จากนั้นทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครูผู้สอน จำนวน 237 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามอัตราส่วนโรงเรียนแต่ละขนาดในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง .64 ถึง .89 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง .50 ถึง .85 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) พบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำโดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอความอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในการเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ขอหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแนบซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามกลับคืน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะดำเนินการไปเก็บคืนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งข้อคำถาม ในแบบสัมภาษณ์ ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยนำข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ และนำข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยการนำข้อมูลของผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Corrected Item - total Correlation) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) และค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากโรงเรียนขยายโอกาส และเป็นโรงเรียนต้นแบบที่ผ่านการรับรองการประกันคุณภาพภายนอก จากสำนักงาน

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานสูงกว่าระดับประเทศ และมีแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการ ผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านวิชาการ (Best Practice) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน จากโรงเรียนขยายโอกาส 3 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์ เพื่อหาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสัมภาษณ์ โดยถามในประเด็นดังนี้ คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ประสบการณ์ทำงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีคำถาม 6 ด้านตามองค์ประกอบของกรอบแนวคิดครอบคลุมการศึกษหาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เริ่มจากศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 6 ด้าน จากนั้นสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ให้ครอบคลุมการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง เพื่อนำไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อหาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้างานวิชาการ จากสถานศึกษาที่เป็นเลิศ ทางด้านการบริหารวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ออกเป็นหมวดหมู่ แล้วมาสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และสร้างบทสรุปโดยการจัดลำดับตามองค์ประกอบหลักของการบริหารงานวิชาการ และเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

2) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยศึกษาหลักการวิธีการสร้างแบบประเมิน และวิธีการประเมินสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ให้มีประเด็นครอบคลุมประเด็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของ

โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กำหนดค่าระดับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีสอดคล้อง จากนั้นนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินต่อไป การเก็บข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยทาการนัดหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และนำร่างการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน และรวบรวมแบบประเมินคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการบริหารงานวิชาการ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.44	0.92	ปานกลาง	4.60	0.55	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.54	0.84	มาก	4.62	0.55	มากที่สุด
3. การวัดผลและประเมินผล	3.50	0.92	ปานกลาง	4.58	0.56	มากที่สุด
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.42	0.84	ปานกลาง	4.56	0.52	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	3.46	0.80	ปานกลาง	4.53	0.55	มากที่สุด
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.49	0.85	ปานกลาง	4.54	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	3.48	0.86	ปานกลาง	4.57	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การบริหารงานวิชาการ	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I)	$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.44	4.60	0.337	1
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.54	4.62	0.305	5
3. การวัดผลและประเมินผล	3.50	4.58	0.308	4
4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.42	4.56	0.332	2
5. การนิเทศการศึกษา	3.46	4.53	0.309	3
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.49	4.54	0.301	6

จากตารางที่ 2 เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.337$) ลำดับที่ 2 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.332$) ลำดับที่ 3 การนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.309$) ลำดับที่ 4 การวัดผลและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.308$) ลำดับที่ 5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.305$) และลำดับ 6 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ($PNI_{modified} = 0.301$)

5.2 สังเคราะห์การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากผลการศึกษาเอกสารและผลการศึกษาข้อมูลโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ทั้ง 3 โรงเรียน

ขอบข่ายงานวิชาการ	แนวทางทางการบริหารงานวิชาการ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1.1 ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการและกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตร 1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและแนวโน้มของการศึกษาเพื่อออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสม 1.3 โรงเรียนต้องออกแบบหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน 1.4 ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ 1.5 ผู้บริหารสร้างกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เปิดกว้าง ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม 1.6 ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 1.7 ผลลัพธ์ของหลักสูตรต้องสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.1 โรงเรียนมีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วม 2.2 โรงเรียนมีการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดมีความทันสมัย และเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2.3 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง 2.4 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูออกแบบแผนการสอนที่ยืดหยุ่นและสร้างสรรค์ 2.5 โรงเรียนกำหนดแนวทางการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง 2.6 โรงเรียนส่งเสริมให้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อวิเคราะห์และพัฒนการเรียนรู้ 2.7 ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการคิดและทักษะชีวิต ตามเป้าหมายของหลักสูตร
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.1 ผู้บริหารสร้างความเข้าใจในการประเมินผลตามเป้าหมายของโรงเรียน 3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการวิเคราะห์ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นและมีคุณภาพยิ่งขึ้น 3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล 3.4 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายและมีคุณภาพ

ขอบข่ายงานวิชาการ	แนวทางทางการบริหารงานวิชาการ
	3.5 โรงเรียนกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการวัด 3.6 ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ข้อมูลจากการวัดผล ในการจัดการชั้นเรียน 3.7 ระบบวัดผลช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.1 โรงเรียนส่งเสริมให้ มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย 4.2 โรงเรียนมีการสำรวจ และจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และชุมชนท้องถิ่น 4.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในชุมชนและองค์กรภายนอก 4.4 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอก 4.5 โรงเรียนใช้เทคโนโลยี สร้างฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา 4.6 โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูล และเผยแพร่ผลลัพธ์ของการใช้แหล่งเรียนรู้ 4.7 ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	5.1 ผู้บริหารสนับสนุนให้การนิเทศ ใช้หลักกัลยาณมิตรเพื่อสร้างความร่วมมือ 5.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมวางแผนการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของโรงเรียน 5.3 การนิเทศมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน 5.4 ผู้บริหารส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เพื่อพัฒนาทักษะการสอนและการนิเทศ 5.5 โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาและเครือข่ายการนิเทศ 5.6 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีการติดตามและประเมินผลกระบวนการสอนและผลการเรียนรู้ของนักเรียน 5.7 การนิเทศส่งผลให้ครูพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้ดีขึ้น
6. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี	6.1 ผู้บริหารสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี ของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้สื่อและนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายงานวิชาการ	แนวทางทางการบริหารงานวิชาการ
	6.2 โรงเรียนมีแผนการพัฒนาพัฒนาและใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการเรียนการสอน 6.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน 6.4 ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครูในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับการใช้เทคโนโลยี 6.5 กระบวนการพัฒนาสื่อและและนวัตกรรมต้องสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอน 6.6 โรงเรียนมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมและค่านิยมที่ดี 6.7 การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มาก นำผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมาปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่สมบูรณ์

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถาน สถานศึกษา จึงมีความพยายามนำการบริหารงานวิชาการมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยการสร้างเครือข่าย และเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ ปะนามะเก (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเพ็ญพักตร์ มิ่ง

วงศธรรม (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลนั้นโรงเรียนมีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศติดตามและพัฒนาครูด้านการวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐานและเป็นระบบมีการร่วมกันวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อตัดสินผลการเรียนไปในทางเดียวกัน และนำผลการวัดและประเมินผลมาพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน เช่นเดียวกับ วารุณี ภาวงศ์ (2566) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6.2 จากผลการศึกษาพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เห็นความสำคัญ ของการบริหารงานวิชาการอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามขอบข่ายภารกิจด้านวิชาการ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและการจัดการศึกษาของประเทศตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนทุกคนล้วนมีความตระหนักและความคาดหวังกับงานวิชาการโดยทุกคนในโรงเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนของตนเองนั้นมีความสามารถและเป็นเลิศในด้านวิชาการ ซึ่งในแต่ละปี งานวิชาการมีการแข่งขันทางด้านทักษะต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาครูและนักเรียนมีความมุ่งมั่น ในการพัฒนางานดังกล่าวร่วมกัน การวิจัยในครั้งนี้ได้สอดคล้องกับกับชนิสรา ชุมวงศ์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของนุชเรศ คำดีบุญ (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 4 ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

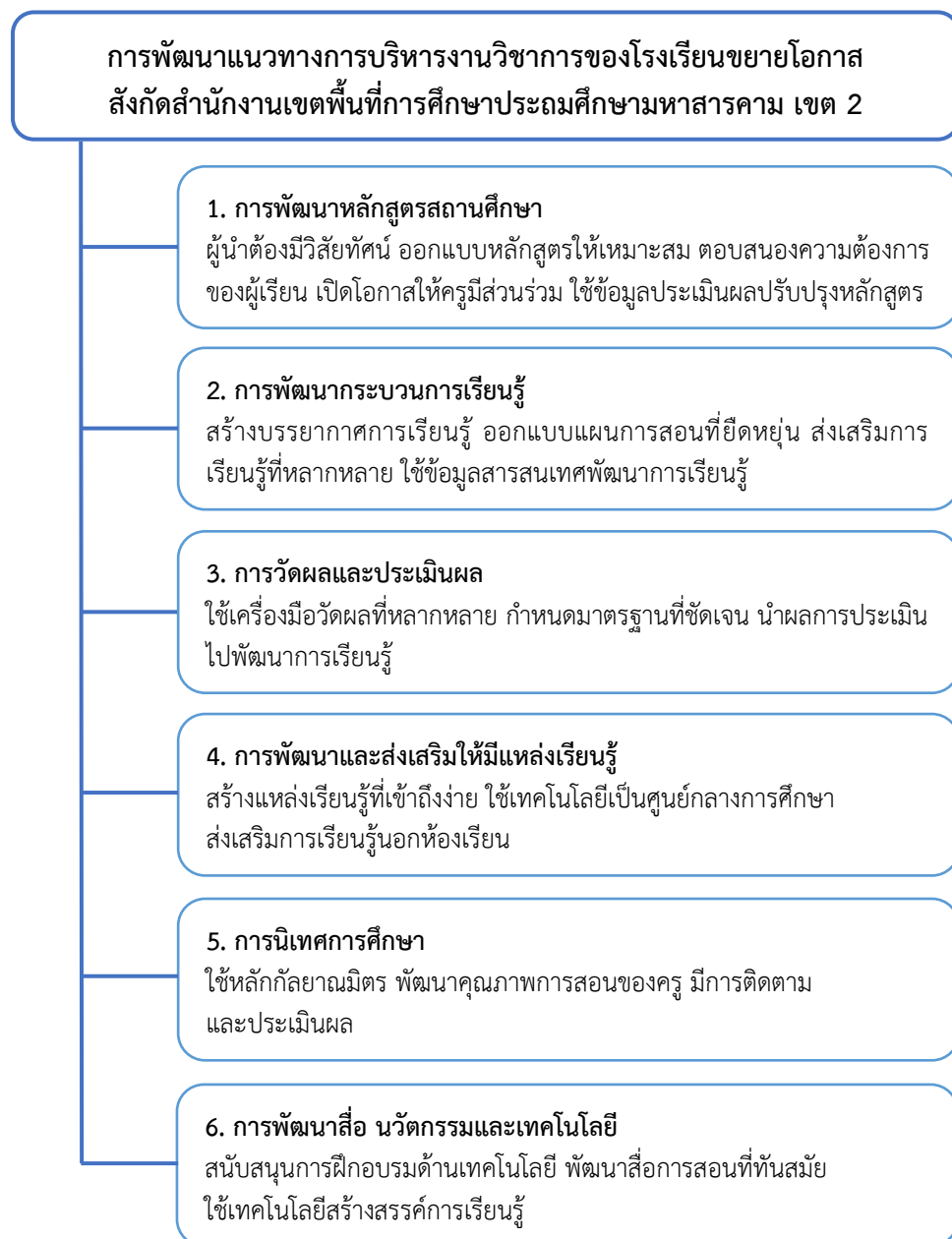
6.3 จากการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ลำดับที่ 2 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ลำดับที่ 3 การนิเทศการศึกษา ลำดับที่ 4 การวัดผลและประเมินผล ลำดับที่ 5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และลำดับ 6 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีปัญหาและต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุดตามที่กล่าวข้างต้นอาจเพราะด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับชีโรบล วรรณธนะ (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอนการวางแผนงานวิชาการและการวัดผลและประเมินผล และสอดคล้องกับวารุณี ภาวรงค์ (2566) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6.4 จากผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาแนวการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน 42 แนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมากตามลำดับ สอดคล้องกับ พิชญพิชา จันทา (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหาสาระสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมถึงจรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 พบว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นความแตกต่างรายบุคคล สถานศึกษามีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ และมีการติดตามเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยค้นพบองค์ประกอบของทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนขยายโอกาส ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ใน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษาไปปรับและประยุกต์ใช้ตาม บริบทโรงเรียนของตนเอง

8.1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการจากการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษารายละเอียดและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมาย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ไปปรับใช้สามารถกำหนด วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการดำเนินงานวิชาการและจัดทำแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะทางในครั้งนี

8.2.2 ในการพัฒนางานตามแนวทางการบริหารงานวิชาการ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละงาน โดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความถนัดให้เหมาะสมกับงาน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบ

8.3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาส

8.3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษากลยุทธ์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชีโรบล วรรณธนะ. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
วิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา.
คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรินทร์ ปะนามะเก. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วารุณี ภาวงศ์. (2556). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค
ดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ 2564. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์
การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). สภาวะการณ์ทางการศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2564.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุพจน์ ยะปะพันธ์. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*
THE DEVELOPMENT OF PROGRAM TO ENHANCE PERFORMANCE-FOCUSED
COMPETENCY SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE UNDER
THE BURIRAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

ฐิติวรดา เมย์ไธสง¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²

Thitiworada Moeithaisong¹, Kran Ruangmontree²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}

Email : 66010581026@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และ 2) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 127 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ 1) ด้านความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านความสามารถในการวางแผน 3) ด้านคุณภาพของงาน 4) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร และ 5) ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของโปรแกรม วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการวัดประเมินผล โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและศักยภาพในการนำไปใช้จริง

คำสำคัญ : โปรแกรมพัฒนา; เสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์; ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ABSTRACT

This research article aimed to achieve two primary objectives: 1) to examine the current conditions, desired conditions, and essential needs for enhancing achievement-oriented competency among school administrators in the digital era under the jurisdiction of the Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 4; and 2) to develop a competency enhancement program tailored to this context. A mixed-methods research design was employed, utilizing research instruments including questionnaires, in-depth interviews, and evaluation forms. The sample group consisted of 127 school administrators or acting administrators selected using Krejcie and Morgan's formula through stratified random sampling based on school size. Additionally, five experts were purposively selected as key informants. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed through content analysis.

The research findings revealed that: 1. The overall current condition of achievement-oriented competency was at a high level and the overall desired condition was also reported at a high level. The prioritized needs for competency enhancement in the digital era, ranked from highest to lowest based on the modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), were as follows: Commitment and creativity in performing duties, Planning ability, Work quality, Problem-solving and decision-making, Monitoring and evaluation skills. 2. The developed achievement-oriented competency enhancement program for school administrators in the digital era comprised five main components: program principles, objectives, content, development methods, and assessment and evaluation. The program was rated at the highest level of appropriateness, indicating its suitability and potential for practical implementation.

Keywords : Development Program; Achievement-oriented competency enhancement; Educational Administrators in the Digital Era

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการจัดการศึกษาไทย ปัจจุบันพบว่าการศึกษาไทยยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น คุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ “คุณภาพของคน” คือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้เน้นการพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต และปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

จากผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากลของเด็กรไทย PISA 2022 พบว่า คะแนนของนักเรียนไทยในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน ต่ำกว่าเกณฑ์ และต่ำที่สุดในรอบ 20 ปี โดยมี

ผู้ทำคะแนนระดับสูงเพียง 1% (คณิตศาสตร์), 0.6% (วิทยาศาสตร์) และ 0.2% (การอ่าน) ขณะที่กลุ่มคะแนนต่ำมีถึง 68.3%, 53.0% และ 65.4% ตามลำดับ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2566) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบปี พ.ศ. 2559–2563 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับ “พอใช้” สะท้อนถึงปัญหาการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ไม่สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2565)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่น่าเชื่อถือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น และจัดการให้ครูและนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือ “สมรรถนะ” (Competency) (เทื้อน ทองแก้ว, 2550) สมรรถนะถือเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน แนวคิดด้านสมรรถนะจึงได้รับความสำคัญมากขึ้นในการจัดการศึกษา โดยการกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์กร อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหลากหลายมิติ (อาภรณ์ ภูวพิพนธ์, 2559)

สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้การบริหารงานมีทิศทาง ชัดเจน และสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม (ฉัตรชัย นาถอำพล, 2562) ทั้งนี้ McClelland (มหาวิทยาลัย Harvard) ระบุว่า บุคลากรที่มี Competency คือผู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ได้เสนอแนวทางพัฒนาบุคลากรด้วยอัตราส่วน 70:20:10 คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (70%) การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน (20%) และการฝึกอบรม (10%) ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพผ่านการทำงานจริงและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน, 2566) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการปรับตัวและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4, 2566)

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อจะได้ทราบสภาพความเป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อใช้เป็นโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยมุ่งหวังให้ได้โปรแกรมที่สามารถใช้พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของยุคดิจิทัล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการวางแผน 2) ด้านความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ 3) ด้านคุณภาพของงาน 4) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร 5) ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม และหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ด้วยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 52 ข้อ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) พบว่าแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.407-0.785 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.964 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.388-0.819 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.974 จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน หลังจากนั้นจึงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ Best Practice กับผู้ทรงคุณวุฒิ ตามคุณสมบัติที่มีการกำหนดไว้ คือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่สถานศึกษามี

วิธีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practice) เป็นโรงเรียนดีประจำตำบล โรงเรียนต้นแบบ จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน และผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

องค์ประกอบของการ เสริมสร้าง สมรรถนะด้านการมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาใน ยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ดัชนีความ ต้องการ จำเป็น PNI _{modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น		
1. ด้านความสามารถในการวางแผน	3.69	0.52	มาก	4.48	0.65	มาก	0.214	2
2. ด้านความมุ่งมั่นและความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่	3.63	0.50	มาก	4.45	0.50	มาก	0.226	1
3. ด้านคุณภาพของงาน	3.61	0.55	มาก	4.38	0.60	มาก	0.213	3
4. ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร	3.58	0.58	มาก	4.31	0.63	มาก	2.204	4
5. ด้านความสามารถในการติดตามและประเมินผล	3.65	0.55	มาก	4.35	0.70	มาก	0.192	5
รวมเฉลี่ย	3.63	0.54	มาก	4.39	0.62	มาก		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ ($PNI_{modified}$ = 0.226) ด้านความสามารถในการวางแผน ($PNI_{modified}$ = 0.214) ด้านคุณภาพของงาน ($PNI_{modified}$ = 0.213) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร ($PNI_{modified}$ = 0.204) และด้านความสามารถในการติดตามและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.192) ตามลำดับ

โดยสรุปความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยสรุปของแต่ละด้านได้ ดังนี้

1) ด้านความสามารถในการวางแผน พบว่า ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สามารถกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ท้าทายเพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่ได้ผลดีที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สามารถวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

2) ด้านความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาตนเองและผลงานอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ในรูปแบบใหม่

3) ด้านคุณภาพของงาน พบว่า ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานและมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับทุกคน

4) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร พบว่า ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีการวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหา มีการตัดสินใจที่ปราศจากอคติ

5) ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล พบว่า ต้องการให้ ผู้บริหาร บริหารงานในด้านต่างๆ ต้องมีกระบวนการ มีระบบติดตาม ตรวจสอบ มีความโปร่งใส มีการรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบัน

5.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เมื่อผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ Best Practices เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กับผู้ทรงคุณวุฒิ ตามคุณสมบัติที่มีการกำหนดไว้ จำนวน 6 คน โดยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์
ด้านความสามารถในการวางแผน	1. ผู้บริหารวิเคราะห์สถานการณ์สถานศึกษา เพื่อระบุความต้องการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนอย่างเหมาะสม 2. ผู้บริหารทำงานเป็นทีม และใช้วงจร PDCA ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
ด้านความมุ่งมั่นและความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่	1. ส่งเสริมการเรียนรู้ และกระตุ้นให้ครูกล้าคิดสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2. มีไหวพริบ คิดเป็นระบบ รอบคอบ และบริหารด้วยความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ 3. ทำงานเร็ว ทันสมัย บูรณาการความรู้เดิม และกล้าปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนางาน 4. มีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าทำ ใฝ่เรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างต่อเนื่อง
ด้านคุณภาพของงาน	1. จัดประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ และวางแผนการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน 2. ส่งเสริมการพัฒนางานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย 3. จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนนวัตกรรมและคุณค่านวัตกรรม 4. สรุปผลงานสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น
ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา	1. มีความคิดริเริ่ม กล้าคิด กล้าทำ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ 2. เฉลียวฉลาด ไหวพริบดี คิดเป็นระบบ ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้เหมาะสม เป็นที่ยอมรับ 3. ส่งเสริมมิตรภาพ รับฟังความคิดเห็น ทำงานร่วมกันอย่างมีมารยาทและเป็นธรรม 4. ส่งเสริมการสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวคิดและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้
ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล	1. มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล ใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และปรับให้สอดคล้องกับแผนประเมิน 2. นำผลประเมินไปพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐาน และตรวจสอบได้ทุกที่ทุกเวลา

หลังจากดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 และการศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มาพัฒนาเป็นโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยมีรายละเอียดของโปรแกรมดังนี้

ตารางที่ 3 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	
หลักการของโปรแกรม	การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นโปรแกรมที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
วัตถุประสงค์	เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
เนื้อหาของโปรแกรม	Module 1 ด้านความสามารถในการวางแผน Module 2 ด้านความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ Module 3 ด้านคุณภาพของงาน Module 4 การแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร Module 5 ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล
วิธีการพัฒนา	1. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง 2. การศึกษาดูงาน 3. การฝึกอบรม
การวัดและประเมินผล	1. แบบประเมินก่อน ระหว่าง หลังการพัฒนา 2. ประเมินการความพึงพอใจของผู้รับการพัฒนา

จากการดำเนินการร่างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการของโปรแกรม						
1.1 ความชัดเจนของหลักการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2 ความสำคัญของหลักการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.3 การนำไปใช้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์						
2.1 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2 มีความครอบคลุมทุกเนื้อหา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3 มีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหาของโปรแกรม						
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้องกับองค์ประกอบ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 เนื้อหากับระยะเวลา	4.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4 กิจกรรม						
3.4.1 Module 1 ด้านความสามารถในการวางแผน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4.2 Module 2 ด้านความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4.3 Module 3 ด้านคุณภาพของงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4.4 Module 4 ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4.5 Module 5 ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. วิธีการพัฒนา						
4.1 วิธีการพัฒนาเหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนา - การฝึกอบรม (Training) - การศึกษาดูงาน (Site Visit)	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
- การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง (Learning by doing)						
4.2 มีการจัดลำดับขั้นตอนการพัฒนาที่ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 ความเป็นไปได้อันจะบรรลุวัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล						
5.1 การประเมินผลก่อน ระหว่าง และ หลังการพัฒนา ตรงตามวัตถุประสงค์ของ โปรแกรม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.13	มากที่สุด	4.71	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้แก่ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาของโปรแกรม 4) วิธีการพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล โดยรวมแล้วมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ในการนำไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมามีส่วนร่วมในการดำรงชีวิต ดังนั้นการศึกษาก็ต้องพัฒนาและขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรพล แสนศิลา (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในยุคดิจิทัล ต้องทำเทคโนโลยีมาใช้ให้เข้ากับการสอนในสถานการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รินดา พงศ์นะภา

(2564) ได้ศึกษาสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

6.3 ผลการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่าด้านความมุ่งมั่นและความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านความสามารถในการวางแผน ด้านคุณภาพของงาน ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร และด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ ทะวะละ (2565) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของงาน และด้านความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

6.4 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาของโปรแกรม 4) กระบวนการ/วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล โดยมีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D.=0.13) ซึ่งพัฒนาขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เนื้อหาภายในโปรแกรม ประกอบด้วย 5 Module ได้แก่ 1. ด้านความสามารถในการวางแผน 2. ด้านความมุ่งมั่นและความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ 3. ด้านคุณภาพของงาน 4. ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร 5. ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผล มีระยะเวลาในการพัฒนา จำนวน 90 ชั่วโมง โดยใช้หลักการพัฒนาตามกรอบแนวคิด 70:20:10 และมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 2) การศึกษาดูงาน 3) การฝึกอบรบ มีการวัดและประเมินผลการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ก่อน ระหว่างและหลังการพัฒนา ซึ่งการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 สอดคล้องกับ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2554) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของโปรแกรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล จากการศึกษาคำประกอบของโปรแกรมสรุปได้ว่า องค์ประกอบของโปรแกรมประกอบไปด้วย 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมและเครื่องมือพัฒนา 5) การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ เสาวยิ่ง (2563) ได้ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประกอบด้วย หลักการของโปรแกรม วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ การประเมินผล พบว่า โปรแกรมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

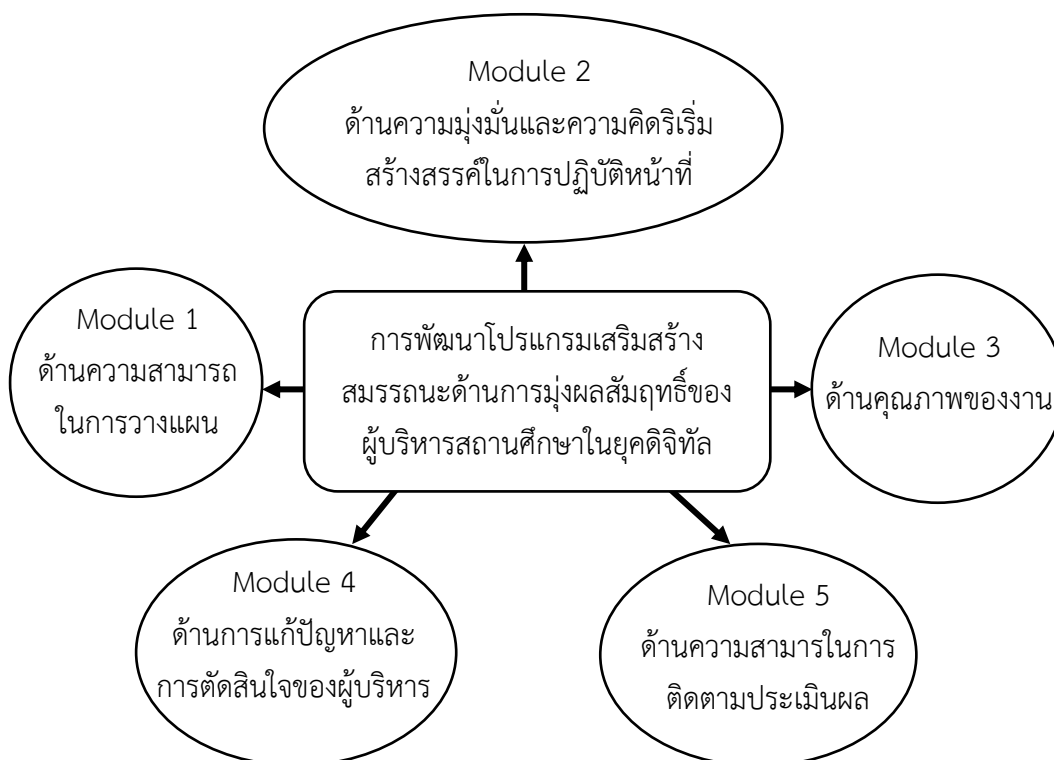
จากการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยมีรายละเอียดของโปรแกรมดังนี้

1) หลักการ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นโปรแกรมที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการบริหารงาน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) วัตถุประสงค์

2.1) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 Module ได้แก่

ภาพที่ 1 เนื้อหาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

4) วิธีการพัฒนา การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 70% (62 ชั่วโมง) การศึกษาดูงาน 20% (18 ชั่วโมง) การฝึกอบรม 10% (9 ชั่วโมง)

5) การวัดและประเมินผล การประเมินผลเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดำเนินการใน 3 ระยะ ได้แก่ 1. การประเมินก่อนการพัฒนา โดยการประเมินตนเอง

2. การประเมินระหว่างการพัฒนา การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบการประเมินใบงานและใบกิจกรรม
3. การประเมินหลังการพัฒนา ประเมินการรายงานผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การประเมินจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาก่อนการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จึงควรขยายผลสู่สถานศึกษาในสังกัด และพัฒนาผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 หรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถนำไปปรับใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้ครอบคลุมทุกตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในระบบการศึกษา

8.3.2 ควรศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ อย่างหลากหลาย และลึกซึ้งยิ่งขึ้น

8.3.3 ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะหลักในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

9. บรรณานุกรม

- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2566). รายงานสรุปผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567) รายงานประจำปี 2566. กรุงเทพฯ : มาตาการพิมพ์.
- จตุรพล แสนศิลา. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉัตรชัย นาถาพลอย. (2562). การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสังคมปัจจุบัน. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 3 (3). 171-178.

- ณัฐวุฒิ เสาวยิ่งค์. (2563). โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทือน ทองแก้ว. (2550). สมรรถนะ Competency หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราข. (2546). การจัดการสมัยใหม่ : Modern Management. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รินดา พงศ์นะภา. (2564). สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วารสารครุศาสตร์ปัญญา. 3 (4). 33-46.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน
(O-Net). สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2566. จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2565). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสี่. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). การพัฒนาระบบทศน์รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูใน
ลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2554). การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสายสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์. (2559). การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรบนพื้นฐาน 70:20:10 Learning
Model. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1981). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.
- Mc Clelland, D.C. (1973). Test for Competence Rather Than Intelligence. New York :
American Psychologists.

**การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับ
สื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5***

**DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES BASED ON COMMUNICATIVE
LANGUAGE TEACHING ACCOMPANIED WITH DIGITAL MEDIA TO ENHANCE
ENGLISH LISTENING AND SPEAKING SKILLS FOR GRADE 5 STUDENTS**

กรภิรมย์ พัฒนนิติกดี¹, ทิพาพร สุจารี², ภูษิต บุญทองเถิง³
Kornpirom Pattananitisak¹, Tipaporn Sujaree², Poosit Boontongtherng³
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}
Mahasarakham Rajabhat University^{1,2,3}
Email : phaprayz@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล จำนวน 5 หน่วย 15 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 78.06/77.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) มีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้; แนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล; ความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This research aims to 1) develop a learning activity plan based on the English language teaching approach for communication with digital media that promotes English listening and speaking ability with an efficiency of 75/75 criteria; 2) compare English listening and speaking ability before and after learning; and 3) study students' satisfaction with the learning activity organization based on the English language teaching approach for communication with digital media that promotes English listening and speaking ability for grade 5 students. The sample group consisted of grade 5 students at Ban Ta Phuan Sang Saeng School, Yang Sisurat District, Maha Sarakham Province, in the 2024 academic year, second semester, with 1 classroom and 16 students. The research instruments were: 5 units of 15 learning plans based on the English language teaching approach for communication with digital media, 1 hour per plan, totaling 15 hours; 30-item English listening and speaking ability test; and 15-item student satisfaction questionnaire on learning activities. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Sample).

The research results found that 1) The results of the development of learning activity plans based on the teaching approach for language communication with digital media that promotes English listening and speaking skills were effective (E_1/E_2) equal to 78.06/77.71, which was in accordance with the specified criteria of 75/75. 2) The listening and speaking skills of Grade 5 students after studying were significantly higher than before studying at a statistical level of .05. 3) The students were satisfied with the learning activities based on the teaching approach for language communication with digital media that promoted English listening and speaking skills that were developed at the highest level overall.

Keywords : Development of Learning Activities; Approaches to Teaching Language for Communication with Digital Media; English Listening and Speaking Ability

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ไม่ได้มองข้ามความสำคัญและความจำเป็นของภาษาอังกฤษมีการกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องได้เรียนรู้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลกที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและเข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของผู้คนจำนวนมากไม่น้อยจากอิทธิพลของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นพื้นฐานของมนุษย์และมีศักยภาพในการคิด การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และสามารถใช้อย่างเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้ตามต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงไม่ได้เรียนเพื่อให้รู้เกี่ยวกับภาษาอย่างเดียวเท่านั้นแต่เป็นการเรียนเพื่อสามารถใช้ติดต่อสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ภาษาอังกฤษจึงถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยระดับประถมศึกษาได้ให้นักเรียนเริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศภาษาที่ 1 ส่วนระดับมัธยมศึกษาให้เลือกเรียนเพิ่มเติมได้ 1 ภาษา และเลือกเรียน ได้อย่างเสรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Teaching Approach) เป็นแนวการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ภาษาในสถานการณ์จริงที่มีโอกาสพบในชีวิตประจำวัน และยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างไวยากรณ์แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ฤกษ์ มัชฌิโม (2559) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P สามารถแบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน (Warm Up) เป็นขั้นตอนการกระตุ้นความสนใจ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน 2) ขั้นนำเสนอบทเรียน (Presentation) เป็นขั้นตอนที่ครูถ่ายทอดความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน 3) ขั้นฝึก (Practice) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้มาใช้ฝึกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้นั้นได้อย่างถูกต้อง 4) ขั้นการใช้ (Production) เป็นขั้นตอนการฝึกความคล่องแคล่ว 5) ขั้นสรุปบทเรียน(Wrap Up) เป็นขั้นตอนของการสรุปองค์ความรู้ที่เรียนมาทั้งหมด

โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง ได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การใช้ภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่ผู้ต้องใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นทักษะการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา (โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง, 2567) จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.97 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 65 สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษนั้น คือ ผู้เรียนส่วนมากไม่ได้ให้ความสำคัญกับการฝึกพูดภาษาอังกฤษเท่าที่ควร เนื่องจากจะต้องใช้เวลาในการฝึกมาก ประกอบกับนักเรียนเองขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่กล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารด้านการพูด จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง พบว่า ปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษมีหลายสาเหตุ โดยเฉพาะนักเรียนไม่สามารถฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารได้ ครูผู้สอนใช้สื่อ การเรียนรู้น้อยเกินไป ไม่หลากหลาย ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเคยชินกับการสอนแบบเดิมโดยยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก ขาดการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐาน (โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง, 2566)

ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด และมีคะแนนผลการสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2567 สูงขึ้น จึงต้องเร่งแก้ไขและพัฒนาผู้เรียนในรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในพัฒนาการเรียนการสอน พบว่า นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ เช่น ปวีณนุช พุ่มจิต (2562) จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ใช้ออปพลิเคชันเพื่อการพัฒนาทักษะด้านการฟังภาษาอังกฤษโดยการทำแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้แอปพลิเคชัน You tube เพื่อพัฒนาทักษะด้านการฟังภาษาอังกฤษมากที่สุด ซึ่งแอปพลิเคชัน You tube มีลักษณะการใช้งานคล้ายคลึงกับแอปพลิเคชัน TED และแอปพลิเคชัน Netflix โดยนักศึกษาล้วนให้เหตุผลว่าการใช้แอปพลิเคชัน You tube ง่ายต่อการพัฒนาทักษะภาษาด้านการฟัง และไม่มีค่าใช้จ่ายในการให้บริการ และด้วยตัวของแอปพลิเคชัน You tube ที่มีเนื้อหามากมายหลากหลายรูปแบบ ทำให้แอปพลิเคชันดังกล่าวกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่เข้ามาสนับสนุนการสร้างคลังความรู้ในรูปแบบวิดีโอ และได้ก้าวเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมืออีกตัวที่สามารถทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และมีผลสะท้อนกลับที่ดีต่อแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2 ครูผู้สอนสามารถนำผลการพัฒนาครั้งนี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและสามารถเผยแพร่ได้

3.3 โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาได้แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับพัฒนานักเรียนในชั้นอื่น ๆ ได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษาที่ 15 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันคือเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเช่นเดียวกับโรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง และประชากรทั้งหมดกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 นักเรียนทั้งหมด 26 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 2 มี 1 ห้องเรียน จำนวน 16 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 15 แผน รวม 15 ชั่วโมง โดยสร้างสื่อดิจิทัล แพลตฟอร์ม wordwall pickers Liveworksheets และ Canva จำนวน 5 เรื่อง คือ 1. เรื่อง My Family 2. เรื่อง My Routines 3. เรื่อง Our Health 4. เรื่อง Friends 5. เรื่อง About School มีผลการวิเคราะห์ด้วยค่า IOC (Index of item objective congruence) โดยรวมเท่ากับ 4.71 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.63 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) เตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนชี้แจงผลการเรียนรู้เนื้อหาสาระการเรียนรู้การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ 2) ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ใช้เวลา 15 ชั่วโมง 4) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - test) วัดความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน 5) ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ 6) นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษและเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ 7) นำผลที่ได้จากแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย 1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ/ประสิทธิภาพของเครื่องมือ ได้แก่ (1) การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) (2) ค่าความยากง่าย (Difficulty) (3) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (4) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) (5) ค่าประสิทธิภาพสื่อวัตกรรม (E_1/E_2) 2) ค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) ค่าร้อยละ (%) (2) ค่าเฉลี่ย (Mean) (3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ คือ การทดสอบค่า t-test (Dependent Sample)

5. ผลการวิจัย

5.1 วิเคราะห์ผลการหาค่าประสิทธิภาพของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สูตร E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 75/75

ตารางที่ 1 ผลสรุปคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละจากการประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เลขที่	แบบประเมินความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ										รวมเฉลี่ย (50)
	แผน 1		แผน 2		แผน 3		แผน 4		แผน 5		
	การฟัง	การพูด	การฟัง	การพูด	การฟัง	การพูด	การฟัง	การพูด	การฟัง	การพูด	
	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
1	6	8	7	9	8	8	7	9	9	7	39
2	7	5	8	6	7	8	9	9	8	8	38
3	9	7	8	8	10	8	8	8	9	9	42
4	8	8	8	6	8	8	9	9	8	8	40
5	8	8	8	8	9	7	8	8	10	8	41
6	7	8	7	8	7	8	7	9	8	8	39
7	7	7	9	7	8	8	7	7	7	7	37
8	8	8	9	7	7	7	8	8	8	8	39
9	8	8	8	8	7	7	8	8	8	8	39
10	9	7	8	8	9	7	8	8	8	8	40
11	8	8	7	7	8	8	8	8	9	9	40
12	8	8	9	7	8	8	9	7	10	8	41
13	7	7	7	7	8	8	8	8	8	8	38
14	7	7	8	8	7	7	8	8	8	8	38
15	7	7	7	7	8	8	8	8	8	8	38
16	7	7	7	7	7	8	7	8	7	8	37
รวม	121	118	125	118	126	123	127	130	133	128	624.5
เฉลี่ย	7.56	7.38	7.81	7.38	7.88	7.69	7.94	8.13	8.31	8.00	39.03
S.D.	0.81	0.81	0.75	0.81	0.89	0.48	0.68	0.62	0.87	0.52	1.54
ร้อยละ	75.63	73.75	78.13	73.75	78.75	76.88	79.38	81.25	83.13	80.00	78.06

ตารางที่ 2 ผลสรุปคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละจากการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เลขที่	ก่อนเรียน (30)	แบบประเมินความสามารถการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษ เฉลี่ยรวม (50)	หลังเรียน (30)
1	14	39	23
2	13	36	21
3	18	42	25
4	17	38	26
5	19	41	26
6	14	35	22
7	14	35	21
8	18	38	24
9	14	39	23
10	16	40	26
11	15	40	25
12	16	41	25
13	14	38	23
14	11	35	20
15	14	38	23
16	12	34	20
รวม		239	373
เฉลี่ย		14.94	23.31
S.D.		2.24	2.09
ค่าเฉลี่ยร้อยละ		49.79	77.71

จากตารางที่ 1 และ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินระหว่างเรียนและคะแนนจากการทำแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 14.94 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.79 ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนจากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.06 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.13 และได้คะแนน

เฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนเท่ากับ 23.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.71

เมื่อพิจารณาค่าประสิทธิภาพของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.06/77.71 ซึ่งค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1

5.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ และนำไปตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	16	14.94	2.24	2.09	18.63	-98.99**
หลังเรียน	16	23.31	2.08			

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 df = 15 t = 2.1314

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านสาระการเรียนรู้			
1.1 เนื้อหาที่เรียนมีความยาก – ง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาเรียงลำดับขั้นตอน ทำให้มีความเข้าใจในการเรียนรู้	4.88	0.34	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.44	0.51	มาก

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 ครูมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.69	0.48	มากที่สุด
2.3 รูปแบบการเรียนการสอนแตกต่างจากที่เคยเรียน	4.94	0.25	มากที่สุด
2.4 มีการสรุปและอภิปรายภายในกลุ่มนักเรียนและครู	4.44	0.73	มาก
3. ด้านการใช้สื่อดิจิทัล			
3.1 ครูมีการจัดเตรียมสื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.88	0.34	มากที่สุด
3.2 สื่อดิจิทัลสามารถกระตุ้นและช่วยเร้าความสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 สื่อดิจิทัลสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่เนื้อหาที่เรียน	4.38	0.72	มาก
3.4 สื่อดิจิทัลทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.88	0.34	มากที่สุด
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล			
4.1 นักเรียนพอใจเมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ทราบคะแนนทันที	4.94	0.25	มากที่สุด
4.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.81	0.40	มากที่สุด
4.3 นักเรียนได้ประโยชน์จากสื่อและรูปแบบการเรียนการสอน	4.38	0.81	มาก
4.4 นักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.78	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.40) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนมีความยาก – ง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน, ครูมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน,สื่อดิจิทัลทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น,และนักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X}= 5.00$, S.D. = 0.00) และรายการที่มีเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สื่อดิจิทัลสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่เนื้อหาที่เรียนและนักเรียนได้ประโยชน์จากสื่อและรูปแบบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.81) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 78.06/77.71 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบ ยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง

พุทธศักราช 2563) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นหาคุณภาพอย่างดี สอดคล้องกับ วาริน ไรศรี และคณะ (2562) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ กิจกรรมมีลำดับขั้นตอนที่เข้าใจง่ายสามารถพัฒนาความรู้ ความจำที่มากขึ้น โดยสามารถดูได้จากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อนักเรียนได้รับการสอนเน้นเข้าใจจุดที่นักเรียนมักจะสับสนแบบมีลำดับขั้นตอน ก็ส่งผลให้นักเรียนเกิดความผิดพลาดน้อยลงเท่านั้น แต่ยังช่วยให้สามารถจดจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้แนวคิดเกมมิฟิเคชันยังช่วยปรับปรุง

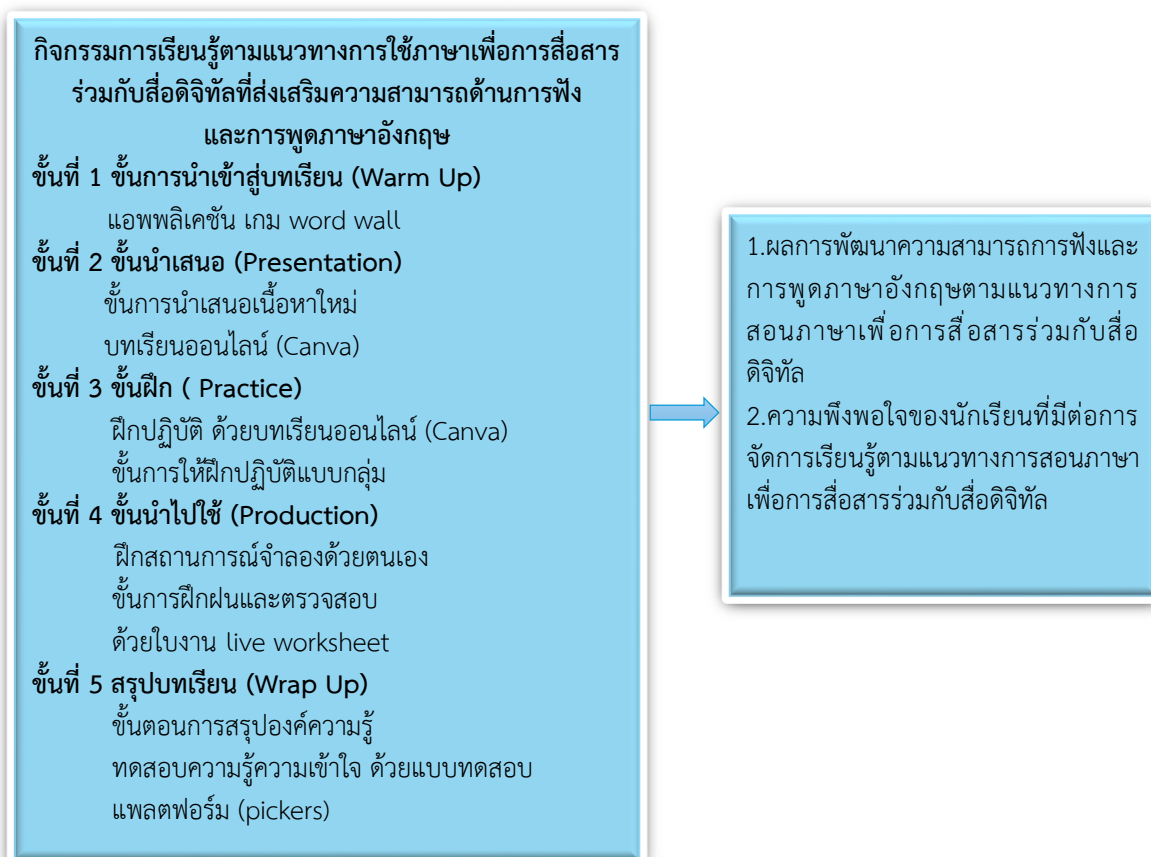
6.2 ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนกับก่อนเรียน ผลจากการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ มีการกระตุ้นความสนใจเป็นช่วง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนานในการเรียนและมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์และแรงจูงใจสู่เป้าหมาย หรือเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนซึ่งสอดคล้องกับ เยาวพร ศรีระชา (2561) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ประกอบชุดสื่อประสม เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ประกอบชุดสื่อประสม พบว่าด้านไวยากรณ์ ความถูกต้องด้านการออกเสียงด้านคำศัพท์และด้านความคล่องแคล่ว พบว่า อยู่ในระดับดี เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ประกอบชุดสื่อประสม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.06$ และ $S.D. = 0.5$

6.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.78$, $S.D. = 0.40$ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, $S.D. = 0.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เนื้อหาที่เรียนมีความยาก – ง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน, ครูมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน,สื่อดิจิทัลทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น,และนักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 5.00$, $S.D. = 0.00$) และรายการที่มีเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สื่อดิจิทัลสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่เนื้อหาที่เรียน และนักเรียนได้ประโยชน์จากสื่อและรูปแบบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.38$, $S.D. = 0.81$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษนั้น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อดิจิทัลที่ช่วยกระตุ้นและเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิดความเข้าใจ สนใจใฝ่เรียนรู้ สนุกสนาน และกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถทางทักษะทางการเรียน

ภาษาอังกฤษ ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พร บังวัด (2564) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบสื่อประสม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการนำเสนอเนื้อหาใกล้ตัวมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีความสุขต่อการจัดกิจกรรมตามเรียนการสอนที่เน้นการฟังและการพูดโดยไม่ต้องคำนึงถึงโครงสร้างของภาษามากนักพึงพอใจต่อสื่อประสมที่มีทั้งภาพและเสียงให้นักเรียนได้ฝึกฟังและฝึกพูดภาษาอังกฤษไปพร้อม ๆ กัน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน (Warm Up) 2) ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ (Presentation) 3) ขั้นฝึก (Practice) 4) ขั้นนำไปใช้ (Production) 5) สรุปบทเรียน (Wrap Up) สามารถแสดงเป็นภาพได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัลที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

8.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ให้บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้เรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรทดลองใช้สื่อดิจิทัลให้เข้าใจถึงวิธีการขั้นตอนต่างๆ ให้คล่องแคล่ว

8.2.2 ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเรื่องที่มีเนื้อหาซับซ้อน และเป็นปัญหาต่อการเรียนของนักเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น

8.3.2 ควรมีการสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับสื่อดิจิทัล ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเนื้อหาอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ปวีณนุช พุ่มจิต, อังคิรา เหลืองนภา. (2562). **การใช้แอปพลิเคชันในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พิมพ์พร บังวัด, จิระพร ชะโน. (2564). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบสื่อประสมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 5(10). 92-101.**

- ภูงศ์ มัชฌิโม. (2559). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแจ้งโคกลำมั่งจำเริญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เยาวพร ศรีระชา, จิระพร ชะโน. (2561). การจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร CLT ประกอบชุดสื่อประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. Journal of Educational Measurement Mahasarakham University. 24(1). 243-254.
- โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง. (2566). ระเบียบวัดผลประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง พุทธศักราช 2551. มหาสารคาม : โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง.
- โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง. (2567). หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง 2560). มหาสารคาม : โรงเรียนบ้านตาพวนสร้างแข่ง.
- วาริณี ไกรศรี, เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม, อมรทิพย์ เจริญผล และคณะ. (2562). การศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Number โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชธานี.
- สถาบันภาษาอังกฤษ. (2558). คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล (The Common European Framework of Reference for Languages: CEFR) ระดับชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

การพัฒนาระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร*

THE DEVELOPMENT OF AN ONLINE LEARNING SYSTEM TO ENHANCE AGRICULTURAL KNOWLEDGE

กฤษณล เกรงรัมย์¹, ณัฐกร สงคราม², เนาวนิตย์ สงคราม³

Kritsanon Krengrum¹, Nutthakorn Songkram², Noawanit Songkram³

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง^{1,2,3}

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang^{1,2,3}

Email : 63604044@kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร 2) ประเมินความรู้ด้านการเกษตรและความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนผ่านระบบการเรียนออนไลน์ โดยระบบการเรียนออนไลน์ประกอบด้วยบทเรียนด้านการเกษตร 3 รายวิชา ได้แก่ กล้วยงาม การประกอบธุรกิจปลูกผักยุคใหม่เบื้องต้น และการตลาดออนไลน์ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากคลิปวิดีโอซึ่งเป็นสื่อหลักในการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เว็บไซต์ระบบการเรียนออนไลน์ สื่อเนื้อหาบทเรียน แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และการทดสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรและบุคคลทั่วไปที่สนใจความรู้ด้านการเกษตรที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก รายวิชาละ 30 คน รวม 90 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ T-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกวิชา และมีความพึงพอใจในการเรียนด้านเนื้อหาบทเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านคุณภาพของระบบการเรียน และด้านผลการเรียน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ระบบการเรียนออนไลน์; การเกษตร; การพัฒนาระบบ; ความรู้ด้านการเกษตร

ABSTRACT

This research aims to: 1) develop an online learning system to enhance agricultural knowledge, and 2) evaluate agricultural knowledge and satisfaction of learners using the online learning system. The online learning system comprises three agricultural courses: Ornamental Chickens, Introduction to Modern Betta Fish Business, and Online Marketing. Learners engaged in self-directed learning through video clips, which served as the primary medium for content delivery. Research instruments included the online learning system website, learning content media, knowledge assessment tests, and satisfaction evaluation forms. All instruments underwent content validity verification by experts and were tested for difficulty level and discrimination power before implementation with the sample group. The sample consisted of 90 participants (30 per course) selected through convenience sampling from farmers and individuals interested in agricultural knowledge. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test (Dependent Samples).

Results indicated that learners' achievement scores after completing the courses were significantly higher than pre-test scores at the .05 level across all subjects. Regarding satisfaction, learners reported the highest satisfaction with the online content, while system quality and learning outcomes received high satisfaction ratings.

Keywords : Online Learning System, Agriculture, System Development, Agricultural Knowledge

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เกษตรกรรมนับเป็นรากฐานสำคัญของประเทศไทยมายาวนาน ไม่เพียงเป็นแหล่งผลิตอาหารหลักของประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ผูกพันกับคนไทยมาหลายชั่วอายุคน ทั้งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงาน และสร้างรายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตร โดยประเทศไทยได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติในฐานะผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรชั้นนำของโลก แต่ในปัจจุบัน ภาคเกษตรกรรมกำลังเผชิญความท้าทายหลายประการ ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนของตลาด และการแข่งขันในเวทีโลก เกษตรกรจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จึงเป็นแนวคิดสำคัญในการนำมาใช้ในภาคการเกษตร เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ได้ตลอดชีวิต รวมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (UNESCO, 2021)

จากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นทุกปี (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565) การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นของคน

ไทยสะท้อนถึงศักยภาพที่สำคัญในการนำระบบการเรียนรู้ออนไลน์มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้และทักษะที่จำเป็นแก่เกษตรกรและผู้สนใจด้านการเกษตรอย่างกว้างขวางในทุกพื้นที่ของประเทศ อีกทั้งการเรียนออนไลน์ในรูปแบบหลักสูตรเปิด หรือ MOOC (Massive Open Online Course) กำลังได้รับความนิยมและเติบโตอย่างรวดเร็วทั่วโลก แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการเรียนออนไลน์ในการกระจายองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียนที่หลากหลาย สอดคล้องกับทิศทางการศึกษาในยุคดิจิทัลที่องค์การยูเนสโกได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของนวัตกรรมการศึกษาในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนแก้ว (2563) ที่ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยความสำเร็จการเรียนออนไลน์แอปพลิเคชันไลน์ในช่วงวิกฤต COVID-19 พบว่านักศึกษาที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีร้อยละ 71.7 มีความคุ้นเคยกับการใช้งาน Facebook และแพลตฟอร์มออนไลน์ แต่ยังคงมีปัญหาในการปรับตัวกับรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบการเรียนออนไลน์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มต่างๆ พบว่า การเรียนรู้ออนไลน์ในบริบทการศึกษาไทยยังมีความท้าทายและข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะการปรับใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์ในกลุ่มเกษตรกร ซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีและการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัล และในปัจจุบันการวิจัยและพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เน้นเฉพาะด้านเกษตรกรรมสำหรับประเทศไทยยังค่อนข้างมีอยู่จำกัด การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จึงจำเป็นต้องสร้างระบบการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่ายและสอดคล้องกับบริบทของการเกษตรไทย สอดคล้องกับที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO, 2022) ได้ชี้ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคเกษตรกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารและการเกษตรในอนาคต โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ริเริ่มโครงการ Young Smart Farmer เพื่อพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความสามารถด้านการเกษตรและเทคโนโลยี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566) แต่ยังคงขาดระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่เป็นระบบและครอบคลุมเนื้อหาที่หลากหลายสำหรับเกษตรกรทุกกลุ่ม

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการวิจัยและพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่เน้นเฉพาะด้านเกษตรกรรมสำหรับประเทศไทยยังค่อนข้างมีอยู่จำกัด การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จึงจำเป็นต้องสร้างระบบการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่ายและสอดคล้องกับบริบทของการเกษตรไทย สอดคล้องกับที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO, 2022) ได้ชี้ให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในภาคเกษตรกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารและการเกษตรในอนาคต ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยเรื่อง "การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร" จึงเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่จะนำไปสู่การยกระดับความรู้และทักษะทางด้านการเกษตร สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืนของภาคเกษตรกรรมไทยในระยะยาว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร
- 2.2 เพื่อประเมินความรู้ด้านการเกษตรและความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนผ่านระบบการเรียนรู้ออนไลน์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 มีระบบการเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนสามารถเข้าใช้งานได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา และสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

3.2 เพิ่มพูนความรู้และทักษะทางการเกษตรให้กับผู้เรียนที่สนใจ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและการทำงาน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรและบุคคลทั่วไปที่สนใจความรู้ด้านการเกษตร ได้จากการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่มตามรายวิชาที่ใช้ทดลอง ได้แก่ วิชาไก่สวยงาม วิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น และวิชาการตลาดออนไลน์ วิชาละ 30 คน รวม 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ระบบการเรียนออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งเป็นเว็บไซต์ระบบ LMS (Learning Management System) โดยมีกระบวนการพัฒนา ได้แก่ 1) การศึกษาวิเคราะห์เป้าหมายและความเป็นไปได้ของระบบ 2) การออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์และบทเรียนออนไลน์ 3) การสร้างระบบ LMS และผลิตวิดีโอการสอน 4) การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน (ปรนัย 4 ตัวเลือก) และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน (มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) และ 5) การตรวจสอบคุณภาพระบบและบทเรียนออนไลน์ รวมทั้งแบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน ด้านสื่อบทเรียนออนไลน์ 3 คน ด้านระบบการเรียนออนไลน์ 3 คน รวม 9 คน ด้วยการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) รวมทั้งการทดสอบคุณภาพแบบทดสอบด้วยการหาค่าความยากง่าย (Difficulty Index) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index) ก่อนนำไปใช้ทดลอง

การทดลองระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร เริ่มด้วยกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่ระบบผ่านเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ศึกษาเนื้อหา และทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ผลที่ได้ถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับความพึงพอใจในการเรียน และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T-test (Dependent Samples) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

5. ผลการวิจัย

ระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรมีองค์ประกอบและกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ สามารถอธิบายด้วยแนวคิด IPO Model ได้ดังนี้

1) Input (ข้อมูลนำเข้า) หมายถึง ข้อมูลนำเข้า ทรัพยากร หรือปัจจัยเบื้องต้นที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของระบบการเรียนออนไลน์ ประกอบด้วย

1.1) ระบบลงทะเบียน โดยผู้เรียนสมัครสมาชิกและสร้างบัญชีผู้ใช้เพื่อได้รับสิทธิ์ในการเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตร ผู้เรียนเลือกลงทะเบียนในรายวิชาที่สนใจ โดยระบบจะบันทึกความก้าวหน้าในการเรียนให้กับผู้เรียนด้วย

1.2) เนื้อหาหลักสูตร จำนวน 3 รายวิชา ซึ่งแต่ละรายวิชาออกแบบเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้ตามบริบทการเกษตรที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.2.1) กล้วยงาม ได้แก่ สายพันธุ์กล้วยงาม เช่น ชิลกี มินิ-โคชิน ไก่ชนแคะ และ ไก่ดำ วิธีการฟักไข่ รูปแบบอาหาร การให้วัคซีน ลักษณะโรงเรือนสำหรับกล้วยงาม และการดูแลกล้วยงาม

1.2.2) การประกอบธุรกิจปลูกผักยุคใหม่เบื้องต้น ได้แก่ สายพันธุ์ปลากัดในประเทศไทย สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเลี้ยง วิธีการขายปลากัดออนไลน์ การถ่ายภาพปลากัดเพื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การนำภาพไปใช้ในการขาย การสาธิตการบรรจุปลากัดสำหรับการขนส่ง และการขนส่งปลากัด

1.2.3) การตลาดออนไลน์ ได้แก่ การสื่อสารการตลาดออนไลน์เชิงสร้างสรรค์ การสร้างตราสินค้า การสร้างเนื้อหาและการเล่าเรื่องตราสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ การเพิ่มมูลค่าและสร้างจุดขายให้กับสินค้า

1.3) ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ที่ใช้ WordPress เป็นแพลตฟอร์มกลาง พร้อมปลั๊กอินที่เกี่ยวข้อง

1.4) ผู้สอน/วิทยากรในแต่ละรายวิชาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เนื้อหาบทเรียน

2) Process (กระบวนการ) หมายถึง การเรียนผ่านเว็บไซต์ (kmitlvle.com) ที่มีโครงสร้างแบบลำดับชั้น (Hierarchical Structure) โดยจัดเนื้อหาและเมนูของเว็บไซต์จากส่วนกลางไปยังส่วนย่อย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบและง่ายต่อการนำทาง โครงสร้างเว็บไซต์แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

2.1) หน้าแรก (Homepage) เป็นจุดศูนย์กลางของเว็บไซต์ โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเว็บไซต์ วัตถุประสงค์ การใช้งาน เมนูหลักที่เชื่อมโยงไปยังหน้าสำคัญอื่น ๆ รวมถึงลิงก์เข้าสู่รายวิชาต่าง ๆ และแบนเนอร์ประชาสัมพันธ์ที่ช่วยชี้นำผู้เรียนไปยังเนื้อหาที่ต้องการ

2.2) หน้าหลักสูตร (Course Page) เป็นส่วนที่แสดงรายวิชาอบรมออนไลน์ที่เปิดสอน 3 รายวิชา (กล้วยงาม การประกอบธุรกิจปลูกผักยุคใหม่เบื้องต้น และการตลาดออนไลน์) โดยผู้เรียนสามารถเลือกลงทะเบียนเรียนในวิชาที่สนใจ ซึ่งแต่ละรายวิชาจะประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่

2.2.1) ส่วนแนะนำเข้าสู่บทเรียน (Introduction Section) เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนโดยนำเสนอวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objectives) เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของการเรียนรู้ในบทเรียนแต่ละวิชา การแสดงโครงสร้างรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมและโครงสร้างเนื้อหาทั้งหมดอย่างชัดเจน รวมทั้งวิดีโอแนะนำวิชาเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้

2.2.2) ส่วนบทเรียน (Lesson Section) เป็นคลิปวิดีโอบรรยายโดยผู้สอนหรือวิทยากร ถ่ายทำภายในสตูดิโอที่ตกแต่งฉากให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และถ่ายทำ ณ

สถานที่จริง (On-location) โดยการสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติจริงควบคู่กับการบรรยาย ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) ที่เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ มีการใช้ภาพประกอบหรือภาพตัวอย่างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแทรกขึ้นมาประกอบการอธิบาย

2.2.3) ส่วนสรุป (Conclusion Section) เป็นการสรุปเนื้อหาของบทเรียน ร่วมกับการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหลังเรียน เป็นข้อสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งผ่านการหาค่าความยากง่าย (Difficulty Index) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index) ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อสอบมีความเหมาะสมและสามารถวัดสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2.2.4) เอกสารประกอบการเรียน (Supplementary Learning Materials) เป็นการสรุปเนื้อหาของบทเรียนแต่ละบทให้อยู่ในรูปแบบเอกสารแบบหน้าหนังสือ (Book-style layout) มีการจัดหน้าและการออกแบบตัวอักษรที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดเอกสารดังกล่าวในรูปแบบไฟล์ PDF เพื่อนำไปทบทวน อ่านเพิ่มเติม หรือนำไปพิมพ์ตามความสะดวก

2.2.5) ช่องทางแสดงความคิดเห็นหรือสอบถามเพิ่มเติม (Feedback & Q&A) ที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือสอบถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนเพื่อติดต่อกับผู้สอนโดยตรง ช่วยส่งเสริมการสื่อสารสองทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพิ่มความเข้าใจและความมั่นใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3) หน้าสื่อความรู้ (Knowledge Media Page) ทำหน้าที่เป็นคลังความรู้ในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้นนำเสนอความรู้ เทคนิค และเคล็ดลับด้านการเกษตรที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง เนื้อหาของแต่ละคลิปออกแบบมาให้เข้าใจง่าย กระชับ และเหมาะกับผู้เรียนที่ต้องการความรู้ในเวลาอันสั้น เป็นความรู้เสริมที่ผู้เรียนสามารถเลือกชมคลิปได้ตามความสนใจโดยไม่มีลำดับข้อบังคับ

3) Output (ผลลัพธ์) หมายถึง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Outcomes) โดยผู้เรียนที่ทำคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนร้อยละ 50 ขึ้นไปถือว่าเรียนผ่านเกณฑ์ ระบบจะเปิดสิทธิ์ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง หน้ารับประกาศนียบัตร (Certificate Page) เพื่อดาวน์โหลดประกาศนียบัตรที่รับรองผลการเรียน

ผลการทดลองใช้ระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเรียนในรายวิชาต่างๆ พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา ไร่สวนงาม (N = 30)

บทเรียน	คะแนนเต็ม	Pre-test		Post-test		t	P-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
บทที่ 1	5	1.50	0.218	4.20	0.182	9.366	.000*
บทที่ 2	5	2.37	0.247	3.53	0.164	4.592	.000*

บทเรียน	คะแนนเต็ม	Pre-test		Post-test		t	P-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
บทที่ 3	5	3.20	0.130	4.37	0.148	7.000	.000*
บทที่ 4	5	1.97	0.189	3.40	0.132	6.017	.000*
บทที่ 5	5	1.87	0.224	3.67	0.138	7.172	.000*
บทที่ 6	5	2.80	0.277	4.83	0.084	7.021	.000*

*p<.05

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา ใกล้เคียงกันพบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (Post-test) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (Pre-test) ในทุกบทเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา การประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่ เบื้องต้น (N = 30)

บทเรียน	คะแนนเต็ม	Pre-test		Post-test		t	P-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
บทที่ 1	15	5.60	0.667	9.90	0.435	6.700	.000*
บทที่ 2	10	5.60	0.331	8.30	0.384	7.322	.000*
บทที่ 3	10	4.33	0.357	6.70	0.272	6.009	.000*
บทที่ 4	10	6.93	0.346	9.23	0.261	6.643	.000*

*p<.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา การประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (Post-test) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (Pre-test) ในทุกบทเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา การตลาดออนไลน์ (N = 30)

บทเรียน	คะแนนเต็ม	Pre-test		Post-test		t	P-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
บทที่ 1	15	8.77	0.358	13.23	0.414	8.813	.000*
บทที่ 2	15	10.43	0.474	13.50	0.234	6.635	.000*
บทที่ 3	15	9.67	0.246	12.33	0.379	5.609	.000*

*p<.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการตลาดออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (Post-test) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (Pre-test) ในทุกบทเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้านเนื้อหาบทเรียนออนไลน์

รายการประเมิน	ไก่สวยงาม (N=30)			ปลากัดยุคใหม่ (N=30)			การตลาดออนไลน์ (N=30)		
	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล
1. เนื้อหาในสื่อวิดีโอ น่าสนใจ	4.40	0.67	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด
2. เนื้อหาในสื่อวิดีโอ เข้าใจง่าย	4.40	0.72	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด	4.73	0.58	มากที่สุด
3. เนื้อหาในสื่อวิดีโอ ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน	4.43	0.63	มาก	4.63	0.56	มากที่สุด	4.80	0.48	มากที่สุด
4. ความยาวของสื่อวิดีโอ เหมาะสมกับเนื้อหา	4.20	0.87	มาก	4.50	0.68	มาก	4.70	0.53	มากที่สุด
5. ภาพในสื่อวิดีโอ มีความชัดเจน สวยงาม	4.36	0.72	มาก	4.50	0.63	มาก	4.83	0.38	มากที่สุด
6. เสียงในสื่อวิดีโอ มีความชัดเจน	4.46	0.68	มาก	4.66	0.55	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
7. ตัวอย่างและภาพ ประกอบในสื่อวิดีโอช่วยให้เข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น	4.40	0.67	มาก	4.63	0.56	มากที่สุด	4.76	0.50	มากที่สุด
8. สื่อวิดีโอที่มีตัวอย่าง หรือการสาธิตที่เกี่ยวข้อง และช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ได้ดียิ่งขึ้น	4.43	0.73	มาก	4.70	0.53	มากที่สุด	4.66	0.55	มากที่สุด
9. ระดับความยากง่าย ของเนื้อหาบทเรียน สอดคล้องกับความรู้ พื้นฐานของท่าน	4.16	0.79	มาก	4.60	0.56	มากที่สุด	4.70	0.65	มากที่สุด
10. เอกสารประกอบมี คุณภาพดี	4.43	0.68	มาก	4.66	0.48	มากที่สุด	4.56	0.68	มากที่สุด
เฉลี่ย (รวม)	4.37	0.72	มาก	4.60	0.56	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้านเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ในภาพรวม พบว่า รายวิชาไก่สวยงาม ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.37) รายวิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) รายวิชาการตลาดออนไลน์ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.75)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายวิชาไก่สวยงาม หัวข้อเสียงในสื่อวิดีโอมีความชัดเจน ปราศจากเสียงรบกวน มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.46) หัวข้อระดับความยากง่ายของเนื้อหาบทเรียนสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของท่าน มีคะแนนน้อยที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.16)

รายวิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น หัวข้อสื่อวิดีโอมีตัวอย่างหรือการสาธิตที่เกี่ยวข้องและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.70) หัวข้อความยาวของสื่อวิดีโอเหมาะสมกับเนื้อหา มีคะแนนน้อยที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.50)

รายวิชาการตลาดออนไลน์ หัวข้อเสียงในสื่อวิดีโอมีความชัดเจน ปราศจากเสียงรบกวน มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.90) หัวข้อเอกสารประกอบมีคุณภาพดีและสนับสนุนการเรียนรู้ มีคะแนนน้อยที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.56)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้านคุณภาพของระบบการเรียนออนไลน์

รายการประเมิน	ไก่สวยงาม (N=30)			ปลากัดยุคใหม่ (N=30)			การตลาดออนไลน์ (N=30)		
	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล
1. ระบบมีความเสถียรทำงานต่อเนื่อง	3.63	1.07	มาก	4.03	0.93	มาก	3.86	1.07	มาก
2. การเข้าสู่ระบบสะดวกและรวดเร็ว	3.86	1.00	มาก	4.30	0.95	มาก	4.03	1.00	มาก
3. เมนูและหน้าจอใช้งานเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	4.33	0.80	มาก	4.50	0.63	มาก	4.23	0.86	มาก
4. การออกแบบอินเทอร์เฟซสวยงามเป็นระเบียบ	4.30	0.65	มาก	4.53	0.63	มากที่สุด	4.43	0.68	มาก
5. ข้อความและภาพประกอบมองเห็นชัดเจน	4.31	0.76	มาก	4.50	0.63	มาก	4.50	0.73	มาก
6. สามารถค้นหาหรือเข้าถึงเนื้อหาได้รวดเร็ว	4.03	0.89	มาก	4.40	0.56	มาก	4.40	0.67	มาก
7. ระบบแจ้งเตือนหรือประกาศต่างๆ ชัดเจน	4.16	0.75	มาก	4.40	0.62	มาก	4.46	0.82	มาก
8. ฟังก์ชันใช้งานได้ถูกต้อง	4.43	0.63	มาก	4.43	0.73	มาก	4.43	0.82	มาก
9. ท่านเห็นพัฒนาการ/ความก้าวหน้าในการเรียน	4.36	0.72	มาก	4.50	0.63	มาก	4.46	0.78	มาก
10. ระบบมีส่วนช่วยเหลือ/คู่มือการใช้งานชัดเจน	4.33	0.71	มาก	4.43	0.73	มาก	4.40	0.77	มาก
เฉลี่ย (รวม)	4.17	0.80	มาก	4.40	0.70	มาก	4.32	0.82	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้านคุณภาพของระบบการเรียนออนไลน์ในภาพรวม พบว่า รายวิชาไก่สวยงาม ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) รายวิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.40) รายวิชาการตลาดออนไลน์ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.32)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายวิชาไก่สวยงาม ฟังก์ชันการใช้งาน (เช่น การเข้าถึงบทเรียน, การทำแบบทดสอบ) ใช้งานได้ถูกต้อง มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.43) รายวิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น หัวข้อการออกแบบอินเทอร์เฟซสวยงามและเป็นระเบียบ มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.53) รายวิชาการตลาดออนไลน์ หัวข้อข้อความและภาพประกอบบนหน้าจอมองเห็นได้ชัดเจน มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.50) ส่วนหัวข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด เหมือนกันทุกรายวิชาคือ ระบบมีความเสถียร ทำงานต่อเนื่อง ไม่มีปัญหาขัดข้อง โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63-4.03)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้านผลการเรียน

รายการประเมิน	ไก่สวยงาม (N=30)			ปลากัดยุคใหม่ (N=30)			การตลาดออนไลน์ (N=30)		
	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล
1. มีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรมากขึ้น	3.43	0.50	ปานกลาง	3.63	0.49	มาก	3.56	0.50	มาก
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.50	0.51	มาก	4.46	0.51	มาก	4.53	0.51	มากที่สุด
3. มั่นใจในการปฏิบัติงานด้านเกษตรเพิ่มขึ้น	3.53	0.86	มาก	3.86	0.90	มาก	3.40	0.89	ปานกลาง
4. แบบฝึกหัด / แบบทดสอบสะท้อนความรู้ที่ได้	4.23	0.68	มาก	4.03	0.76	มาก	4.00	0.79	มาก
5. การเรียนออนไลน์ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้านเกษตรมากขึ้น	4.03	0.89	มาก	3.90	0.71	มาก	3.63	0.72	มาก
เฉลี่ย (รวม)	3.94	0.69	มาก	3.98	0.67	มาก	3.82	0.68	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ด้านผลการเรียนในภาพรวม พบว่า รายวิชาไก่สวยงาม ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94) รายวิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.98) รายวิชาการตลาดออนไลน์ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.82)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายวิชาไก่สวยงาม หัวข้อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.50) หัวข้อมีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรมากขึ้นหลังจากเรียน มีคะแนนน้อยที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.43)

รายวิชาการประกอบธุรกิจปลากัดยุคใหม่เบื้องต้น หัวข้อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.46) หัวข้อมีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรมากขึ้นหลังจากเรียน มีคะแนนน้อยที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63)

รายวิชาการตลาดออนไลน์ หัวข้อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง มีคะแนนมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.53) หัวข้อมีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรมากขึ้นหลังจากเรียน มีคะแนนน้อยที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 รายวิชา แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนถึงประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ผลการประเมินความพึงพอใจ ยังชี้ให้เห็นว่า ระบบการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร ที่พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมาก – มากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

6.1 ประสิทธิภาพของระบบการเรียนออนไลน์ต่อการเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนในทั้ง 3 รายวิชา พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกบทเรียน แสดงให้เห็นว่าระบบการเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรให้แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Mayer (2009) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียที่ผสมผสานทั้งภาพและเสียงจะช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ได้ดีกว่าการใช้สื่อเพียงรูปแบบเดียว และสอดคล้องกับแนวคิดของ Khan (2001) ที่นำเสนอกรอบแนวคิด e-Learning Framework ซึ่งระบุว่ากรอบแบบระบบการเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งด้านเนื้อหา การปฏิสัมพันธ์ เทคโนโลยี และการประเมินผล ซึ่งระบบที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ได้ออกแบบครอบคลุมองค์ประกอบดังกล่าว ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการเรียนรู้ออนไลน์ อาทิ ผลการวิจัยของ อีรวัฒน์ ช่างปัด และ สมลชาติ ดวงบุบผา (2566) ที่พบว่าสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีคุณภาพสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างชัดเจน หรือผลการวิจัยของ ญัฐกานต์ จงประจิด และ นิติมา อัจฉริยะโพธา (2567) ที่พบว่าการใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่ออกแบบอย่างเป็นระบบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ในการถ่ายทอดความรู้เฉพาะทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ ผลการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดครอบคลุมทั้งสามรายวิชา สะท้อนถึงความสนใจและเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ผู้เรียนให้คะแนนสูงสุดในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพเสียงและการมีตัวอย่างสาธิตประกอบการเรียนรู้ อาทิ หัวข้อ "เสียงในสื่อวิดีโอชัดเจน" (การตลาดออนไลน์: ค่าเฉลี่ย

4.90 ไก่สวยงาม: ค่าเฉลี่ย 4.46) และ "มีตัวอย่างหรือการสาธิตช่วยให้เข้าใจเนื้อหา" (ปลากัด: ค่าเฉลี่ย 4.70) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ Observational Learning ของ Bandura (1977) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบหรือตัวอย่างช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการเรียนรู้ด้านการเกษตรที่มีทักษะปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญ หัวข้อที่ได้คะแนนต่ำสุด เช่น "เอกสารประกอบมีคุณภาพ" (การตลาดออนไลน์: ค่าเฉลี่ย 4.56) และ "ความยากง่ายของเนื้อหาสอดคล้องกับพื้นฐาน" (ไก่สวยงาม: ค่าเฉลี่ย 4.16) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนต้องการการปรับปรุงเอกสารประกอบและความเหมาะสมของเนื้อหาให้เข้ากับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ Cognitive Theory of Multimedia Learning (Mayer, 2001) ที่เน้นการบูรณาการเสียง ภาพ และข้อความเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการจดจำ และแนวคิดของ Clark และ Mayer (2011) ที่กล่าวว่าคุณภาพของสื่อมัลติมีเดียมีผลต่อการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียน หากสื่อมีคุณภาพดี ชัดเจน และปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจ่อกับเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการรับรู้ดิจิทัลและความสามารถในการเรียนรู้ออนไลน์จากนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 552 คน พบว่า ทักษะคิดเชิงบวกส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับการเรียนรู้ออนไลน์ และทักษะความสามารถในการค้นหาข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีความรอบรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในการใช้งานเทคโนโลยีได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของคุณภาพเนื้อหาและการนำเสนอที่เหมาะสม

6.3 ความพึงพอใจต่อคุณภาพของระบบการเรียนออนไลน์ ผลการประเมินความพึงพอใจด้านคุณภาพของระบบการเรียนออนไลน์ พบว่า ทั้ง 3 รายวิชามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เรียนให้คะแนนสูงสุดในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับฟังก์ชันการใช้งานที่ถูกต้องและการออกแบบอินเทอร์เฟซที่สวยงาม เช่น "ฟังก์ชันการใช้งานถูกต้อง" (ไก่สวยงาม: ค่าเฉลี่ย 4.43) "อินเทอร์เฟซสวยงามเป็นระเบียบ" (ปลากัด: ค่าเฉลี่ย 4.53) และ "ข้อความและภาพประกอบบนหน้าจอชัดเจน" (การตลาดออนไลน์: ค่าเฉลี่ย 4.50) สะท้อนถึงความสำคัญของการออกแบบที่ใช้งานง่ายและเป็นมิตรกับผู้ใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Sun et al. (2008) ที่พบว่าปัจจัยด้านคุณภาพของเทคโนโลยี การออกแบบส่วนต่อประสาน และความง่ายในการใช้งานมีผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนในระบบการเรียนออนไลน์ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกาญจน์ เสงไพจิต (2564) เรื่อง การศึกษาความพร้อมในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยามในช่วงโควิด-19 ที่พบว่าปัจจัยด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความเข้าใจ ผู้เรียน และผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนออนไลน์ รวมทั้งการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของนักศึกษาพยาบาล ที่พบว่าคุณภาพของระบบมีผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญ (สุเปีย และคณะ, 2565) อย่างไรก็ตาม "ความเสถียรของระบบ" ได้รับคะแนนประเมินต่ำกว่าประเด็นอื่นในทุกวิชา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2563) ที่ระบุว่าความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ (สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ, 2556) ที่พบว่าปัญหาจากการเรียนออนไลน์มาจากปัญหาด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์การเรียน ความพร้อมของผู้เรียน และสถานที่เรียน

6.4 ความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความพึงพอใจด้านผลการเรียนรู้ พบว่า ทั้ง 3 รายวิชามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า หัวข้อที่ผู้เรียนพึงพอใจมากที่สุดในทุกวิชาคือ "สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง" (การตลาดออนไลน์: ค่าเฉลี่ย 4.53 ปลากัด: ค่าเฉลี่ย 4.46 ไก่สวยงาม: ค่าเฉลี่ย 4.50) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นในการถ่ายทอดความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับแนวคิด Adult Learning ของ Knowles (1984) ที่เห็นว่าผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเห็นการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาการเรียนกับการนำไปใช้ในชีวิตจริง และสอดคล้องกับ Constructivist Learning Theory ที่มองว่าผู้เรียนสร้างความรู้จากการเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ หรืองานวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะออนไลน์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างเว็บแอปพลิเคชัน ที่พบว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านระบบออนไลน์ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงและมีผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกทักษะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (วารสารครุศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2567) อีกทั้งการศึกษาเรื่องการเรียนรู้ยุคใหม่กับการเรียนการสอนออนไลน์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ยังพบว่าการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่เน้นการประยุกต์ใช้จริงจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2567) อย่างไรก็ตาม "ความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น" ได้คะแนนต่ำสุดในทุกวิชา และ "ความมั่นใจในการปฏิบัติงานด้านเกษตร" โดยเฉพาะในวิชาการตลาดออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ertmer และ Ottenbreit-Leftwich (2010) ที่พบว่าการเรียนรู้ทักษะใหม่ โดยเฉพาะทักษะทางเทคโนโลยี ผู้เรียนมักต้องการประสบการณ์ตรงและการฝึกปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นใจ ดังนั้น การพัฒนาระบบการเรียนออนไลน์ในอนาคตควรเพิ่มโอกาสในการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เฉพาะเจาะจง (Specific Feedback) เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น

จากที่กล่าวมาทั้ง 4 ประเด็น ความสำเร็จของระบบการเรียนออนไลน์ในงานวิจัยนี้สะท้อนศักยภาพของการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร สอดคล้องกับแนวทางของสำนักพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มุ่งสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพคนไทย โดยให้บริการหลักสูตรที่ทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรไทยสู่ Smart Farmer ตามนโยบายกรมส่งเสริมการเกษตรที่เน้นการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผ่านกระบวนการกลุ่มและเครือข่าย รวมทั้งฟิรพันธ์ คอทอง (2567) อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ที่กล่าวว่า Young Smart Farmer เป็นทรัพยากรมนุษย์สำคัญต่อการพัฒนาภาคเกษตร ภายใต้หลักการ "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้" เพื่อให้เกษตรกรรุ่นใหม่ทำการเกษตรอย่างยั่งยืนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื้อหาบทเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมทั้งการผลิต (ไก่สวยงาม, ปลากัด) และการตลาด (การตลาดออนไลน์) ตามแนวคิดห่วงโซ่มูลค่าทางการเกษตร สอดคล้องกับแนวคิดของ Porter (1985) ที่เน้นการพัฒนาทั้งกระบวนการผลิตและการตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประสิทธิภาพของระบบยังเป็นแนวทางแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและการสืบทอดความรู้ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญเมื่อเกษตรกรไทยส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยสูงกว่า 55 ปี และเยาวชนหันไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ระบบการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงความรู้ด้านการเกษตรได้

ง่ายขึ้น และเรียนรู้ควบคู่กับการทำงานหรือศึกษาสาขาอื่น ช่วยดึงดูดเยาวชนกลับมาสนใจอาชีพเกษตรกรรม สอดคล้องกับแนวคิด Lifelong Learning (UNESCO, 2021) ที่เน้นการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ ทุกที่ทุกเวลาและเหมาะสมกับผู้เรียนทุกช่วงวัย

7. องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับเนื้อหาด้านการเกษตร ควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการใช้สื่อวิดีโอ เนื่องจากสื่อวิดีโอเป็นสื่อการเรียนการสอนหลักที่มีประสิทธิภาพสูงในการถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียน และเนื้อหาทางการเกษตรส่วนใหญ่เป็นความรู้เชิงปฏิบัติที่ผู้เรียนจำเป็นต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง การใช้วิดีโอสาธิตที่แสดงขั้นตอนและวิธีการต่างๆ อย่างชัดเจนและละเอียด จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรูปแบบการนำเสนอในสื่อวิดีโอควรผสมผสานระหว่างการบรรยายในสตูดิโอและการสาธิต On-location เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละบทเรียน 2) ด้านคุณภาพเสียงและภาพ โดยภาพในสื่อวิดีโอต้องมีความคมชัด และมีการแทรกภาพประกอบที่เกี่ยวข้องปรากฏขึ้นในวิดีโอขณะที่ผู้สอนกำลังบรรยาย เสียงของผู้บรรยายต้องมีความชัดเจน และปราศจากเสียงรบกวน 3) ด้านระบบการประเมินผล โดยจะต้องมีแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนก่อนและหลังเรียน (Pretest และ Post Test) เพื่อช่วยสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจให้กับผู้เรียน และยังช่วยวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในแต่ละบทเรียน 4) ด้านเนื้อหาที่เน้นการประยุกต์ใช้จริง โดยเนื้อหาในบทเรียนต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงทั้งเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติจริง ไม่ใช่เนื้อหาที่นำเสนอเฉพาะหลักการหรือทฤษฎีทางวิชาการเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ควรปรับเนื้อหาตามบริบทท้องถิ่น สภาพพื้นที่ หรือควรมีตัวอย่างที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในแต่ละภูมิภาคได้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่เข้ามามีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถใช้องค์ความรู้ที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ด้านการเกษตร เช่น การใช้แบบจำลอง IPO Model ในการวางโครงสร้างของระบบเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่ต้องการผลักดันให้เกษตรกรรุ่นใหม่เป็น Young Smart Farmer และขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับภาคการเกษตร ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้กับกลุ่มเกษตรกรและจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับการพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ด้านการเกษตรที่หลากหลาย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการเรียนรู้ออนไลน์ด้านการเกษตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะครอบคลุมทั้งด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้และการจัดการระบบเทคโนโลยี 1) การผลิตสื่อวิดีโอต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการควบคุมคุณภาพเสียงซึ่งเป็นปัจจัยที่ผู้เรียนให้ความสำคัญสูงสุด ผู้ผลิตสื่อควรลงทุนในอุปกรณ์บันทึกเสียงที่มีคุณภาพและใช้เทคโนโลยีการลดเสียง

รบกวน การบูรณาการระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติโดยเน้นการประยุกต์ใช้จริงก็มีความสำคัญ
2) ผู้ปฏิบัติต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความเสถียรของระบบที่ปรากฏเป็นจุดอ่อนสำคัญ การ
ออกแบบระบบที่มีความเสถียรสูงและรองรับผู้ใช้งานจำนวนมากพร้อมกัน รวมทั้งการออกแบบส่วน
ต่อประสานที่เรียบง่ายและรองรับการใช้งานผ่านอุปกรณ์มือถือจึงเป็นสิ่งจำเป็น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาติดตามผลระยะยาวของการใช้ระบบการเรียนออนไลน์ด้านเกษตร
โดยศึกษาการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง การเปลี่ยนแปลงของผลผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกร รวมทั้งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการขยายขอบเขต
การศึกษาโดยพัฒนาเนื้อหาให้ครอบคลุมสาขาการเกษตรที่หลากหลาย เช่น การเกษตรแม่นยำ
เกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีการเกษตร 4.0 และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนขยายกลุ่ม
ตัวอย่างให้ครอบคลุมเกษตรกรในทุกภูมิภาค นอกจากนี้ ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพ
ระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์กับวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบดั้งเดิม และศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบ
ผสมผสาน (Blended Learning) ที่อาจให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

9. บรรณานุกรม

- ณัฐกาญจน์ เสงไพบิจิต. (2564). **ความพร้อมในการเรียนออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ในช่วงโควิด-19**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม.
- ณัฐกานต์ จงประจิด และนิติมา อัจฉริยะโพธา. (2567). **การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อการเขียนรายงานผลโครงการพัฒนานักศึกษาให้มีประสิทธิภาพของศูนย์บริการทางการศึกษาราชบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ธีมาภรณ์ พัฒนะ, จิตภา เร่งมีศรีสุข, กนกพร ภาศิณาย, นภัทร์ แก้วนาค, และวนิดา วงศ์บรรณาคม. (2567). **รูปแบบการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของวัยรุ่นไทยในอนาคต. วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย**. 6(4). 781-792.
- ธีรวัฒน์ ช่างปัด และสมลชาติ ดวงบุบผา. (2566). **การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจ บริหารยามอร์ฟีนในสถานการณ์จำลองทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3. วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล**. 29(3). 1-18.
- สมัครสมร ภักดีเทวา และเอกนถน บางท่าไม้. (2567). **การเรียนรู้ยุคใหม่กับการเรียนการสอนออนไลน์ ในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช**. 37(1). 1-15.
- สวนันท์ แดงประเสริฐ. (2567). **การพัฒนาชุดฝึกทักษะออนไลน์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างเว็บแอปพลิเคชัน. วารสารครุศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. 7(2). 1-15.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). **การศึกษาจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาดิจิทัลของประเทศไทย ปี 2563 (Thailand Digital Outlook 2020)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565. กรุงเทพฯ : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ศูนย์สารสนเทศและกองแผนงาน. (2556). การประเมินผลระบบการพัฒนาบุคลากรโดยใช้สื่อการเรียนรู้ทางไกลของกรมส่งเสริมการเกษตร กรณีศึกษา: การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (e-Learning) เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร “หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะนักส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สุปิยา วิริไฟ, สรัญญา ศรีวันดี, สิริندا ประชาโรจน์, สิรินทรา แสงศิริ, สิริภรณ์ ประสึระตา, สิริยารทะการุณ, สุกัญญา แดงบุญเรือง, สุกัญญา สมภักดี, และสุจิตตรา เกินจันทร์. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม. *วารสารวิชาการทางการพยาบาล*. 2(1). 29-39.
- Bandura, A. (1977). **Social learning theory**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2011). **E-Learning and the Science of Instruction: Proven Guidelines for Consumers and Designers of Multimedia Learning**. San Francisco, CA : Pfeiffer.
- Ertmer, P., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher Technology Change: How Knowledge, Confidence, Beliefs and Culture Intersect. **Journal of Research on Technology in Education**. 42(3). 255-284.
- FAO. (2022). **The State of Food and Agriculture 2022: Leveraging automation in agriculture for transforming agrifood systems**. English : Food and Agriculture Organization of the United Nations.
- Khan, B.H. (2001). **A framework for web-based learning**. New Jersey, USA : Educational Technology Publication, Englewood Cliffs.
- Knowles, M. S. (1984). **Andragogy in Action. Applying Modern Principles of Adult Education**. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Mayer, R. E. (2009). **Multimedia learning**. 2nd ed. New York : Cambridge University Press.
- Porter, M.E. (1985) **Competitive Advantage. Creating and Sustaining Superior Performance**. New York : Free Press.
- Spady, W.D. (1994) **Outcome-Based Education: Critical Issues and Answers**. American : American Association of School Administrators, Arlington.
- Sun, P.C., Tsai, R.J., Finger, G., Chen, Y.Y. & Yeh, D. (2008). What drives a successful e-Learning? An empirical investigation of the critical factors influencing learner satisfaction. **Computers & Education**. 50(4). 1183-1202.

- UNESCO. (2021). **Reimagining our futures together: A new social contract for education - Executive summary**. France : Association of Pacific Rim Universities (APRU).
- Walter, A., Finger, R., Huber, R. and Buchmann, N. (2017) Smart Farming Is Key to Developing Sustainable Agriculture. **Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America**. 114. 6148-6150.

**การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร***
**THE DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MULTIMEDIA LESSONS INFORMATION
AND KNOWLEDGE FOR MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS OF
PHAYAKKAPHUM WITTAYAKARN SCHOOL**

ปรียา หล้าสุดา¹, เลอสันต์ ฤทธิขันธ², อนล สวนประดิษฐ์³
Pariya Lasudta¹, Lerson Litthikun², Anon Suanpradit³
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์^{1,2,3}
Buriram Rajabhat University^{1,2,3}
Email : 660426027015@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคารให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วย บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนมัลติมีเดียเชิง ปฏิสัมพันธ์เรื่องข้อมูล สารสนเทศและความรู้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4/10 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศและความรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศและความรู้ จำนวน 5 แผน 3)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4)แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้เรียน เป็นเครื่องมือในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพ E_1/E_2 และการทดสอบสมมุติฐาน t-test (Dependent Samples T-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคารมีค่า E_1 เท่ากับ 82.90, E_2 เท่ากับ 83.20 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เท่ากับ 82.90/83.20 2) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และ ความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อบทเรียน มัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : บทเรียนมัลติมีเดีย; บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์; สารสนเทศและความรู้

ABSTRACT

The purpose of this research was to 1) develop an interactive multimedia lesson on data, information and knowledge for Mathayom 4 students at Phayakkhaphum Wittayakarn School to be effective according to the criteria of 80/80 2) to compare a learning achievement before and after learning with the interactive multimedia lesson 3) to study the satisfaction of students towards the interactive multimedia lesson on data information and knowledge. The sample group in this research consisted of 40 Mathayom 4/10 students at Phayakkhaphum Wittayakarn School, selected by cluster sampling using the classroom as the sampling unit. The research instruments were 1) interactive multimedia lesson on data, information and knowledge, 2) 5 lesson plans for the Information Technology subject on data, information and knowledge, 3) academic achievement test, and 4) student satisfaction questionnaire as research tools and data analysis using mean, standard deviation, E1/E2 efficiency, and t-test (Dependent Samples).

The results of the research found that 1) According to the data, it indicated that the effectiveness of the interactive multimedia lesson on data, information and knowledge for matthayom 4 students at Phayakkhaphum Wittayakarn School was 82.90/83.20. 2) The academic achievement of students who studied with the interactive multimedia lessons on data, information, and knowledge for matthayomsuksa 4 students was higher than before studying significantly at the 0.01 level. 3) The average opinion toward the satisfaction with the interactive multimedia lessons on data, information, and knowledge for matthayomsuksa 4 students was very high.

Keywords: Multimedia lessons; Interactive Multimedia lessons; information and knowledge

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในหลายๆ ด้านโดยเฉพาะในด้านการศึกษาที่เทคโนโลยีไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน แต่ยังช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น ผู้เรียนจากพื้นที่ห่างไกลหรือไม่มีทรัพยากรทางการศึกษามากมายสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นย้ำในเรื่องการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของทั้งครูและนักเรียน ซึ่งการพัฒนาทักษะดิจิทัลไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการ

สอน แต่ยังคงเกี่ยวข้องกับการเข้าใจและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้และการเรียนการสอนในห้องเรียนก็สามารถใช้เทคโนโลยีช่วยเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วยเช่นเดียวกันโดยการจัดทำสื่อคลิปวิดีโอ เกม โปรแกรมต่างๆได้หลากหลายแบบรวมทั้งการสื่อสารกับผู้เรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ตให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลว่าผู้เรียนแต่ละคนมีจุดแข็ง จุดอ่อน และยังสามารถสอนผู้เรียนรายบุคคลเพื่อประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ที่เน้นทักษะกระบวนการที่นักเรียนเป็นผู้คิดลงมือ ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย การเรียนรู้โดยใช้ มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์จะส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นระหว่างที่นักเรียนใช้มัลติมีเดีย แบบมีปฏิสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งบทเรียนมัลติมีเดียแบบ ปฏิสัมพันธ์กลายเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะใน ประเทศไทย ซึ่งได้เริ่มนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวางตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษ 2000 เป็นต้นมา บทเรียนมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ถือเป็นการผสมผสานของสื่อหลายประเภท เช่น ข้อความ ภาพ เสียง และวิดีโอ ซึ่งผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับเนื้อหาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการ ออกแบบมาในบทเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นแบบเฉพาะ บุคคล ดังที่ ฟิสส์ ฌอน บัวกนก (2567) ระบุว่า การปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการโต้ตอบ หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้เรียนและคอมพิวเตอร์ที่ผลต่อกัน เป็นการสื่อสารแบบสองทาง โดยนำคุณลักษณะองค์ประกอบของมัลติมีเดีย ได้แก่ ข้อความ (Text) เสียง (Audio) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) และภาพวิดีโอ (Video) มาสร้างการโต้ตอบ (Feedback) และให้แรง เสริม (Reinforcement) กับการกระทำของผู้เรียน (Student Action) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพใน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการรวมกันของกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction Styles) ที่ หลากหลายเพื่อให้การปฏิสัมพันธ์ประสบความสำเร็จที่สุด อย่างไรก็ตามการใช้คุณลักษณะของมัลติมีเดีย เพื่อการปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ นักพัฒนามัลติมีเดียต้องเข้าใจแนวโน้มการเรียนรู้ (Learning Trend) ในยุคสมัยนั้น ๆ เพื่อสร้างมัลติมีเดียที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปเหนือ สิ่งอื่นใดของการออกแบบและพัฒนา มัลติมีเดีย เพื่อการเรียนรู้คือ ผู้เรียนมีโอกาสเลือก ตัดสินใจการ โต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ และควบคุมการเรียนรู้ด้วย

ตัวผู้เรียนเอง

จากการศึกษาสำรวจการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมวิทยาการ เบื้องต้นนั้นพบว่า มีรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการบรรยาย และนำเสนอข้อมูลเนื้อหาของบทเรียนผ่านจอโปรเจคเตอร์ แต่เนื่องจากรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นจำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์และหนังสือเรียนควบคู่กัน อีกทั้งเนื้อหาของ บทเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยการจดจำและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ การเลือกใช้วิธีการบรรยายในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนบางคนไม่ให้ความสนใจในเนื้อหา ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งผลให้ไม่ สามารถจดจำและนำไปปฏิบัติเองได้เพราะไม่เข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่องข้อมูล สารสนเทศและความรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานั้นเป็นเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ตามยุคสมัยในปัจจุบัน บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์นั้นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายโดยมีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ในรูปแบบของตัวอักษร ภาพนิ่ง เสียง และสื่อวีดิทัศน์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนการสอน มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังกระตุ้นทักษะในการคิดวิเคราะห์การถาม-ตอบ จากคำถามท้ายบทเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าใจถึงบทเรียนได้อย่างถ่องแท้และช่วยให้ผู้สอนบรรลุจุดประสงค์ในการเรียน (จินตวีร์ คล้ายสังข์, 2560 อ้างถึงใน เลอสันต์ ฤทธิชน, 2564: น.4)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

4.1 ได้บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ ที่มีประสิทธิภาพ

4.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทดลองใช้เป็นบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ จะทำให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีและเพิ่มพูนทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีประเภทนี้มากยิ่งขึ้น

4.3 เป็นสื่อที่เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ นั้นมีความหลากหลาย มีการใช้สี ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง สื่อวีดิทัศน์ ตลอดจนเสียงดนตรี เพื่อเป็นการเพิ่มความเหมือนจริงและเร้าใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 373 คน และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/10 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบไปด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร พัฒนาขึ้นโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้เวลาในการสอน จำนวน 10 ชั่วโมงได้แก่ 1)แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน 2)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากนั้นหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่าเฉลี่ย 4.83 อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1)ระยะเวลาในการทำการทดลองคือ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง 2)นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินการวิจัยโดยใช้บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศและความรู้ โดยใช้แบบทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 ชั่วโมง 3)เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่องข้อมูล สารสนเทศและความรู้ และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไปโดยสถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1)ค่าเฉลี่ย 2)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3)ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยและ4)การทดสอบ

t-test (Independent Samples)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

เนื้อหา	คะแนนระหว่างเรียน		คะแนนหลังเรียน	
	ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ กระบวนการ (E ₁)	ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ กระบวนการ (E ₂)
ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้	8.10	81.00	41.45	83.20
การจัดการความรู้	8.33	83.25		
ลักษณะของข้อมูลที่ดี	8.48	84.75		
การจัดเก็บข้อมูล	8.08	80.75		
จริยธรรมในโลกข้อมูล	8.48	84.75		
รวม	41.45	82.90	41.45	83.20

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร มีค่า E₁ เท่ากับ 82.90 และมีค่า E₂ เท่ากับ 83.90 สรุปได้ว่า ค่าประสิทธิภาพของของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร เท่ากับ 82.90/83.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

6.2 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	$\bar{X}$	S.D.	n	t	p
ก่อนเรียน	25	15.73	2.26	40	22.58	.000
หลังเรียน	25	20.80	1.90	40		

**p < 0.01

จากตารางที่ 2 ค่า t ที่คำนวณได้มีค่า 22.58 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคฆภูมิวิทยาคาร สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร

ตารางที่ 3 ผลของระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วย บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1	เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.56	0.53	มากที่สุด
2	เนื้อหา มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และครบถ้วน กับหัวข้อที่สอน	4.73	0.41	มากที่สุด
3	เนื้อหา มีความง่ายง่ายพึงพอใจกับระดับชั้นของผู้เรียน	4.46	0.55	มาก
4	ภาษาที่ใช้สื่อความหมายและเข้าใจง่าย	4.61	0.59	มากที่สุด
5	ภาษาที่ใช้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์	4.54	0.60	มากที่สุด
6	ลักษณะ ขนาด สีของตัวอักษร ชัดเจนสวยงาม อ่านง่าย และพึงพอใจกับระดับชั้นที่เรียน	4.80	0.48	มากที่สุด
7	ความพึงพอใจของสีพื้น กับเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.71	0.53	มากที่สุด
8	ปุ่มควบคุม การปรากฏของข้อความพึงพอใจ	4.83	0.54	มากที่สุด
9	ภาพประกอบ เสียงและคลิปวิดีโอ ที่ใช้พึงพอใจกับเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ได้ดี	4.78	0.53	มากที่สุด
10	การใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน สะดวกต่อการใช้งาน	4.88	0.44	มากที่สุด
11	สื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างพึงพอใจ	4.98	0.38	มากที่สุด
12	บทเรียนมีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนควบคุมบทเรียนได้ สะดวกตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.88	0.46	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.73	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาคาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่อยู่ในระดับ

มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยลำดับสูงสุด คือ ข้อ 11 สื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างพึงพอใจ ($\bar{X}$ = 4.98, S.D. = 0.38) รองลงมาคือ ข้อ 10 การใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน สะดวกต่อการใช้งาน พอดี ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.44) และข้อ 12 บทเรียนมีความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนควบคุมบทเรียนได้สะดวกตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 ประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.90/83.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ อย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน มีขั้นตอนการสร้างเป็นไปตามหลักวิชาการ โดยทำการการวิเคราะห์ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีพร้อมทั้งหลักการสร้างบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เพื่อนำมาออกแบบและสร้างบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ ผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญและให้คำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิด ADDIE Model (มนต์ชัย เทียนทอง, 2545) ซึ่งได้ออกแบบขั้นตอนการออกแบบและสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ ผู้เรียนและเนื้อหา ขั้นที่ 2 การออกแบบบทเรียน ขั้นที่ 3 การพัฒนา ขั้นที่ 4 การทดลองใช้ ขั้นที่ 5 การประเมินผล มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะทุกขั้นตอนการพัฒนาเป็นไปทีละขั้นอย่างมีระบบ จึงส่งผลให้บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วาหิตย สมุทรศรี คชาฤกษ์ เหลี่ยมไธสง และสฤติพงษ์ เอื้ออารีมิตร (2561) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00/94.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพยุภุมิวิทยาการ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ ฌอน บัวนก พงศ์วัชร พงกันทา และธรัช พุทธิรักษ์ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80.16/81.42 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

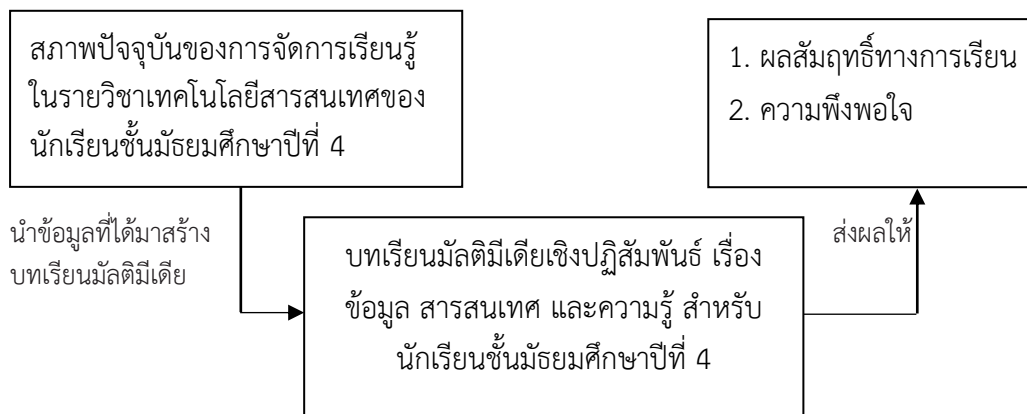
7.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ซึ่งตรงตามแนวคิดของ Vroom (1967) กล่าวว่า ความพึงพอใจ ทักษะและความพึงพอใจเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถใช้แทนกันได้ เพราะสองคำนี้จะหมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสื่อ นั้น ส่วนทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นในสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง ทั้งนี้บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยเนื้อหาของบทเรียนในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากเดิมโดยใช้เนื้อหาในบทเรียนจากหนังสือ แต่กระตุนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียในรูปแบบที่หลากหลาย ผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัย ชัชฎา ขวรางกูร และคณะ (2563) ศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Adobe Audition ขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) มีประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ เรื่อง การใช้โปรแกรม Adobe Audition ขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับดี 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ทดลองใช้สื่อที่ระดับมาก

ผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เพราะบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 5 เรื่อง ประกอบด้วย ภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง สี สันที่ น่าสนใจ และเนื้อหาสาระที่เรียงจากง่ายไปยาก ถ่ายทอดเนื้อหาที่มีในบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในบทเรียนนั้นได้ด้วยตนเองและสามารถกลับไปทบทวนเนื้อหาซ้ำอีกครั้งได้โดยไม่จำกัดเวลาการเรียนรู้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถทำแบบฝึกหัดและประเมินผลความก้าวหน้าของตนเองได้โดยอัตโนมัติสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้อย่างอิสระ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนในระดับมากที่สุด

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัยคณภูมิวิทยาคาร คือบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์นั้นมีความหลากหลาย มีการใช้สี ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง สื่อวิดีโอ ทักซ์ ตลอดจนเสียงดนตรี เพื่อเพิ่มความเหมือนจริงและเร้าใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียน

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นและความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีและเพิ่มพูนทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียนได้ดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพัคณภูมิวิทยาคาร

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

9.1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมพัฒนาครูเกี่ยวกับการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนและบทเรียนที่เชื่อมโยงเนื้อหากับการคิดวิเคราะห์และการใช้จริงโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ควรตรวจสอบอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ภายในห้องเรียน และแนะนำวิธีการใช้งานบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บ่อยครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการใช้งานเมื่อเกิดปัญหาได้อย่างถูกต้อง

9.2.2 ผู้สอนควรเพิ่มเติมช่องทางการติดต่อระหว่างผู้เรียน เพื่อให้คำแนะนำกับผู้เรียน

9.2.3 ผู้สอนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งหลังจากการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนในการเรียนรู้

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น

9.3.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการเรียนการสอน ระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ กับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ หลากหลาย

9.3.3 ควรมีการเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่อง ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชัชฎา ชวรางกูร, สุนทรี แก่นแก้ว และวรารัตน์ นิยมคำ. (2563). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ เรื่อง การใช้งานโปรแกรม Adobe audition ขั้นพื้นฐาน. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มทร.สุวรรณภูมิ**. 4(2). 36-47.
- พิสิส ฌอน บัวนก พงศ์วัชร พงกันทา และธรัช พุทธรักษ์.(2565). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. **วารสารจันทร์เกษมสาร**. 28(1). 126-140.
- พิสิส ฌอน บัวนก. (2567). **การออกแบบและพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2545). **การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เลอสันต์ ฤทธิจันทร์. (2564). **การผลิตและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน**. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วาทีตย์ สมุทรศรี, คชาฤช เหลี่ยมไธสง และสฤติพงษ์ เอื้ออารีมิตร. (2561). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารชุมชนวิจัย**. 12(2). 229-241.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **สภาวะการศึกษาไทย 2561-2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : สกศ.
- Vroom V.H. (1967). **Work and Motivation**. New York : John Wiley and Sons.

**การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1***
**THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION
TOWARDS EXCELLENCE IN PRIMARY SCHOOL UNDER THE ROI-ET
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

นริศรา จันทะคัด¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²
Naritsara Janthakad¹, Karn Ruengmontree²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}
Email : 66010581034@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็น โดยลำดับแรก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลำดับแรก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และลำดับสุดท้ายด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง; การบริหารงานวิชาการ; ความเป็นเลิศ

ABSTRACT

This research article aims to: 1) study the current conditions. The desirable conditions and needs of the academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1, and 2) develop guidelines for implementation of academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1. The sample group for this study consists of 338 teachers and school directors, as well as 5 experts. The research instruments include a 5-point Likert scale questionnaire, an appropriateness and feasibility assessment form, and structured interview. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The research findings revealed that: 1) The current state of the academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1 was at high level overall. The desirable condition was at the highest level. The priority needs, ranked from highest to lowest. The first is Research for the Development of Educational Quality, the second is educational curriculum development and the last is Development of the Internal Quality Assurance System in Educational Institutions. 2) The evaluation results of the guidelines for academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1 revealed that overall, of the guidelines rated the appropriateness and the possibility in the high level.

Keywords : Guideline Development; Academic Administration; towards excellence

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาประเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัตเพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักรัฐที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ส่งเสริมและปลูกฝังแนวความคิดให้กับพลเมืองและเยาวชนของชาติเป็นตัวแปรสำคัญของสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง

เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ภายใต้การขับเคลื่อนของการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอันเชื่อมโยงกับมนุษย์ และสังคมในพลวัตการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของชาติ โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายสู่ความเป็นเลิศ มีหน้าที่ในการส่งเสริม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท จึงกำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานด้านจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพสามารถเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาความรู้คู่คุณธรรม โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา ความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลทำให้การบริหารจัดการศึกษาไทย ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันและความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้น กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรเกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ชนิตา ปากหวาน, 2565)

งานวิชาการเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษาและถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษารวมถึงเป็นด้านที่มีการประเมินมาตรฐานจากสำนักงานประเมินมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ (นงนุช ชะมะที, 2566) โดยต้องจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ประกอบกับจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 กล่าวคือ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้สถานศึกษาต้องบริหารการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงคิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือการมีส่วนร่วมประสานงานกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งบุคลากรในโรงเรียนผู้ปกครองชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) หากได้รับความร่วมมือจากทุกองค์กร สถานศึกษาจะสามารถพัฒนางานวิชาการได้เป็นอย่างดีและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการ (Best Practice) เป็นวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลระบบบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับว่าพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินการ

ที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากระบบดังกล่าวมีพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award-MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่หลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์โดยเรียกชื่อแตกต่างกันไป ส่วนประเทศไทยเรียกรางวัลนี้ว่า Thailand Quality Award (TQA) ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการประเมินคือสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติในด้านการศึกษามีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในองค์กรสถาบันและสถานศึกษาโดยได้กำหนดเกณฑ์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานและปรับใช้ในวงการศึกษาเพื่อการปรับปรุงของโรงเรียนโดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดการศึกษาให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัยระดับชั้นประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 220 โรงเรียน โดยได้กำหนดพันธกิจหลักที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนางานวิชาการด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถที่เป็นเลิศสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2566) แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ยังประสบปัญหาด้านงานวิชาการเนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้เรียนยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถและไม่สามารถยกระดับคุณภาพของผู้เรียนได้เต็มที่ ส่งผลให้การสอบเข้าศึกษาต่อยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน รวมถึงปัญหาของสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริการงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรกำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนามุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นที่สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในสถานะที่มีการแข่งขันทางการศึกษาสูง และพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกระดับมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและความคิดหวังของสังคม สามารถต่อยอดองค์ความรู้ในการบริหารงานด้านวิชาการให้มีศักยภาพในการแข่งขันสู่เวทีสากลและสถานศึกษาได้นำแนวทางที่ได้ไปประยุกต์ใช้โดยเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกสามารถแข่งขันกับนานาประเทศในเวทีโลกได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสู่การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.2 ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Method) มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน 4) การมุ่งเน้นบุคลากร 5) กระบวนการดำเนินการ 6) การ

วัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม และหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 85 ข้อ และไม่มีข้อคำถามที่ต้องถูกตัดทิ้งหรือปรับปรุง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.417-0.680 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.540-0.858 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 338 คน หลังจากนั้นจึงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ตามคุณสมบัติที่มีการกำหนดไว้ คือ 1) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) หรือรางวัลที่เทียบเคียงกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย 2) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า OBEC AWARDS และ 3) มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โดยได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยสถานศึกษาต้นแบบ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 6 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ หลังจากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวม

การบริหารงาน วิชาการสู่ความ เป็นเลิศของ โรงเรียน ประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ดำเนินงาน		
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา	4.12	0.66	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด	0.16	2
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการ เรียนรู้	4.24	0.48	มาก	4.74	0.42	มากที่สุด	0.11	4
3. ด้านการวัดผล และประเมินผล	4.19	0.65	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด	0.13	3
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	4.06	0.95	มาก	4.84	0.36	มากที่สุด	0.18	1
5. ด้านการนิเทศ การศึกษา	4.26	0.46	มาก	4.72	0.46	มากที่สุด	0.11	4
6. ด้านการแนะ แนวการศึกษา	4.30	0.50	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด	0.08	6
7. ด้านการพัฒนา ระบบประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.36	0.48	มาก	4.65	0.47	มากที่สุด	0.07	7
เฉลี่ยโดยรวม	4.22	0.60	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด	0.12	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ($\bar{X} = 4.75$,

S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยเรียงลำดับของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.18$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.16$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.13$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ ด้านการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.11$) ด้านการแนะแนวการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.08$) และ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้เป็นแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ของการจัดทำหลักสูตร
	1.2 สถานศึกษาดำเนินการวางแผนเชิงกลยุทธ์และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
	1.3 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพตามบริบทและความแตกต่างเฉพาะบุคคล
	1.4 สถานศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างเหมาะสม
	1.5 สถานศึกษาพัฒนาครูให้มีความเข้าใจและสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	1.6 สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน
	1.7 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และความต้องการของชุมชนในบริบทที่มีการแข่งขันสูง
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้
	2.2 สถานศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
	2.3 สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนและบริบทเฉพาะบุคคลเป็นศูนย์กลาง

การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
	2.4 สถานศึกษาส่งเสริมการสะท้อนคิดและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
	2.5 สถานศึกษาพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
	2.6 สถานศึกษาจัดตารางเรียน จัดทำระบบ ICT และพื้นที่เรียนรู้ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้
	2.7 สถานศึกษาติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการประเมินเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
	3.2 สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องมือกำกับและขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์
	3.3 สถานศึกษาวัดและประเมินพัฒนาการผู้เรียนอย่างรอบด้านตามศักยภาพ
	3.4 สถานศึกษาจัดการข้อมูลการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา
	3.5 สถานศึกษาใช้ข้อมูลการประเมินครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
	3.6 สถานศึกษาประเมินการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากร และแผนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
	3.7 สถานศึกษามีการชี้วัดความสำเร็จด้วยผลสัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.1 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	4.2 สถานศึกษาดำเนินงานวิจัยเชิงพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา
	4.3 สถานศึกษาดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น การวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
	4.4 สถานศึกษาจัดการความรู้จากงานวิจัยเพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	4.5 สถานศึกษาส่งเสริมครูให้มีทักษะการวิจัยและร่วมวิจัยผ่านชุมชนวิชาชีพ (PLC)
	4.6 สถานศึกษาส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานด้านการบริหารและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
	4.7 สถานศึกษาจัดทำเอกสารผลการวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคุณภาพครู สามารถนำผลงานวิจัยในสถานศึกษาเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้เรียน ครู และชุมชน
5. ด้านการนิเทศ การศึกษา	5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมายและกรอบของการนิเทศที่ชัดเจนและส่งเสริมแรงจูงใจในการพัฒนาครู
	5.2 สถานศึกษาดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมายและมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของครู
	5.3 สถานศึกษานิเทศโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน
	5.4 สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากการนิเทศวางแผนพัฒนาครูรายบุคคลอย่างเหมาะสม
	5.5 สถานศึกษาส่งเสริมการสะท้อนคิดและให้คำแนะนำเชิงพัฒนาแก่ครูอย่างต่อเนื่อง
	5.6 สถานศึกษาบริหารแผนการสอนและการจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
	5.7 สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย
6. ด้านการแนะแนว การศึกษา	6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานแนะแนวอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
	6.2 สถานศึกษาจัดทำแผนแนะแนวให้สอดคล้องกับเป้าหมายและศักยภาพของผู้เรียน
	6.3 สถานศึกษาดำเนินงานแนะแนวอย่างครอบคลุมทั้งด้านอารมณ์ สังคม การเรียน และอาชีพ
	6.4 สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเพื่อปรับแผนพัฒนารายบุคคลอย่างเหมาะสม
	6.5 สถานศึกษาพัฒนาครูแนะแนวและครูผู้สอนให้มีทักษะด้านการแนะแนวอย่างเหมาะสม
	6.6 สถานศึกษามีระบบงานแนะแนวพร้อมคู่มือและระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่ชัดเจน
	6.7 สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง วางแผนชีวิตได้อย่างเหมาะสม
7. ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	7.1 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและโครงสร้างเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา
	7.2 สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีตัวชี้วัด (KPI) ที่ชัดเจน

การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
	7.3 สถานศึกษามุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียน
	7.4 สถานศึกษาจัดการความรู้จากการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา
	7.5 สถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ SAR และวางแผนพัฒนารายบุคคล (IDP) จากผลการประเมิน
	7.6 สถานศึกษามีระบบฐานข้อมูลงาน การติดตามงาน และกำกับแผนโครงการอย่างเป็นระบบ
	7.7 สถานศึกษามีผลการประเมินทั้งภายในและภายนอกมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

หลังจากได้แนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	การแปรผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.69	0.46	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.74	0.43	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.71	0.44	มากที่สุด	4.74	0.48	มากที่สุด
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.66	0.52	มากที่สุด	4.77	0.46	มากที่สุด
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.69	0.50	มากที่สุด	4.86	0.27	มากที่สุด
6. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.66	0.52	มากที่สุด	4.74	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม	4.70	0.47	มากที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 การพัฒนาแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้แก่ ด้านการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.42)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันหลายสถานศึกษาพยายามประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (Total Quality Management: TQM) มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการที่สูงขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีการแข่งขันทางด้านวิชาการที่สูงขึ้น เช่น การสอบเข้าเรียนต่อ การสอบแข่งขัน วิชาการประเภทต่างๆ และยังแสดงถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนคุณภาพทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างเครือข่าย และเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล และงานวิจัยของ ชนมพรรษ เทียมดวงแข (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและด้านการพัฒนา และใช้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษาเป็นไปตามแนวปฏิบัติหรือนโยบายของการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับอภิวัดน์ จันทร์สม (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการนิเทศการศึกษา

6.3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการมา วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึง สภาพการดำเนินงานและความต้องการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ว่ามีปัญหา และต้องการพัฒนาด้านใดมากที่สุด โดยพบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) มากเป็น ลำดับที่ 1 คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับ กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีปัญหาและต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษามากที่สุดตามที่กล่าวข้างต้นอาจเพราะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยให้ผู้ครูและผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างมีหลักฐาน รวมถึง สามารถนำไปพัฒนานวัตกรรมหรือรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในแต่ละ โรงเรียน ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดีขึ้น

6.4 แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งได้จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แล้วนำมาสังเคราะห์ ยกร่างเป็นแนวการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 49 แนวทาง ตามองค์ประกอบหลักการบริหาร วิชาการสู่ความเป็นเลิศผนวกเข้ากับการบริหารงานวิชาการ จำแนกเป็น 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา และ 7) ด้าน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมี 7 แนวทาง และผลการประเมิน แนวการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทั้งหมดล้วนเป็นผู้มีความรู้และความ เชี่ยวชาญ รวมถึงมีประสบการณ์ ในการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ต่างมีความเห็นว่า แนวทางมีความ เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดทุกแนวทางและเห็นว่าการบริหารงานวิชาการทุกด้านและทุกขั้นตอน ควรยึดแนวคิดการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (Total Quality Management: TQM) ประยุกต์ใน การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาให้สถานศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ รวมถึงสามารถช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการผลักดันให้โรงเรียนประถมศึกษามุ่งสู่ความ เป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยมีรายละเอียดของการพัฒนาแนวทาง ดังนี้

1) หลักการการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ให้มีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2) วัตถุประสงค์

2.1) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3) แนวทางการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 49 แนวทาง ตามองค์ประกอบหลักการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ผูกเข้ากับการบริหารงานวิชาการ จำแนกเป็น 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมี 7 แนวทาง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรศึกษาสภาพและบริบทของตนเอง แล้วนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน 49 แนวทางปฏิบัติ โรงเรียนจึงควรคัดเลือกเฉพาะแนวทางที่มีความเหมาะสมกับสภาพและบริบท เนื่องจากแต่ละโรงเรียน มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ไม่เหมือนกัน

8.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษานำแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้โรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการงานวิชาการและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารและโรงเรียนที่ดำเนินการพัฒนาตามแนวทางการบริหารงานวิชาการควรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์

พันธกิจ และเป้าหมายในการดำเนินงานชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

8.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น เกิดความจริงและต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

8.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการจัดทำแผนการพัฒนามาตรฐานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการช่วยเหลือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้การสะท้อนผลการดำเนินโครงการของโรงเรียนในสังกัด โดยคำนึงถึงการบริหารงานวิชาการตามขั้นตอนของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 ด้าน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในระดับอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

8.3.2 ควรศึกษาความมีประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศกับสถานศึกษาเพราะจะทำให้สถานศึกษามีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสามารถเทียบเคียงกับระดับมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานการศึกษาในระดับโลกได้ กล่าวคือ เป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาไทยสามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมโลกอย่างมีศักยภาพ

8.3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในระดับประถมศึกษา เช่น การใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย AI หรือระบบการติดตามและประเมินผลแบบเรียลไทม์ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **โครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปิงงบประมาณ 2553-2555**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ชนิดา ปากหวาน. (2565). **การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นงนุช ชะมะที. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

**การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้
ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5***
**DEVELOPMENT READING COMPREHENSION ABILITIES USING 5W1H
LEARNING MANAGEMENT TECHNIQUE OF GRADE 5 STUDENTS**

ธนินซ์ สระศรีสม¹, กัญญาวดี แสงงาม²
Taninat sasrisom¹, Kanyawadee Sang-ngam²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : beetaninat3@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ก่อนเรียนและหลังเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 17 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80.36/85.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 75/75 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความสำคัญ; เทคนิค 5W1H; ความพึงพอใจ

ABSTRACT

This research aimed to 1) Develop learning management using the 5w1h technique for grade 5 students to achieve the efficiency criterion of 75/75. 2) Compare the reading comprehension abilities of grade 5 students before and after learning through the 5W1H technique, and 3) Study the satisfaction of grade 5 students toward learning management using the 5W1H technique. The sample group consisted of 17 grade 5 students from Ban Khilek Sai Don Taeng School, Kaset Wisai District, Roi Et Province, selected through cluster sampling. the research instruments included a lesson plan on reading comprehension using the 5W1H technique, a reading comprehension test, and a satisfaction questionnaire. The statistical methods used for data analysis were mean, standard deviation, percentage, and the t-test (Dependent samples)

The research results revealed that: 1) The efficiency of the learning management using the 5W1H technique was 80.36/85.29, Which was higher than the set criterion of 75/75. 2) Grade 5 students who received learning through the 5W1H technique demonstrated significantly higher reading comprehension abilities after learning than before at the .05 level of statistical significance. 3) The satisfaction of grade 5 students toward the learning activities with the 5W1H technique was at a high level.

Keywords : Reading Comprehension Through; 5W1H Technique; Satisfaction

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีความรู้และทักษะด้านภาษา ครูซึ่งเป็นผู้สอนนั้นต้องเป็นผู้ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เลือกจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ได้ฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจึงเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการอ่านในระดับชั้นที่สูงขึ้น เพราะถ้าหากนักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ก็จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ เพราะการอ่านจับใจความสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และสำหรับผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ ทุกรายวิชา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ทักษะการอ่านจับใจความ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น ผู้เรียนที่ขาดทักษะในการอ่านจับใจความก็จะไม่สามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งสอดคล้อง ขนิษฐา มาทุ่ง (2562) กับการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยช่วยพัฒนาศักยภาพของ

บุคคล เสริมสร้างประสบการณ์ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะนี้อย่างต่อเนื่อง แม้ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศเจริญก้าวหน้า ทักษะการอ่านก็ยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านทุกรูปแบบ เพราะเป็นรากฐานของการอ่านระดับสูง เช่น การอ่านวิเคราะห์ และการอ่านตีความ หากผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญได้ดี จะมีโอกาสเข้าใจเนื้อหาและถ่ายทอดสิ่งที่อ่านให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน และหากขาดทักษะนี้ การอ่านย่อมไร้ประสิทธิภาพและไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ดังแนวคิดของ สายใจ ทองเนียม (2560) การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ ผู้เรียนต้องรู้จักการอ่านคำ คือ อ่านออก รู้ความหมายของกลุ่มคำ สำนวน วลี และประโยค จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ อาจส่งผลต่อการอ่านเพื่อจุดประสงค์อื่นๆ ซึ่งยากกว่า

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร โดยกำหนด “การอ่าน” เป็นสาระการเรียนรู้ที่ 1 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเน้นคุณลักษณะของผู้เรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิด และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ระดับประถมศึกษาเป็นช่วงแรกของการศึกษามัธยมศึกษา จึงถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรฉบับนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคมในยุคปัจจุบัน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียนและฝึกฝนให้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบ่งออกเป็น 5 สาระ ดังนี้ 1) การอ่าน 2) การเขียน 3) การฟัง การดู และการพูด 4) หลักภาษาไทย 5) วรรณคดีและวรรณกรรม ในส่วนของสาระที่ 1 การอ่าน ได้กำหนดมาตรฐาน ท 1.1 ว่า ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการอ่านเพื่อสร้างความรู้และความคิด นำไปใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และมีนิสัยรักการอ่าน ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและประโยชน์ของการอ่านจับใจความสำคัญที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2564-2566 นักเรียนมีผลการประเมินด้านการอ่าน คิดเป็นร้อยละ 58.15 ร้อยละ 61 และร้อยละ 56 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดร้อยละ 75 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง, 2566) ทั้งนี้เนื่องจากการสังเกตผู้เรียนในชั้นเรียน พบว่า สาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด และนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนโดยเฉพาะทักษะการอ่านนั้นมาจาก ผู้เรียนขาดความสามารถด้านการอ่านมากที่สุด โดยเฉพาะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านจับใจความจากเนื้อหาที่เป็นบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง หรือจากเรื่องราวมีเนื้อหาค่อนข้างเยาะ ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่าย อ่านไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย อีกทั้งจากการสังเกตพบว่า อาจมีสาเหตุเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบรรยายเนื้อหามากกว่าเทคนิควิธีการสอน ทำให้ผู้เรียนไม่มี

เทคนิคในการจับใจความเรื่องที่อ่าน อีกทั้งสื่อที่ใช้ในการสอนไม่มีความหลากหลาย และน่าสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H เป็นเทคนิคที่จะช่วยให้ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญแยกแยะ ปัญหาของการอ่าน โดยใช้คำถามว่าในเรื่องที่นักเรียนกำลังอ่านนั้นว่า มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไมและอย่างไรในเรื่องบ้าง ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์สังเคราะห์ หรือประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินาถ เม่นเผือก (2565) วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.78/85.45 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เทคนิค 5W1H กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริณาดา แก้วดวง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนเทคนิค 5W1H ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H นั้นช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนได้เมื่อนำมาใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ เทคนิค 5W1H มาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาในเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านให้กับนักเรียน พัฒนาการเรียนรู้ทางการศึกษาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

3.2 ส่งเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ในระดับมาก

3.3 ได้แผนและเครื่องมือคุณภาพ พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชั้นเรียน

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) ผู้วิจัยจะดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้ 1) เตรียมกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 17 คน 2) ชี้แจงจุดประสงค์ของการเรียนการสอนด้วยเทคนิค 5W1H ให้นักเรียนเข้าใจแนวทางการเรียนรู้และการประเมินผล 3) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว พร้อมบันทึกคะแนน 4) สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H รวม 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง 5) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนเรียน พร้อมบันทึกคะแนน 6) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยแบบสอบถาม และบันทึกผล 7) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสิงห์โคก จำนวน 4 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 42 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 17 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H และตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ 2) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 12 ชั่วโมงใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน โดยแบ่งตามชนิดของเรื่อง แต่ละแผนใช้เวลา 2 ชั่วโมง

เนื้อหาที่ใช้ในการอ่านจับใจความสำคัญ ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัด ป.5/4, ป.5/5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ร่วมแรง ร่วมใจ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง มีเนื้อหาครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ร่วมแรง ร่วมใจ 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-Test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-Test) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามมาตรวัดของ Likert

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ 1) ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางฯ และหลักสูตรสถานศึกษา ระดับ ป.5 สารระการอา (ท 1.1 ป.5/4, ป.5/5) ใช้เนื้อหาเรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ แผนมีโครงสร้างตามหลักสูตร และขั้นการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (2) ขั้นสอน โดยตั้งคำถาม 5W1H (Who, What, Where, When, Why, How) (3) ขั้นสรุปบทเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.70–5.00) หลังปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วได้นำไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มนอกตัวอย่าง เพื่อปรับกิจกรรมให้มีความน่าสนใจมากขึ้น 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ สร้างแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยอิงจากตัวชี้วัดและเนื้อหาตามหลักสูตร วิเคราะห์ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC = 0.60–1.00) ทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 25 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความยากง่าย ($P = 0.30–0.80$), ค่าอำนาจจำแนก ($R = 0.20–0.55$) และหาค่าความเชื่อมั่นด้วย KR-20 ได้เท่ากับ 0.79 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สร้างแบบสอบถาม 20 ข้อ ตามมาตราส่วน Likert 5 ระดับ สมนึก ภัททิยธนี (2553) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC = 0.50–1.00) ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มนอกตัวอย่าง 25 คน พบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ และมีค่าอำนาจจำแนก 0.46–0.95 ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) (Cronbach, 1990) เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) โดยดำเนินการทดลองก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ซึ่งมีการทดลองแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบงานวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง	Pre-Test	Treatment	Post-Test
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	T ₁	×	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียนแบบแผนงานวิจัย

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน

× หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยการ
จัดการเรียนเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการจัดทำผลและวิเคราะห์ข้อมูล
มีดังนี้ 1) วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H โดยหาค่าประสิทธิภาพของ
กระบวนการ (E₁) และผลลัพธ์ (E₂) ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับ
ใจความก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H โดยใช้ t-test for Dependent
Samples และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการ
เรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. ผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กระบวนการ/ผลลัพธ์	จำนวน นักเรียน (n)	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	17	216	173.59	10.17	80.36
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	17	20	17.06	1.29	85.29
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ E ₁ /E ₂ เท่ากับ 80.36/85.29					

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H มีประสิทธิภาพเท่ากับ
80.07/85.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 แสดงว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

6.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา ปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

ตารางที่ 3 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้โดยเทคนิค 5W1H หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การวัด	จำนวน นักเรียน(n)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	17	20	9.12	1.45	28.620	.000
หลังเรียน	17	20	17.06	1.30		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =17.06) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ =9.12) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

6.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	4.35	0.06	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.90	0.07	มาก
3. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.90	0.43	มากที่สุด
4. ด้านสื่อการสอน	4.10	0.00	มาก
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.40	0.12	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.33	0.17	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H โดยรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.17 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นอย่างดี

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

7.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.07/85.29 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 แสดงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย ความสำเร็จนี้เกิดจากการออกแบบแผนอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาจากเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรรายวิชาของโรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง รวมถึงพิจารณาบทบาทของครู ผู้เรียนและบริบทของเนื้อหาจนสามารถออกแบบแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการเทคนิค 5W1H ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Danielson, C. (2021) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ คือความสามารถของครูในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการวางแผนการสอนอย่างมีจุดมุ่งหมาย การจัดการชั้นเรียน ความรู้เนื้อหา และการสะท้อนผลการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร เพื่องฟู (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่านในกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน จากโรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกพร สุริโย (2562) ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นป.6/7 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม จำนวน 42 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80.01/82.44 2) ประสิทธิภาพของการเรียนรู้เท่ากับ 0.71 หรือร้อยละ 75 3) ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์หลังเรียนอยู่ที่ร้อยละ 82.02 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

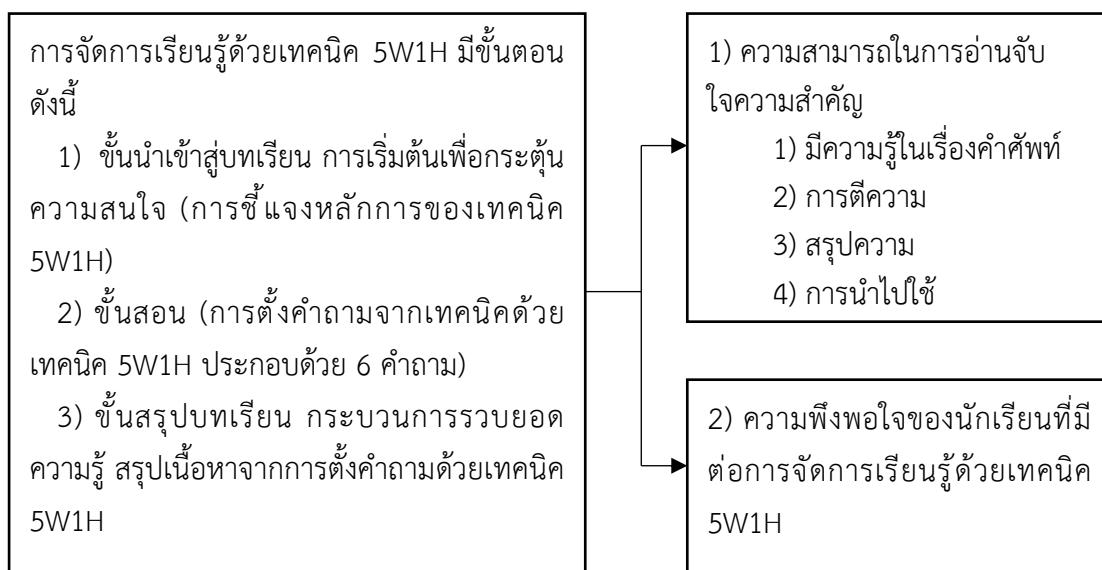
7.2 ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 17.06 สูงกว่าก่อนเรียน 9.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความสำเร็จนี้เกิดจากการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้น ได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ชี้แจงหลักการของเทคนิค 5W1H 2) ชี้นำสอนใช้การตั้งคำถาม 5W1H กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ 3) ชี้นำสรุปบทเรียน ทบทวนสาระสำคัญโดยเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เนื้อหาที่ใช้มีความใกล้ตัวผู้เรียน และเน้นฝึกทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ความรู้คำศัพท์ 2) การตีความ 3) การสรุปความ และ 4) การนำไปใช้ ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ แสงนภา ใจเย็น (2562) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจมีองค์ประกอบหลายประการที่ต้องฝึกฝนจนเกิดทักษะ จึงสามารถอ่านแล้วจับใจความสรุปความ ตีความได้หรือเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างถ่องแท้ผู้สอนควรคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบเหล่านี้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินาถ เม่นเผือก (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.78/85.45 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้เทคนิค 5W1H กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรีทิพย์นิภา มุก (2562) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค 5W1H กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านวังจาน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 6 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพในระดับดีมาก และ 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความดีขึ้นหลังเรียน และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7.3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 โดยเฉพาะด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด เนื่องจากห้องเรียนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น มีความกระตือรือร้น และสนุกกับการเรียน ทั้งนี้ครูมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและเสริมแรง

เช่น การให้รางวัล ชื่นชม และใช้กิจกรรมที่หลากหลาย จึงช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้เทคนิค 5W1H ยังช่วยพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างมีเป้าหมายร่วมมือกับเพื่อน และสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองได้ ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Shelly (2010) กล่าวว่าทฤษฎีความพึงพอใจคือระบบความรู้สึกของมนุษย์ที่ประกอบด้วยความรู้สึกทางบวกและทางลบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน โดยเมื่อความรู้สึกทางบวกเกิดขึ้น จะนำไปสู่ความสุขและสามารถส่งเสริมความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ได้เพิ่มเติม ความพึงพอใจจึงเกิดขึ้นเมื่อระบบความรู้สึกมีด้านบวกมากกว่าด้านลบ และมีผลกระทบต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกทั่วไป เนื่องจากเป็นความรู้สึกที่มีระบบและเกิดการย้อนกลับในตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร เพื่องฟู (2560) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

8. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ตามแนวคิดของ ชนกพร สุริโย (2562) มีกระบวนการเรียนรู้สำคัญ 3 ขั้นตอน แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับเทคนิค 5W1H ตามแนวคิดของ แสงนภา ใจเย็น (2562) ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80.36/85.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 75/75 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5W1H อยู่ในระดับมาก

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

9.1.1 สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5W1H เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเทคนิคนี้มีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนาความคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ครูควรเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจและสอดคล้องกับประสบการณ์ของนักเรียน โดยมีความยากง่ายที่เหมาะสมและสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนได้

9.2.2 ครูควรสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถที่ต่างกันไป ควรใช้วิธีเสริมแรงและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วม

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเทคนิค 5W1H กับช่วงชั้นอื่น

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชนิษฐา มาทุ่ง. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขุนไกรพิทยาคม โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา**. 7(3). 85–98.
- ชนกพร สุริโย. (2562). การพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิค 5W1H ประกอบแบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดวงพร เพื่องฟู. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. วิทยาลัยครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ตรีทิพย์นิภา มุก. (2562). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง. (2566). **แบบบันทึกรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.5) ปีการศึกษา 2566**. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านชีเหล็กชัยดอนแดง.

- ศิริญาติ แก้วดวง. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรพิชัยรักษ์พิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กทม. : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สายใจ ทองเนียม. (2560). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สิรินาถ เม่นเผือก. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5W1H. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แสงนภา ใจเย็น. (2562). การพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการตั้งคำถามแบบคิว เอ อาร์ โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York : Harper & Row.
- Danielson, C. (2021). *Enhancing Professional Practice: A Framework for Teaching*. 2nd ed. Alexandria, VA : ASCD Publishing.
- Shelley, L. (2010). *Human trafficking: A global perspective*. English : Cambridge University Press & Assessment.

**รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1***
**A MODEL MANAGEMENT FOR BECOMING A QUALITY SCHOOL UNDER THE
KHON KAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1**

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์¹, บัณฑิตย์ ศรีพุทธานกูร²
Sutum Tummatasananon¹, Bandit Sriputthangkun²
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2}
Sripathum University, Khon Kaen Campus^{1,2}
Email : Sutum011728@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 98 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมเป็นผู้บริหาร 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความเหมาะสม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 คุณภาพผู้เรียน 2) รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประกอบด้วย 5 ส่วน ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหาร; โรงเรียนคุณภาพ

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Study the current conditions, desired conditions and needs of management for becoming a quality school under the Khon Kaen Primary Education Service Area Office 1. sample group 98 school administrators, by stratified random sampling. the group of informants in study the guidelines for creating a model 3 experts, by purposive sampling. 2) Set a model management for becoming a quality school under the Khon Kaen Primary Education Service Area Office 1, the informant group in focus group of 9 experts, and the Group of informants in the suitability assessment 30 School administrators, by purposive sampling. tools used in data collection including, the current condition questionnaire has a reliability value of 0.87. the desired condition questionnaire has a reliability value of 0.90., interview form, Focus Group Discussion issue and suitability questionnaire. and satisfaction questionnaire. statistics used in data analysis are percentage. average and standard deviation and priority needs index.

The results were as follows: 1) Current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need Student quality. 2) A model of educational administration the era of change to improve the quality of education, consists of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 mechanism, part 4 assessment guidelines, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate at the high level.

Keywords : Model; Management; A quality school

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

คุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาของประเทศที่มุ่งหวังให้สถานศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นแหล่งให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง อีกทั้งการศึกษาที่ได้รับต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ช่วยขจัดปัญหาวิกฤตทางการศึกษาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงเป็นความมุ่งมั่นขององค์กรทางการศึกษาทุกภาคส่วนที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นในทุกระดับ โดยพยายามทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ และสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้นกับประชาชนอย่างทั่วถึง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ที่ว่าการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะการเรียนรู้ การอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานและมีความรอบรู้ พัฒนาค้นให้เหมาะสมตามช่วงวัย มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ต่อสังคมส่วนรวม โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาคนให้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การจัดการกิจกรรมกระบวนการ เรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (อัจฉรา นิยมมาภา, 2561)

การปฏิรูปการศึกษาของไทยไม่สามารถไปถึงคุณภาพได้ มีสาเหตุสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาเป็นแบบรวมศูนย์ 2) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลต่อการบริหารจัดการ 3) ระบบการศึกษาไม่เอื้อต่อการสร้างความรับผิดชอบ 4) แนวคิดวัฒนธรรมที่มีต่อระบบการศึกษา ของคนไทยที่มุ่งเน้นการทดสอบแบบท่องจำ 5) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 6) ระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ยังไม่มีการประเมินสมรรถนะตามวิชาชีพที่แท้จริง (มนต์ภัสร์ มโนการณ, 2561) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสู่องค์การดิจิทัลไทยแลนด์ 4.0 ในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญคือบทบาทผู้นำ โครงสร้างองค์การ การเตรียมคนรับการเปลี่ยนแปลงสู่องค์การดิจิทัล ความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในกระบวนการทำงาน การเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับตัว ความมุ่งมั่นและวัฒนธรรมองค์การ (โกศล จิตวิรัตน์, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีวิสัยทัศน์ “องค์กรชั้นนำที่จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความเสมอภาคด้านโอกาสและคุณภาพ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจำกัภัยทุกรูปแบบ กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาพบว่า มีการปรับโครงสร้างโดยลดอัตรากำลัง ทำให้บุคลากรไม่เพียงพอ

โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมากถึง 93 โรงเรียน จากทั้งหมด 152 โรง คิดเป็น 61.18 % ทำให้ขาดแคลนครูและเป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) บางรายวิชายังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ผู้เรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์คิดไตร่ตรอง และขาดวิจรรณญาณ และโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้งบประมาณที่ได้รับไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2566)

จากแนวคิดและหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้อำนวยการ นำไปเป็นแนวทางในการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3.2 เป็นข้อสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) มีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 130 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 98 คน ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกนและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่เป็นนักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา และผู้อำนวยการ ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพและมีผลงานเชิงประจักษ์

ด้านการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมี มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.53-0.87 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.56-0.90 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) และ 2) แบบสัมภาษณ์ มีความตรงเชิงโครงสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบ (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผู้วิจัยกร่างเองจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบยืนยันการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้วยการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการ กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่ 3 ผู้อำนวยการ ที่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี และการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีองค์ประกอบตามโครงสร้างของรูปแบบ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงโครงสร้าง (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ดำเนิน งาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การ ดำเนิน งาน		
1. คุณภาพผู้เรียน	3.32	0.52	ปานกลาง	4.58	0.51	มากที่สุด	0.380	1
2. คุณภาพการบริหารจัดการ	3.41	0.51	ปานกลาง	4.57	0.52	มากที่สุด	0.340	2
3. คุณภาพการจัดการเรียนรู้	3.45	0.50	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด	0.310	3
โดยรวม	3.39	0.51	ปานกลาง	4.56	0.52	มากที่สุด	0.343	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.51) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.52) ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.380$) ลำดับที่ 2 คุณภาพการบริหารจัดการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.340$) และลำดับที่ 3 คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.310$) ตามลำดับ

5.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ

รายการ	ความเหมาะสม			ผลการ ประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. หลักการและวัตถุประสงค์	4.50	0.54	มาก	เหมาะสม
2. วิธีดำเนินการ	4.47	0.55	มาก	เหมาะสม
3. กลไก	4.48	0.55	มาก	เหมาะสม
4. แนวทางการประเมิน	4.52	0.52	มากที่สุด	เหมาะสม
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.53	0.50	มากที่สุด	เหมาะสม
โดยรวม	4.50	0.53	มาก	เหมาะสม

จากตาราง 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) พิจารณารายพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ส่วน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.52) และระดับมาก 3 ส่วน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.54) ส่วนที่ 3 กลไก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.55) และส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ถือว่ามีความเหมาะสม

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานคือศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เห็นได้จากค่าเฉลี่ยของการดำเนินการยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ มนต์นัทสมโนการณ (2561) ได้นำเสนอว่า การปฏิรูปการศึกษาของไทยไม่สามารถไปถึงคุณภาพได้ มีสาเหตุสำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาเป็นแบบรวมศูนย์ 2) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลต่อการบริหารจัดการ 3) ระบบการศึกษาไม่เอื้อต่อการสร้างความรับผิดชอบ 4) แนวคิดวัฒนธรรมที่มีต่อระบบการศึกษา ของคนไทยที่มุ่งเน้นการทดสอบแบบท่องจำ 5) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 6) ระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ยังไม่มีการประเมินสมรรถนะตามวิชาชีพที่แท้จริง สอดคล้องกับ สายฟ้า หาสีสุข (2565) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าใจถึงพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมือง พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าใจถึงพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพมากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้อำนวยการมีสภาพการคาดการณ์หรือมีความมุ่งหวังในการพัฒนาการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาแบบองค์รวมในทุกด้าน ทั้งด้านคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลัก ด้านคุณภาพการ

บริหารจัดการ และด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้นำเสนอว่า คุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาของประเทศที่มุ่งหวังให้สถานศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นแหล่งให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง อีกทั้งทั้งการศึกษาที่ได้รับต้องเป็น การศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ อย่างเหมาะสม ช่วยขจัดปัญหาวิกฤตทางการศึกษาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นจึงเป็นความมุ่งมั่นขององค์กรทาง การศึกษาทุกภาคส่วนที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นในทุกระดับ โดยพยายามทำให้การ ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ และสร้างความเสมอภาคให้ เกิดกับประชาชนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ ทวี ณ หนองคาย (โชติวิโร) (2566) ได้วิจัยเรื่อง การ พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

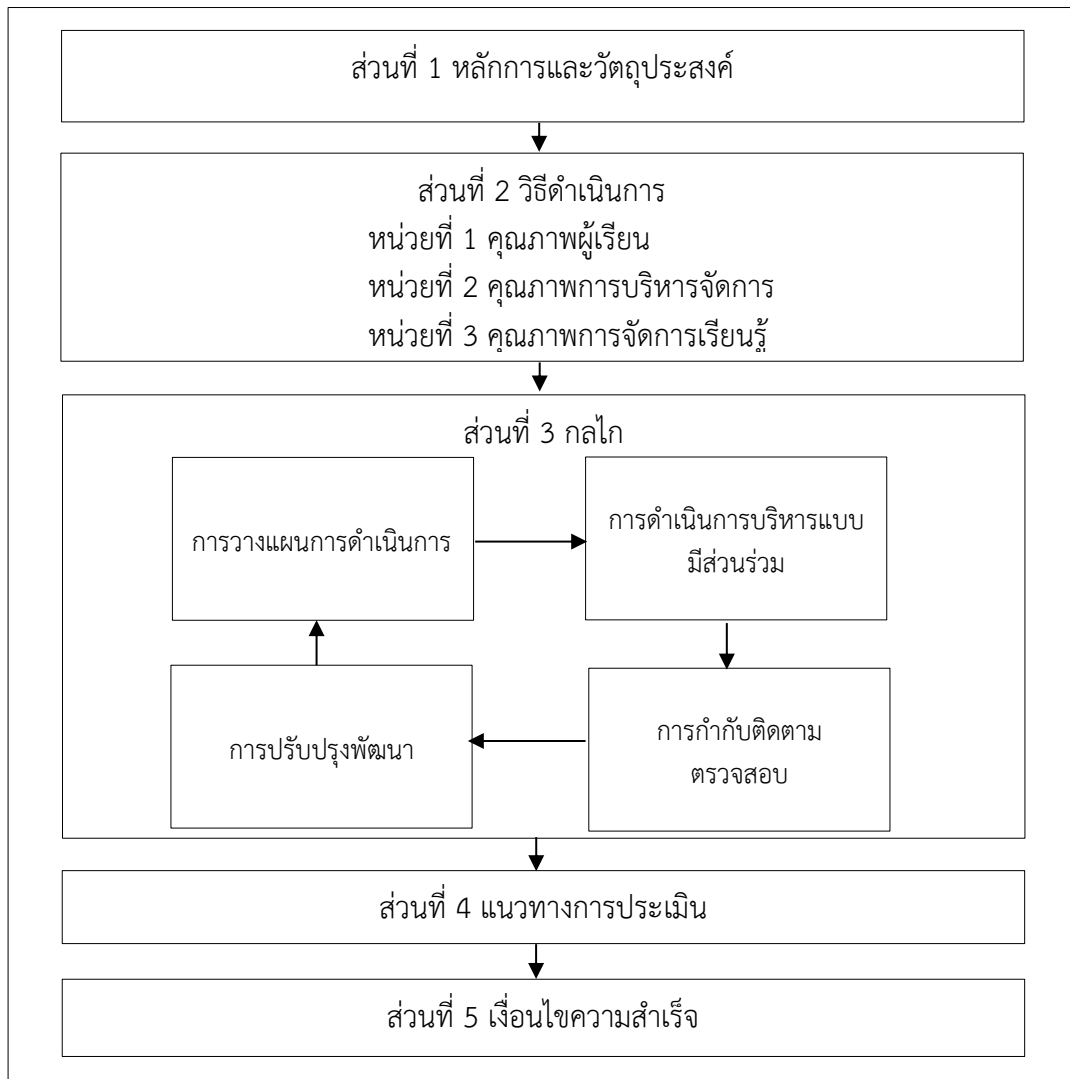
6.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ลำดับที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แล้ว วิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า คุณภาพผู้เรียน มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด แสดงให้ เห็นว่า การบริหารสถานศึกษามีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะของ ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีสมรรถนะที่สำคัญตาม หลักสูตรสถานศึกษา ดังที่ อัจฉรา นิยมภา (2561) ได้นำเสนอว่า การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ ความเป็นเลิศ การจัดกิจกรรมกระบวนการ เรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีแหล่ง เรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีระบบและกลไกการวัด การติดตามและ ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ทวี ณ หนองคาย (โชติวิโร) (2566) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพ ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงจากมาก ไปหาน้อย คือ 1. การมีส่วนร่วมของชุมชน 2. ครูมืออาชีพ 3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ 4. โรงเรียน สมรรถนะสูง 5. ผู้เรียนคุณภาพ ตามลำดับ

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ประกอบด้วย 5 ส่วน 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและ วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น นำมาสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นนักเรียนหรือคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร การศึกษาและผู้อำนวยการมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 และมีผลงานจากการบริหารจัดการ ระดับชาติเพื่อเป็นแบบอย่างในด้านการบริหาร นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ สัมภาษณ์มายกร่างตามโครงสร้างของรูปแบบผ่านการตรวจสอบยืนยันโดยการสนทนากลุ่ม และ ประเมินความเหมาะสมโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่วนได้ส่วนเสียจากการบริหารสถานศึกษาเพื่อ ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ให้ได้รูปแบบที่มีถูกต้องตามหลักวิชาการสามารถนำไปเป็น นวัตกรรมในการบริหารให้เกิดคุณภาพ จากการดำเนินการวิจัยมีการประเมินความเหมาะสมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกส่วน ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้นำเสนอว่า การบริหารสู่โรงเรียนคุณภาพสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ว่าการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต สอดคล้องกับทงศศักดิ์ โพธิ์เกตุ ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของ โรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบฯ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ 4) กระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอน 5) ผลผลิต และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบฯโดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และ Shannon and Bylsma (2007) ได้วิจัย ลักษณะของสถานศึกษาที่มีสมรรถนะสูง (High-performing School) พบว่ามีลักษณะดังนี้ 1) เป้าหมายร่วมที่ชัดเจน (A clear & share focus) 2) มีมาตรฐาน และ ความคาดหวังต่อนักเรียน ทุกคนสูง (High standard & expectation for all students) 3) มีความเป็นผู้นำโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพ (Effective school leadership) 4) มีความร่วมมือและการสื่อสารในระดับสูง (High levels of collaboration & communication) 5) มีหลักสูตร งานวิชาการ และ การประเมินผล ที่ สอดคล้องกับมาตรฐานรัฐ (Curriculum, instruction & assessment aligned with state standard) 6) มีการนิเทศติดตามการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (Frequent monitoring of learning & teaching) 7) มุ่งเน้นพัฒนาความเป็นมืออาชีพ (Focus professional development) 8) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (A supportive learning environment) 9) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับสูง (High levels of family & community involvement) อีกทั้งสอดคล้องกับYusuf (2019) ได้วิจัยการจัดการการศึกษาในยุคดิจิทัลและโซเซียลมีเดีย จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้คือเพื่อแนะนำข้อมูลเชิงลึกอันมีค่าเกี่ยวกับขั้นตอน การประยุกต์ใช้และการใช้ระบบดิจิทัลของกระบวนการจัดการการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีในการศึกษา สมัยใหม่ได้รับการยอมรับ สำหรับเทคโนโลยีโซเซียลมีเดีย เทคโนโลยีเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถช่วยนักเรียนเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ความพร้อมใช้งานและการเข้าถึงสื่อ ที่หลากหลาย รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา จากการสำรวจการใช้โซเซียลมีเดียในการจัดการเรียนการสอน ของครูและนักเรียน พบว่า โซเซียลมีเดียเป็นเครื่องมือที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาทั้งใน ระดับบริหารและในการเรียนการสอน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงศักยภาพของโซเซียลมีเดียที่จะ นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการศึกษา

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 3 หน่วย ดังนี้ หน่วยที่ 1 คุณภาพผู้เรียน หน่วยที่ 2 คุณภาพการบริหารจัดการ หน่วยที่ 3 คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เจาะลึกความสำเร็จ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการในการเป็นนวัตกรรมสำหรับนำไปใช้ในการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพได้สอดคล้องกับสภาพบริบทอย่างยั่งยืนต่อไป

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ พบว่า คุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ ในส่วนของคุณภาพผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณภาพของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ อย่างเป็นรูปธรรมมีการเสริมสร้างและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืน

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ

9.2.1 ผู้อำนวยการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ มีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และเสริมสร้าง สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่องโดยทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

9.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเป็นโรงเรียนคุณภาพ อย่างเต็มกำลังความสามารถ

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ พบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น

9.3.1 ควรวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล

9.3.2 ควรวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- โกศล จิตวิรัตน์. (2562). ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลไทยแลนด์ 4.0 ในศตวรรษที่ 21. **Humanities, Social Sciences, and Arts**. 12(6). 1796-1816.
- ทองศักดิ์ โพธิ์เกตุ. (2564). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ**. 6(1). 34-51.

- ทวี ฦ หนองคาย (โชติวิโร). (2566). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2564). **รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าใจพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน**. 5(2). 1–10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2566). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี พ.ศ. 2566-2570**. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **รายงานการวิจัยการวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนภายหลังการประเมินภายนอกครั้งแรก**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อัจฉรา นิยมภา. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการ ศักยภาพผู้บริหารยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : วิสต้าอินเตอร์ปริ้นท์.
- Shannon, G. S. & Bylsma, P. (2007). **The Nine Characteristics of High-Performing Schools: A Research-based Resource for Schools and Districts to Assist with Improving Student Learning**. 2nd ed. Olympia, WA : OSPI.
- Yusuf, M. (2019). **The Effect of Training, Career Development to Competencies and Employee Performance**. *Journal of Humanities and Social Science*. 4(9). 69-79.

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด*

DEVELOPMENT OF INTERNAL SUPERVISION MODEL USING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY FOR ROI ET PRIVATE SCHOOLS

สุทัศน์ สังคะพันธ์¹

Suthat Sangkhaphan¹

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด¹

Roi Et Provincial Education Office¹

Email : bigsuthat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง พัฒนา ศึกษา และประเมินผลรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา การดำเนินการวิจัย 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 207 คน ระยะที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองรูปแบบ จำนวน 12 คน ระยะที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 207 คน และระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 36 คน โดยการสอบถามและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การประชุมระดมความคิด แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดระบบนิเทศภายในที่ชัดเจน และผู้นิเทศยังขาดความรู้และไม่ได้รับการยอมรับ สภาพที่พึงประสงค์ คือ ผู้บริหารและครูต้องการรูปแบบนิเทศที่ชัดเจนและเกิดจากความร่วมมือ 2) รูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน (AISER Model: Analyzing, Informing, Supervising, Evaluating, Reporting) ซึ่งมีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ (4) การประเมินรูปแบบ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินว่ามีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบมีประสิทธิภาพ ($E1/E2 = 89.23/84.60$) ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การจัดการเรียนรู้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับยอดเยี่ยม และ

ผู้บริหาร ครู รวมถึงผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินรูปแบบโดยรวมมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ; การนิเทศภายใน; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The purposes of this research were to create, develop, study, and evaluate the internal supervision model using professional learning community for private schools in Roi Et Province. The research employed a research and development methodology and was conducted in four phases: Phase 1 involved studying the current and desired states of internal supervision from the perspectives of school administrators and teachers in private schools. Phase 2 focused on creating and developing the internal supervision model using professional learning communities. Phase 3 tested the implementation of the model. Finally, Phase 4 evaluated the model. The target group in Phase 1 consisted of 207 school administrators and teachers from private schools. In Phase 2, 12 experts who reviewed and certified the model. Phase 3 included the 207 school administrators and teachers, while Phase 4 involved 36 experts and stakeholders. Data collection methods included unstructured interviews, brainstorming meetings, structured and unstructured questionnaires, knowledge assessments, performance evaluations, and satisfaction surveys. Data analysis employed frequency counts, percentages, means, standard deviations, PNI, and paired t-tests.

The research findings indicated that: 1) Current state: Most schools lacked a clear internal supervision system, and supervisors often lacked knowledge and acceptance. Desired state: Administrators and teachers sought a clear, collaborative supervision model. 2) The internal supervision model comprises five components: principles, objectives, a five-step supervision process (AISER Model: Analyzing, Informing, Supervising, Evaluating, Reporting), which includes six PLC elements, model evaluation, and success conditions. The developed model was rated highly for theoretical validity by experts. 3) Trial implementation results indicated the model's effectiveness ($E1/E2 = 89.23/84.60$), significantly increased participant knowledge, very high practical learning management results, excellent internal supervision outcomes using PLC, and very high satisfaction among administrators, teachers, and students. 4) Model evaluation showed overall high ratings for its accuracy, appropriateness, feasibility, and usefulness.

Keywords : Model development; Internal supervision; Professional learning community

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมุ่งเจาะลึกลงไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนและปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งการพัฒนางานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนโดยตรง การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหการเรียนการสอน และงาน พัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นได้ด้วยการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์สูงในโรงเรียน ซึ่งเป็นการลดช่องว่างของครูให้น้อยลง และส่งผลให้การเรียนการสอนและการพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ฉะนั้นการนิเทศภายในจึงเป็นหัวใจและเป็นยุทธศาสตร์สำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) การนิเทศเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการบริหาร การบริหารงานจะมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีกระบวนการนิเทศที่ดี ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่ต้องการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องทำความเข้าใจ เรื่องการนิเทศให้ถ่องแท้และพยายามปฏิบัติตามแนวทางการนิเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน รูปแบบ กระบวนการและวิธีการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยจากลักษณะที่เป็น การตรวจ สังการ มาเป็นลักษณะการร่วมมือ การแนะนำช่วยเหลือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมการสอนด้วยตนเองอันจะส่งผลถึง คุณภาพการศึกษา (กรองทอง จิระเดชากุล, 2560)

ปัญหาของการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบและจริงจัง ทั้งจากภายในและภายนอก เนื่องจากสาเหตุปัจจัยหลายอย่าง ดังเก็จนก เอื้อวงศ์ (2565) ที่มองว่า สภาพปัญหาของการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะการนิเทศ ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ครูมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ขาดการเตรียมความพร้อม ไม่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็น เช่นเดียวกับผลการนิเทศงานประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ออกไปนิเทศติดตามตามโรงเรียนต่างๆ ในสังกัด ข้อมูลจากการสอบถามเชิงลึกกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนจากการอ่านรายงานการประเมินตนเองประจำปีของโรงเรียน พบว่าปัญหาด้านการนิเทศภายในของแทบทุกโรงเรียนมีสภาพที่ไม่แตกต่างจากดังที่กล่าวมาข้างต้น และที่น่าเป็นห่วงมีหลายโรงเรียนบอกว่าไม่เคยมีการนิเทศภายในที่เป็นระบบที่ถูกต้อง เป็นเพียงการสร้างหลักฐานไว้ให้คณะกรรมการตรวจประเมิน ประกันคุณภาพทั้งภายในภายนอกได้ดูเท่านั้น รวมถึงแนวโน้มของการนิเทศในอนาคตเป็นการนิเทศที่ใช้รูปแบบ ไม่ชี้แนะและนิเทศแบบร่วมมือการนิเทศทางไกลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการประยุกต์การจัดการความรู้และการพัฒนา เครือข่ายการนิเทศ โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้เอื้ออำนวย ผู้ประเมิน ผู้เสริมกำลังใจและผู้สอนแนะหรือเป็นที่เลี้ยงให้กับครู (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2566)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็น หน่วยงานต่างๆ ได้นำแนวทางของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาของแต่ละประเทศ หรือ ช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นปัจจัยและเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มครู นักการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่

21 ของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์ (DuFour & Eaker, 2006) ที่ได้นำกลยุทธ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนดำเนินการจนเกิดผลที่น่าพึงพอใจ ทั้งนี้รวมถึงประเทศไทยที่มีการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เช่น ชุมชนการเรียนรู้ของสถาบันอาศรมศิลป์ และโรงเรียนรุ่งอรุณ และโครงการ “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิสคสรี-สฤตติวงศ์ (มสส.) ที่พัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ผู้วิจัยเป็นศึกษานิเทศก์โดยมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ กำกับติดตาม นิเทศ ส่งเสริม และสนับสนุนโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน การใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นตัวจักรขับเคลื่อนการทำงานของโรงเรียน ด้วยเชื่อว่าหากโรงเรียนได้ยึดถือและปฏิบัติตามนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจนเป็นกิจวัตรแล้ว จะเกิดเป็นพลวัตรที่ต่อเนื่องและยั่งยืนจนเป็นวัฒนธรรมองค์กรเพื่อสร้างความเข้มแข็งการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการการนิเทศภายในให้ถูกต้องเหมาะสม และเป็นข้อมูลมาใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่เหมาะสมถือเป็นนวัตกรรมทางการนิเทศการศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามประเด็นความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่

1.1.1 ศึกษาเอกสารรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report-SAR) ของโรงเรียนเอกชนที่รายงานมายังจังหวัดร้อยเอ็ด ศึกษาเอกสารด้านแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ

1.1.2 สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการ รวมถึงครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เกิดขึ้นในด้านการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 12 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 207 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครูผู้สอน จำนวน 177 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์

1.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนตุลาคม 2566 – พฤษภาคม 2567

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 การตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้การชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การออกแบบรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการนำผลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จากขั้นตอนระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างร่างรูปแบบ และร่างคู่มือการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด แล้วตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยการเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบรูปแบบโดยใช้แบบประเมิน

2.1.2 กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้การชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.1.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนมิถุนายน 2567

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา นำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปใช้ในสถานการณ์กับกลุ่มเป้าหมายจริง ในห้วงที่ดำเนินการใช้รูปแบบอยู่นั้น คณะผู้วิจัยจะประเมินผลของการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมปรับปรุงแก้ไขไปด้วยเป็นระยะ และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยแล้วจึงจะประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ด้านความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัย และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมหลังจากนำไปใช้ในขั้นสรุป

3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนที่ใช้เป็นสนามวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้ และประเมินผลรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 โรงเรียน ได้มาโดยความสมัครใจ (Volunteer Sampling) เพื่อความสบายใจและเต็มใจของผู้บริหาร ครู และผู้ร่วมวิจัย จะไม่เกิดความรู้สึกถูกบังคับหรือขึ้นใจให้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและการทำงาน ซึ่งผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด รายชื่อโรงเรียน 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนการกุศลวัดสระทอง โรงเรียนจารุณศึกษา โรงเรียนอนุบาลสมประสงค์ โรงเรียนศรีศิลปวิทยาลัย โรงเรียนอนุบาลเอกกumar โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด โรงเรียนอนุบาลเกาะแก้ว โรงเรียนพุทธเมตตาร้อยเอ็ด โรงเรียนอนุบาลไพโรจน์ โรงเรียนอนุบาลบุญทวีวัฒนา โรงเรียนอนุบาลเมืองสรวง

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของ 12 โรงเรียน นำเอารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ไปทดลองใช้แยกเป็น 1) ผู้วิจัยหลัก คือ ผู้วิจัย 1 คน 2) ผู้ร่วมวิจัย คือ คณะศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 15 คน 3) ผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครูผู้สอน 177 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 207 คน ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 โรงเรียน 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 721 คน

3.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนมิถุนายน – กันยายน 2567

4. ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา นำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง มาประเมินผลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ในด้านคุณภาพตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้อง

4.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ผู้ประเมินผลคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.2.1 กลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหาร การศึกษา และการนิเทศการศึกษา ได้แก่ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติคือเป็นหรือเคยเป็น ผู้บริหารด้านการศึกษามาไม่น้อยกว่า 10 ปี มีความรู้ระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ

หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติคือเป็นหรือเคยเป็นศึกษานิเทศก์มาไม่น้อยกว่า 10 ปี

มีความรู้ระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญและมีผลงานด้านการนิเทศการศึกษา

4.2.2 กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัยและเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 12 คน ครูหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 12 คน ครูผู้สอน โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 12 คน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนตุลาคม 2567

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมโรงเรียนส่วนมากยังไม่มียุทธศาสตร์การนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

5.2 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่พัฒนาขึ้นใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน (AISER Model) คือ (1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อม (Analyzing: A) (2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing: I) (3) การปฏิบัติการเพือนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising: S) (4) การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating: E) (5) การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting : R) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ (5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้ (1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1/(E2) 89.23/84.60 (2) มีคะแนนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังการพัฒนามากกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง 12 โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาโดยใช้รูปแบบการนิเทศ โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามได้เข้าสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียนพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (4) ผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (กลุ่ม PLC) ในโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับยอดเยี่ยม (5) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัยต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศ พบว่า โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (6) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามรูปแบบการนิเทศภายใน พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 ผลประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมโรงเรียนส่วนมากยังไม่มียุทธศาสตร์การนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ การเมืองวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ดังที่กิตติมา ปรีดีติลล (2553) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ดังนี้ 1) พัฒนาคนเป็นการแนะนำช่วยเหลือให้บุคลากรในการรับความรู้ และมีความสามารถปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น 2) พัฒนางานเป็นการสร้างสรรค์การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ประสานสัมพันธ์เป็นการร่วมมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงาน 4) สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและมีกำลังใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภณ ทองจิตร (2564) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในโรงเรียนในเครือข่ายบางกุงจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินผลการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การดำเนินการนิเทศการวางแผนการนิเทศ การปรับปรุงแก้ไข และการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนตามลำดับ

6.2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่พัฒนาขึ้นใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วยซึ่งโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน (AISER Model) คือ (1) การวิเคราะห์ปัญหา เพื่อเตรียมความพร้อม (Analyzing: A) (2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing: I) (3) การปฏิบัติการ เพื่อนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising: S) (4) การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating: E) (5) การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting : R) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ (5) ชุมชน กัลยาณมิตร และ (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและการ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ นวัตกรรม หอมสิน (2556) กล่าวว่า รูปแบบคือ วิธีการที่บุคคล ใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราว ใดๆ ให้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มี แวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียนที่มีแวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบ ประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า “APFIE Model”

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ โรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1/(E2) 89.23/84.60 ซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพก่อน อบรมและหลังอบรม พบว่า มีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน ทำให้ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น 3) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง 12 โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาโดยใช้รูปแบบการนิเทศ เพื่อพัฒนาระบวนการร่วมดำเนินงานการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ได้เข้าสังเกต และเยี่ยมชั้นเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนทั้ง 12 โรงเรียน จำนวน 65 คน ได้ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการ พัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับของการเข้าร่วมพัฒนา 4) การปฏิบัติการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (กลุ่ม PLC) ในโรงเรียน จากการร่วมดำเนินงานการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้า วิชาการ และครูผู้สอน ทั้ง 12 โรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับยอดเยี่ยม แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้ร่วม

ปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับ 5) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัยต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกข้อมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ สร้าง พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีการสอบถาม สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้นแล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2550) แบ่งรูปแบบเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1. รูปแบบเชิงบรรยาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่นำเสนอโดยใช้คำบรรยายถึงมโนทัศน์หลักการ และตัวแปร รวมทั้งคำอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปรดังกล่าวถึง 2. รูปแบบเชิงรูปภาพ ซึ่งเป็นการนำเสนอโดยใช้ภาพแผนผัง หรือสัญลักษณ์บางอย่างเพื่อทดแทนหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร ซึ่งช่วยประกอบการบรรยายและอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามส่วนนี้ 3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบที่นำเสนอโดยใช้ฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์เพื่อบรรยายและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พนิดา จารย์อุปการะ (2558) ได้วิจัยรูปแบบเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

6.4 ผลประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการประเมินรูปแบบการนิเทศใน ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบที่มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ในระดับสูงสุด ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนพบว่า ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับรูปแบบการนิเทศภายในด้วยการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และผ่านการประเมินการพัฒนาแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรง มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดต่าง ๆ มาอย่างลุ่มลึก จึงทำให้ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความ

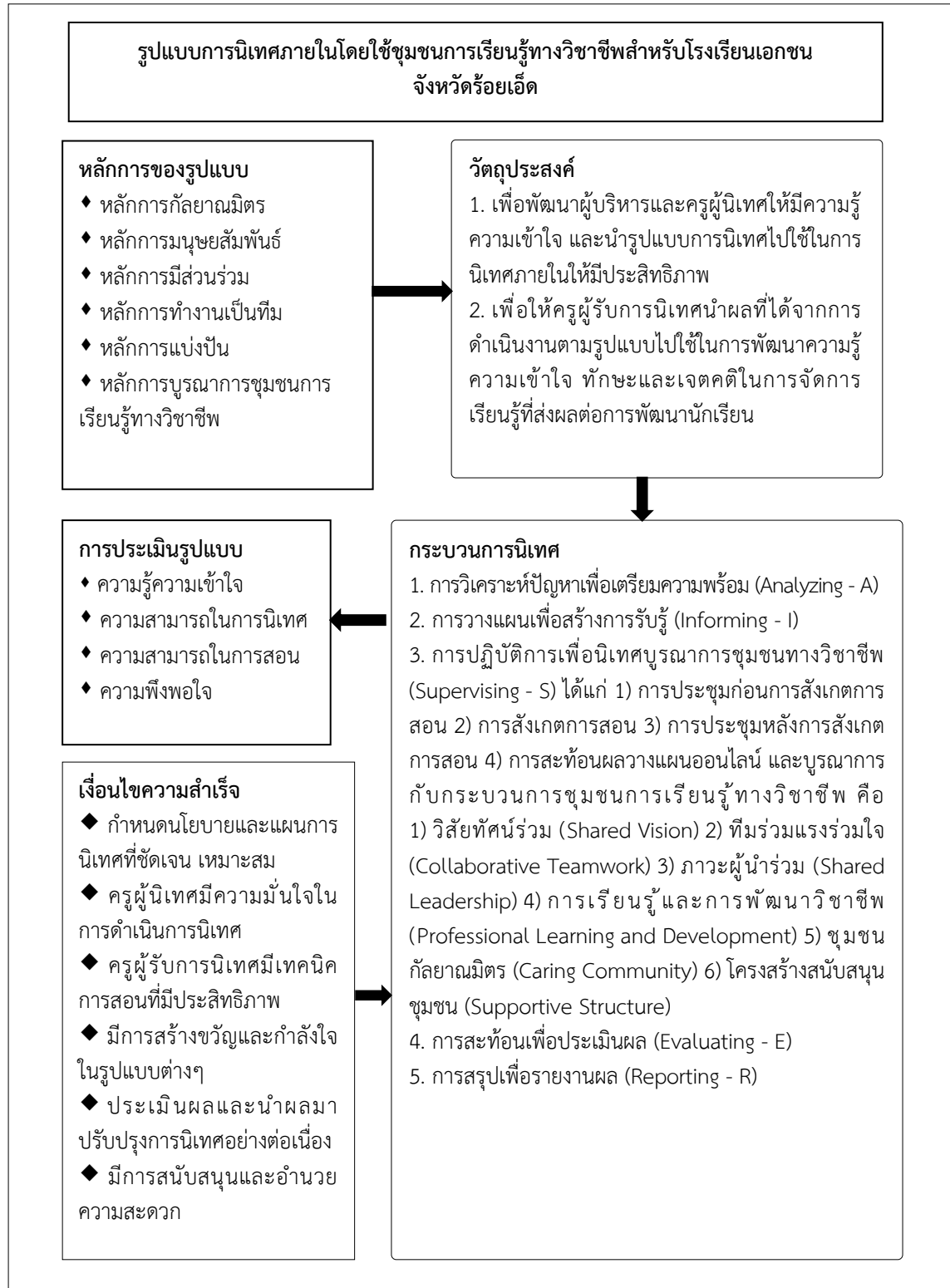
เป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้รูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศภายในโดยใช้
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ จารุวรรณ ชนะพันธ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแนว
ทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26 พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ นิเทศ
ภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26 จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศภายในของ
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า
ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ทั้งความเหมาะสม ความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก
ที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการ ต่างๆ อย่าง
เหมาะสม ทั้งการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการนิเทศภายในและการ
ประเมินรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ของสถานศึกษา จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดีของการพัฒนา
รูปแบบการนิเทศ

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมโรงเรียนส่วนมากยัง
ไม่มีระบบการนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่
ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา
โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบ
การนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของ
ผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการ
พัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็น
ลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนา
สื่อวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัด
ร้อยเอ็ด ที่พัฒนาขึ้นใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ
2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน (AISER Model) คือ (1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียม
ความพร้อม (Analyzing: A) (2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing: I) (3) การปฏิบัติการเพื่อนิเทศ
บูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising: S) (4) การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating: E) (5) การสรุป
เพื่อรายงานผล (Reporting : R) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ
(1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ (5) ชุมชน
กัลยาณมิตร และ (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสรุปองค์ความรู้เรื่องรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังนี้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในโรงเรียนในด้านการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางกับโรงเรียนเอกชนทุกแห่งในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และโรงเรียนควรนำรูปแบบการนิเทศภายในประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนหรือสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โรงเรียนที่ต้องการนำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ไปใช้ ควรพิจารณาถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรก่อนว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปใช้ในการพัฒนาครูหรือไม่ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของการนิเทศขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและบริบทขององค์กร ดังนั้นโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการนำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู ผู้บริหารควรมีความเชื่อในหลักประชาธิปไตยในการทำงาน และให้ความสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และควรมีการบริหารงานแบบเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาการเรียนการสอน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างการนิเทศภายใน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และควรมีการศึกษาเทคนิคการนิเทศต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบผสมผสาน การนิเทศเชิงพัฒนา เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กรองทอง จิระเดชากุล. (2560). **นวัตกรรมการศึกษา ชุดคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- กิตติมา ปรีดีติลก. (2543). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2565). **การนิเทศในสถานศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565. จาก <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2557). **การพัฒนากระบวนการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จารุวรรณ ชนะพันธ์. (2561). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนิดาจารย์อุปการะ. (2558). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครู
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยมูลนิธิ
สคสรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา. วารสาร
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 30(เมษายน-พฤษภาคม 2563). 30-32.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2566). รายงานผลการนิเทศของสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด.
- โสภณ ทองจิตร. (2554). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศ
การศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายบางกุ่มจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- DuFour, DuFour & Eaker. (2006). Professional Learning Community at Work™ Plan
Book. Printed in the United States of America : Solution Tree Press.

**การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)
เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*
DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS BASED ON THE INQUIRY-BASED
LEARNING MODEL (5Es) ON DATA AND PROCESSING
FOR GRADE 7 STUDENTS**

จิรศักดิ์ เนาวะเศษ¹, อัญญปารย์ ศิลปนิลมาลย์²

Jirasak naowaset¹, Unyaparn Sinlapaninman²

คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์^{1,2,3}

Education and Educational Innovation, Kalasin University^{1,2,3}

Email : jirasaknaowaset@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ 4) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนออนไลน์กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยวิธีจับสลากหน่วยเลือกเป็นห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น แบบประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบประเมินชิ้นงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้เรียน 2) ความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 80.67/ 80.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80) 4) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์มีค่าเท่ากับ 0.55 หรือร้อยละ 55 โดยรวมอยู่ในระดับความก้าวหน้าในการเรียนปานกลาง และ 5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : บทเรียนออนไลน์; รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es); ข้อมูลและการประมวลผล

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to develop an online lesson based on the inquiry-based learning model (5Es) on the topic of data and processing for Grade 7 students, 2) to study the appropriateness of the online lesson, 3) to examine the efficiency of the online lesson, 4) to investigate the effectiveness index of the online lesson and 5) to assess students' satisfaction with the online lesson. The sample group consisted of 30 Grade 7 students from Class 1/1 at Mueang Somdet School, Somdet District, Kalasin Province, selected using cluster random sampling. The research instruments included the developed online lesson, an appropriateness evaluation form, an achievement test, a satisfaction questionnaire, and a task evaluation form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, efficiency, and effectiveness index.

The research findings revealed that: 1) the developed online lesson consisted of two components: the administrator section and the student section. 2) The overall appropriateness of the online lesson was at a high level. 3) The efficiency of the online lesson was 80.67/80.00, meeting the set standard of 80/80. 4) The effectiveness index of the online lesson was 0.55 or 55%, indicating a moderate level of learning progress and 5) students' overall satisfaction with the online lesson was at the highest level.

Keywords : Online Lessons Based; Inquiry-Based Learning Model (5Es); Data and Processing

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทให้มากยิ่งขึ้น (ประเวศ วะสี, 2538) ในปัจจุบันมีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในลักษณะของบทเรียนออนไลน์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่จากการใช้สื่อคอมพิวเตอร์นั้น เป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันก็ยังมีการพัฒนาให้นำไปสร้างเป็นบทเรียนออนไลน์ซึ่งบทเรียนออนไลน์ มีข้อได้เปรียบ คือ ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งกว่า (วาทีณี สะกะมณี, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 66 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และ ทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการสัมภาษณ์ นายพัลลพ ชัยประโคน ครูผู้สอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบล ลำห้วยหลวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การเรียนการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ได้มีการจัดการเรียนการสอน โดยการใช้สื่อนำเสนอไม่ทันสมัย ขาดแคลนสื่อการสอน เนื่องจากมีสื่อการเรียนรู้ไม่ค่อยมีความน่าสนใจแปลกใหม่ทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจในเนื้อหาบทเรียน ครูผู้สอนจึงต้องการสื่อที่เป็นบทเรียนออนไลน์และมีความสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนสนใจในเนื้อหาบทเรียนมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยได้สำรวจบริบทในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นเบื้องต้น (พัลลพ ชัยประโคน, 2562) การจัดการเรียนการสอนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4) ขั้นขยายความรู้ และ (Elaboration) 5) ขั้นประเมินผล (Evaluation) (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท), 2546) จากที่มาและความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีระบบสื่อคอนเทนต์แบบโต้ตอบ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อความ ภาพ เสียงวิดีโอที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความสะดวกของผู้เรียนผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลจากการวิจัยนี้จะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 เพื่อศึกษาความเหมาะสมของการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.3 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.4 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.5 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ ได้องค์ความรู้ใหม่และหลักการเชิงวิชาการในการออกแบบบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาการคำนวณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงรุก

3.2 ประโยชน์เชิงเชิงนวัตกรรมการเรียนการสอน ได้บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาเสร็จสมบูรณ์พร้อมใช้งานจริงในการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งตอบสนองการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และพัฒนานตนเองได้ตามความถนัด

3.3 ประโยชน์เชิงสังคมและการศึกษาในพื้นที่ ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่น โดยเฉพาะโรงเรียนเมืองสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษานำร่อง ทำให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสื่อจากภายนอกเพียงอย่างเดียว

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้ ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลห้วยหลวง อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ห้องรวมทั้งหมด 80 คน (ฝ่ายทะเบียนโรงเรียนเมืองสมเด็จ, 2568) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ตำบลห้วยหลวงอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มโดยวิธีจับสลากหน่วยเลือกเป็นห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) แบบประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียน การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 5) แบบประเมินชิ้นงานของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการศึกษาโดยใช้รูปแบบ ADDIE ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับกันกว้างขวางในการนำมาใช้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาบทเรียนบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.1) ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.1.1) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ โดยศึกษาความต้องการของนักเรียน ปัญหาหรือศักยภาพ ทางการเรียนเพื่อนำมาประกอบการสร้างบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

1.1.2) วิเคราะห์งาน กำหนดเนื้อหาตามความเหมาะสมของนักเรียน โดยวิเคราะห์เนื้อหาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือการสอน หนังสือเรียน หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล แล้วนำมาออกแบบ

1.1.3) วิเคราะห์แหล่งข้อมูล กำหนดแหล่งข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการออกแบบบทเรียนออนไลน์ ทั้งเนื้อหาและรูปภาพที่ใช้ จะนำมาจากแหล่งข้อมูลใด

1.1.4) กำหนดวิธีการที่ใช้ใน ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล เช่นการโต้ตอบระหว่างนักเรียนกับออนไลน์ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

1.2) ขั้นการออกแบบ (Design) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นที่ 1 มาออกแบบดำเนินการ ดังนี้ลักษณะของบทเรียนออนไลน์ เป็นแบบปฏิสัมพันธ์ มีการทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบ ให้ดูคลิปกระตุ้นความสนใจด้วยคลิปวิดีโอและให้นักเรียนทำใบงานที่ส่งไว้ ซึ่งหากนักเรียนไม่สามารถทำใบงานได้ก็จะมีให้สืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีการประเมินผลหลังเรียน

1.3) ขั้นการพัฒนา (Development) เป็นขั้นนำเนื้อหาและกิจกรรมที่ออกแบบไว้ในขั้นที่ 2 มาพัฒนาดำเนินการ ดังนี้

1.3.1) ดำเนินการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรม Canva ในการสร้างแอนิเมชันและสถานการณ์จำลอง โปรแกรม Adobe Dreamweaver 2020 ในการสร้างเนื้อหาและบทเรียนออนไลน์ ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหลังจากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.3.2) นำบทเรียนบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขจนถูกต้องสมบูรณ์ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.4) ขั้นการทดลองใช้ (Implementation) เป็นขั้นที่บทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ทดลองใช้หาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.4.1) ทดลองใช้ขั้นต้น เพื่อหาข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้(5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้ศึกษา

1.4.2) การทดลองใช้กับกลุ่มย่อย โดยดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แต่มีคุณลักษณะเทียบเคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 3 คน โรงเรียนเมืองสมเด็จ พบว่า นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ แต่อยากให้ในแต่ละขั้นตอนมีข้อความที่โดดเด่น

1.4.3) การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นำบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 30 คน โรงเรียนเมืองสมเด็จ

1.5) ขั้นประเมินผล (Evaluation)

1.5.1) การประเมินผลระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลโดยใช้ แบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้ของนักเรียน และใบงานเพื่อประเมินความสามารถของนักเรียน

1.5.2) รายงานการประเมินผลระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation Report) เป็นการรายงานผลที่ได้จากการประเมินผลระหว่างดำเนินการ ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน

หลังเรียน มีเกณฑ์ประเมินผ่าน 50% และประเมินชิ้นงานด้วยใบงานตามเกณฑ์รูบรีคส์ มีเกณฑ์ประเมินผ่าน 60% จากชิ้นงาน

1.5.3) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินหลังการใช้บทเรียน ด้วยแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อนำคะแนนไปประกอบการหาค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) โดยมีเกณฑ์ 80/80 และการหาค่าประสิทธิผล (E.I.) และนำค่าดัชนีประสิทธิผลเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (เผชญิ กิจระการ, 2546)

0.80 – 1.00	หมายถึง	ความก้าวหน้าในการเรียนสูงมาก
0.60 – 0.79	หมายถึง	ความก้าวหน้าในการเรียนสูง
0.50 – 0.59	หมายถึง	ความก้าวหน้าในการเรียนปานกลาง
0.30 – 1.00	หมายถึง	ความก้าวหน้าในการเรียนน้อย
0.01 – 0.29	หมายถึง	ความก้าวหน้าในการเรียนน้อยมาก
-1 – 0.00	หมายถึง	ไม่มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้

1.5.4) รายงานการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation Report) เป็นการรายงานผลสรุปประสิทธิภาพ (E1/E2) และประสิทธิผล (E.I.) ของบทเรียนแจ้งผลการเรียนรู้ไปยังกลุ่มตัวอย่างจริง

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.50	0.51	มากที่สุด
2. ภาพ ภาษา และเสียง	4.38	0.59	มาก
3. ตัวอักษร และสี	4.13	0.52	มาก
4. แบบทดสอบ	4.67	0.48	มากที่สุด
5. การจัดการบทเรียนออนไลน์	4.57	0.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.48	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง ข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.54)

5.2 ผลการศึกษาประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

การทดสอบ	นักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (E1)	30	20	28.35	80.67
หลังเรียน (E2)	30	10	14.12	80.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 80.67/ 80.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

5.3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์

นักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
30	10	129	228	0.55	55

จากตารางที่ 3 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่า เท่ากับ 0.55 หรือ ร้อยละ 55 หมายความว่า หลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง

5.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์ ตามกิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง การนำเทคโนโลยีมาแก้ปัญหาในอาชีพ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของบทเรียนออนไลน์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การออกแบบมีความเหมาะสม ดึงดูดความสนใจ	4.36	0.70	มาก
2. เนื้อหามีความทันสมัย	4.42	0.61	มาก
3. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.45	0.62	มาก
4. ปุ่มควบคุมมีขนาดและรูปแบบที่เหมาะสม	4.55	0.62	มากที่สุด
5. ภาพประกอบชัดเจนและมีขนาดเหมาะสม	4.73	0.52	มากที่สุด
6. สีของข้อความชัดเจนและจัดฉากอย่างเหมาะสม	4.70	0.59	มากที่สุด
7. ตัวอักษรมีขนาดและรูปแบบที่อ่านง่าย	4.70	0.47	มากที่สุด
9. ข้อความและภาพมีความสอดคล้องเหมาะสม	4.64	0.49	มากที่สุด
10. สถานการณ์ปัญหากระตุ้นให้ค้นหาคำตอบ	4.67	0.54	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
11. การกิจช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	4.52	0.51	มากที่สุด
12. การเรียนรู้ช่วยสนับสนุนข้อมูล และมีแหล่งสารสนเทศให้ค้นคว้าอย่างหลากหลาย	4.70	0.47	มากที่สุด
13. การช่วยเหลือที่จัดเตรียมไว้ช่วยทำให้ตอบภารกิจได้	4.45	0.56	มาก
14. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาร่วมกัน	4.67	0.54	มากที่สุด
15. นักเรียนได้ความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากศึกษาผ่านบทเรียนออนไลน์	4.64	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.78	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.43)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพัฒนาบทเรียนออนไลน์เนื้อหาในบทเรียน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ได้บทเรียนออนไลน์มีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนผู้ดูแลระบบ และส่วนของผู้เรียน ประกอบไปด้วย 1) หน้าบทนำ 2) หน้าเข้าสู่ระบบ 3) หน้าสมัครสมาชิก 4) หน้าคำชี้แจงบทเรียน 5) หน้าจุดประสงค์การเรียนรู้ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) หน้าขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Engagement) 8) หน้าขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) 9) หน้าขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 10) หน้าขั้นที่ 4 การขยายความรู้ (Elaboration) 11) หน้าขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluation) 12) หน้าแบบทดสอบหลังเรียน 13) หน้าอ้างอิง 14) หน้าผู้จัดทำ 15) หน้าแบบสอบถามความพึงพอใจ 16) หน้าออกจากระบบ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้วิจัยออกแบบบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา ยวงทอง, วีระพันธ์ พานิช และอาจนรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เรื่อง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 82.59/82.873$

6.2 วิเคราะห์ผลการความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บทเรียนออนไลน์ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่า

บทเรียนออนไลน์มีการกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ทำการออกแบบตามกระบวนการ ADDIE Model กระบวนการเรียนรู้แบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขจนสามารถนำไปทดลองใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ โพธิ์สุวรรณ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียน ออนไลน์ผสมผสานเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนด้วยวิธีการจัดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์สากล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์มีคุณภาพด้านเนื้อหาและคุณภาพด้านเทคนิคผลดีสื่อโดยภาพ รวมอยู่ในระดับดีมาก คุณภาพด้านเทคนิคผลดีสื่ออยู่ในระดับดี โดยคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี มาก และ มีค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 84.59/86.33 ซึ่งเป็นตามเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้บทเรียนออนไลน์จริงสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธี ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

6.3 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหา ความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่กำหนด 80/80 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหา ความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นไปทดลอง ใช้ กับกลุ่มตัวอย่างและนำคะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของ นักเรียนมาคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากสูตรแล้วแปลความหมายค่าเทียบกับ เกณฑ์โดยรวมเป็น 80.67/ 80.00 ซึ่งเป็นไปตามกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไข จนสามารถนำไป ทดลองใช้จึงส่งผลต่อการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้คะแนนงานและคะแนนทดสอบอยู่ ในระดับสูง ส่งผลต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ณภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์ในรายวิชาศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.30/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

6.4 ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหา ความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียน ออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.55 หมายความว่า หลังการเรียนรู้ด้วยบทเรียน ออนไลน์ นักเรียนมีอัตราความก้าวหน้าทางการเรียนขึ้น ร้อยละ 55 แปลความหมายดัชนีประสิทธิผล เทียบกับเกณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ในปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บุศราพร อรรถวุฒิกุล, สุเทพ อ่วมเจริญ และสรินทร์ อรอมรัตน์ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวัตรกรรมการเรียนรู้ เรื่องลำดับการประมวลผลของตัวดำเนินการโดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้ (5Es) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน พุทธศาสนโกศล (วัด วัง ยาว) ผลการวิจัย พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของวัตรกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 0.74 หมายความว่า ภายหลัง การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ด้วยวัตรกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธศาสนโกศลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 74

6.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ ที่ผู้ศึกษาที่สร้างขึ้นพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนบทเรียนออนไลน์ ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.43) ด้วยเหตุนี้เป็นเพราะผู้ศึกษาได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยอาศัยหลักการนำเสนอเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ วิดีโอภารกิจ กิจกรรมระหว่างหน่วยการเรียนรู้ เข้าถึงได้ง่าย ทันสมัยทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจตินาร์ สายนุ้ย และอัมพร วัจนะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับแนวคิดเกมิฟิเคชัน มีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.52$, S.D. = 0.55)

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยขอนำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่องข้อมูลและการประมวลผล สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จากภาพอธิบายได้ว่า การใช้รูปแบบ 5Es ช่วยกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และสร้างความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนได้ลงมือสำรวจ อธิบาย และขยายความรู้ด้วยตนเอง พร้อม

ทั้งประเมินผลเพื่อพัฒนาต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง มีแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรผลักดันให้มีการบรรจุรูปแบบการเรียนรู้ 5Es เป็นแนวปฏิบัติในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุกและส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

8.1.2 กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำโครงการนำร่องและประเมินผลการใช้รูปแบบ 5Es ในโรงเรียนต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการขยายผลในวงกว้าง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ขั้นตอนของ 5Es เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและการคิดวิเคราะห์

8.2.2 โรงเรียนควรสนับสนุนทรัพยากร เช่น สื่อดิจิทัล แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ และเวลาในการเตรียมการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้แบบ 5Es มีประสิทธิภาพ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาผลของการเรียนรู้แบบ 5Es ในด้านอื่น เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม หรือความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

8.3.2 ควรเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบ 5Es กับรูปแบบการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้เห็นข้อได้เปรียบหรือข้อจำกัดในบริบทที่แตกต่างกัน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กิตติพงษ์ โพธิ์สุวรรณ. (2564.) **การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ผลงานเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์สากล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เจตินาร์ สายนัย และอัมพร วัจนะ. (2565). **การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับแนวคิดเกมฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. 12(1). 229-243.
- ณภัทร อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2565). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ (e-Learning) ในรายวิชาศิลปะ 1 (ดนตรี-นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทาน วิทยาอำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี**. **วารสารการบริหารนิเทศบุคคล และนวัตกรรมการศึกษา**. 8(10). 144-157.

- บุศราพร อรรถวุฒิกุล, สุเทพ อ่วมเจริญ และสรสินทร์ ออมรัตน์. (2566). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ลำดับการประมวลผลของตัวดำเนินการโดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธศาสนโกศล (วัด วัง ยาว). **วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม**. 4(1). 25-34.
- ประเวศ วะสี. (2538). **ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน: ศักยภาพแห่งความสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- ปริญญญา ยวงทอง, วีระ พันธุ์ พานิช และอาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์. (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่องระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**. 15(3). 107-115.
- เพชฌิ กิจระการ. (2546). **ดัชนีประสิทธิผล**. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฝ่ายทะเบียนโรงเรียนเมืองสมเด็จ. (2568). **นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ ประจำปี 2568**. กาฬสินธุ์ : โรงเรียนเมืองสมเด็จ.
- พัลลพ ชัยประโคน. (2562). **สัมภาษณ์ส่วนบุคคล**. กาฬสินธุ์ : โรงเรียนเมืองสมเด็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์.
- วาทีนิ สะกะมณี. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรม Flip album สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท). (2546). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.

DEVELOPMENT OF AN EMPLOYABILITY MEASUREMENT SCALE FOR COOPERATIVE EDUCATION STUDENTS: EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS*

Paing Soe Oo¹, Phrakhrupaladatthachariyanukit Pramot²,
Watanyu Bhukrongna³, Phanommas Bumrungrsin⁴
Suranaree University of Technology¹
Nakhonratchasima Buddhist College, Mahamakut Buddhist University^{2,3,4}
Email : phanommas.bam@mbu.ac.th

ABSTRACT

This study aimed 1) to developed and validated the Employability Measure Scale for Thai Undergraduates (EMS-TU), and 2) to identify the factors that influence co-op student employability. The sample consisted of 96 undergraduate students from public autonomous universities in Thailand selected through stratified random sampling technique. The research instrument used in this study was survey questionnaire. The statistics used for data analysis included 1) the Index of Item-Objective Congruence (IOC) to examine content validity of the scale, 2) Cronbach's alpha was used to measure internal consistency reliability, and 3) Exploratory factor analysis (EFA) was employed to investigate the potential underlying factor structure of observed variables.

The results of this study were as followings: 1) IOC scores indicated strong content validity with the values ranging between 0.80 and 1.00, Cronbach's alpha value 0.889 confirmed high reliability, EFA result demonstrated a five-factor version of 23 items with a range of factor loadings from 0.699 to 0.930. 2) The EMS-TU comprises five constructs: English language proficiency, career decision self-efficacy, university commitment, university support, and internship quality. The scale demonstrated strong construct validity and internal consistency, can be used to assess and monitor their students' employability skills for students in higher education institutions in Thailand. The finding of this study informs curriculum development, guide skill enhancement initiatives, and ultimately support the alignment of graduate outcomes with labor market expectations.

Keywords : Employability; Cooperative education (Co-op); Exploratory factor analysis (EFA); Development; Thai graduates

*Received: July 16, 2025; Revised: August 22, 2025, Accepted: August 22, 2025

1. Background and Problem Statement

In today's competitive job market, employers interested in employing candidates who possessed relevant knowledge, skills, and competencies, which are applicable in the workplace (Al-Shehab et al., 2021). Therefore, graduates urgently need to have these assets to success in the labor market (Qazi et al., 2024). The study by Bamrungsin and Meinhold (2023) noted essential employability as global life skills, self-awareness, digital literacy, English language proficiency, multicultural understanding and collaboration, life and career preparation, mental cultivation, and career decision self-efficacy as achievement skills. These skills can enhance graduates' employment opportunities and meet with the employer demands. In order to meet these demands, higher education institutions collaborated with employers to support the design of learning and work processes (Ferns et al., 2025).

However, between 2016 and 2023, graduates have faced high unemployment rates and a 37% mismatch between graduate output and workplace needs (MHESI, 2023). Students need to be well prepared to meet workplace demands and develop the essential skills required in the 21st century (Bamrungsin, 2017; Khampirat et al., 2025). Therefore, co-op has been intensively recognized as a strategy to enhance students' skills, competencies and employability globally (Emperador-Garnace, 2025). Since 2019, Thailand has been promoting the applying co-op to HEIs to support students in developing professional competencies, knowledge, and skills that align with labor market demands (MHESRI, 2020, 2022).

Employability is defined as the capacity to secure and maintain employment, as well as the ability to identify new job opportunities (Chamorro-Premuzic et al., 2013). It represents a valuable individual resource that can be developed and strengthened to enable individuals to navigate a constantly evolving labor market marked by uncertainty and instability (Di Fabio, 2017). It encompasses a range of accomplishments, skills, and personal attributes that facilitate job acquisition for graduates, thereby benefiting employers, the community, and the national economy (Al-Shehab et al., 2021). In response to recent labor market developments, educational institutions are striving to ensure that graduates are adequately prepared for the workforce (Khampirat et al., 2025).

English language proficiency (ENG) is increasingly recognized as the lingua franca in today's diverse international workplace (Abbas et al., 2021). Graduates who are fluent in English are more likely to secure employment and communicate effectively within the workforce (Roshid & Kankaanranta, 2025) such as confident English communication, speak clearly, listen and understand instructions English for

documents work such as letters, directions, reports, graphs, and flow charts (Clement & Murugavel, 2018). Consequently, English language proficiency is essential for increasing employability of graduates (Abbas et al., 2021).

Career decision self-efficacy (CDS) is recognized as a significant determinant of employability, influencing individuals' ability to assess their skills, make career choices, set goals, and align their personal values with work and life decisions (Hamzah et al., 2021; Neneh, 2020), as it relates to students' ability to make informed decisions regarding their professional aspirations and to take proactive steps toward achieving them (Wu et al., 2020). The concept of career decision self-efficacy was initially introduced by Bandura (1977) within the framework of his social cognitive theory, where it is defined as an individual's belief in their capacity to successfully execute tasks related to career decision-making. It serves as a strong predictor of various career-related attitudes and behaviors (Wang et al., 2023).

University commitment (UNC) refers to the belief that students develop when they recognize their potential for growth within the institution and feel they have become an integral part of it (Chen, 2017). Students who demonstrate a strong commitment to their university are more likely to participate in co-curricular activities, utilize institutional resources, and cultivate competencies that are highly valued in the labor market, thereby improving their overall employability (Chowdhury, 2021).

University support (UNS) refers to the contributions made by institutions to enhance the skills and productivity of their graduates (Baird & Parayitam, 2019). At the university level, learning support can be facilitated by academic supervisors (Luk & Chan, 2020). Research indicates that university support significantly impacts students' employability (Caballero et al., 2020). This influence arises because student employment affects participation in embedded work experiences and employability-building initiatives provided by academic institutions (Jackson, 2024).

The co-op quality (COQ) is crucial, as it provides students with meaningful hands-on experience and helps them develop the skills and knowledge necessary for the job market (MHESRI, 2020). High-quality co-op offer productive and significant experiences that enable co-op students to become aware of and proficient in their future careers (Creswell & Coll, 2011). Consequently, the quality of co-op plays a vital role in effectively preparing students working such as Work planning and organizing ability, sharpened analytic skills, solve problems, work as a team as well as enhancing

students' readiness for employment and in building their confidence to transition effectively into the workforce (Bamrungsin & Khampirat, 2022).

2. Research Objectives

2.1 To initiate the development of a scale to measure student employability for Thai co-op students.

2.2 To identify the factors that influence co-op student employability.

3. Research Benefits

3.1 To explore measurement scale for developing student employability in Thai higher education context.

3.2 To be the guideline for enhancing co-op student abilities.

4. Research Methodology

This research employed quantitative approach. A sample of 96 Thai undergraduate students from public autonomous universities in Thailand selected through stratified random sampling technique. Data were collected using self-administered survey questionnaires between January to March 2025. The researchers conducted the research as follows:

4.1 Participant

This study involved with 96 participants. Among the 96 co-op students, 56 (58.3%) were female and 40 (41.7%) were male. Participants represented a range of academic disciplines, with the majority ($n = 51$, 53.1%) majoring in engineering, followed by 27.1% ($n = 26$) in other unspecified fields, 12.5% ($n = 12$) in science and technology, 4.2% ($n = 4$) in medical programs, 2.1% ($n = 2$) in liberal arts, and 1.0% ($n = 1$) in social sciences. In terms of co-op duration, 55.2% ($n = 53$) of students reported placements lasting 3 to 4 months, while 44.8% ($n = 43$) had co-op longer than 4 months. Regarding English language proficiency testing, 35.4% ($n = 34$) of students indicated they had taken a formal English exam (e.g., TOEIC, IELTS, or TOEFL), while the remaining 64.6% ($n = 62$) had not undertaken any standardized English proficiency assessment.

4.2 Instrument

The self-assessment questionnaire was an instrument to collect the data of the EMSTC. All items were rated on a 5-point Likert scale, ranging from (1) strongly disagree to (5) strongly agree (Bowling, 1997). Content validity was examined using the Index of Item-Objective Congruence (IOC), with item scores ranging between 0.80 and

1.00, indicating strong content validity. The internal consistency reliability of the scale, as measured by Cronbach's alpha, was 0.889, demonstrating high reliability (Nunnally, 1978).

4.3 Data collection

Prior to data collection, ethical approval for this study was obtained from the Ethics Committee at Suranaree University of Technology, Thailand (EC-67-40). Data were collected from 96 cooperative education (co-op) students enrolled in five Thai public autonomous universities during the 2023/2024 academic year, prior to the final semester break. A stratified random sampling technique was employed to ensure representative participation. Participants were invited to take part in the study via written invitations distributed through designated university contact persons. The invitations assured students of the anonymity and confidentiality of their responses and emphasized that the data would be used solely for research purposes.

4.4 Data Analysis

The data collected in the study were analyzed using SPSS version 26.0. To characterize the level of variability in the data, this study used descriptive statistics such as mean (M), standard variation (SD), maximum and minimum of each item. Cronbach's alpha coefficient (α) was used to evaluate the questionnaire's internal consistency and reliability among raters. EFA was used to investigate the potential underlying factor structure of a group of observed variables. The study used extraction method as Principal Component Analysis as extraction method and Varimax with Kaiser Normalization, as rotation method.

5. Research Results

5.1 The descriptive statistics for the EMSTC result show that the overall mean score of the scale was (M=3.93, SD = 0.70), indicating a generally high level of perceived employability among students (Table 1). Among the subscales, co-op quality (M = 4.44, SD = 0.53) received the highest mean score, suggesting that students perceived their co-op as highly beneficial in developing skills such as teamwork (COQ4, M = 4.55) and problem-solving (COQ3, M = 4.44).

Table 1 Descriptive statistics of EMSTC including means (M), and standard deviations (SD)

Code	Item	M	SD
English Language Proficiency (ENG) (M=2.97, SD=.94)			
ENG1	Use English for communication confidently.	3.03	1.04
ENG2	Able to speak clearly with others.	2.86	1.02
ENG3	Able to listen, understand and ask questions.	3.07	1.02
ENG4	Able to create English official documents.	2.94	1.07
Career Decision Self-Efficacy (CDS) (M=4.00, SD=0.65)			
CDS1	Able to assess my abilities accurately.	3.87	.83
CDS2	Able to determine personal job idea.	4.06	.75
CDS3	Able to decide my most value occupation.	3.94	.86
CDS4	Able to provide career goals and achievement.	4.04	.83
CDS5	Can define lifestyle I would like to live.	4.09	.78
University Commitment (UNC) (M=4.03, SD=0.69)			
UNC1	I really care about my university and its future.	3.94	.85
UNC2	Being at this university really inspires me.	3.94	.83
UNC3	I am proud to tell others about my university.	4.08	.84
UNC4	I am extremely glad I chose this university.	4.20	.83
UNC5	I advocate my university to my friends.	4.10	.78
UNC6	I find my university values similar to mine.	3.93	.86
University Support (UNS) (M=4.16, SD=0.69)			
UNS1	My department was very helpful in preparing me to look for a co-op.	4.00	.90
UNS2	My academic supervisor (i.e., university training manager) is extremely supportive.	4.27	.68
UNS3	My academic supervisor helped me speak to the company when problem arises.	4.21	.78
Co-op Quality (COQ) (M=4.44, SD=0.53)			
COQ1	The co-op has helped to develop my ability to plan and organize my day-to- day work.	4.34	.72
COQ2	The co-op has sharpened my analytic skills.	4.41	.64
COQ3	The co-op has developed my ability to solve problems.	4.44	.63
COQ4	The co-op has developed my ability to work as a team member.	4.55	.57
COQ 5	As a result of the co-op, I feel confident about tackling unfamiliar work-based problems.	4.47	.68

Table 2 Bivariate Correlation Between the Items of EFA

	ENG1	ENG2	ENG3	ENG4	CDS1	CDS2	CDS3	CDS4	CDS5	UNC1	UNC2	UNC3	UNC4	UNC5	UNC6	UNS1	UNS2	UNS3	COQ1	COQ2	COQ3	COQ4	COQ5
ENG1	1																						
ENG2	.885**	1																					
ENG3	.824**	.821**	1																				
ENG4	.620**	.661**	.714**	1																			
CDS1	.162	.202*	.133	.039	1																		
CDS2	.024	.121	.089	.160	.615**	1																	
CDS3	.049	.028	.004	-.071	.589**	.443**	1																
CDS4	.047	.118	.070	.061	.612**	.619**	.531**	1															
CDS5	.009	.042	.031	.056	.500**	.563**	.444**	.705**	1														
UNC1	-.010	.064	.065	-.049	.272**	.285**	.340**	.196	.229*	1													
UNC2	-.034	.029	.078	-.003	.216*	.239*	.273**	.199	.136	.720**	1												
UNC3	.033	.038	.078	-.030	.194	.158	.252*	.070	.068	.623**	.692**	1											
UNC4	-.032	.009	-.030	-.046	.189	.248*	.220*	.033	.002	.625**	.604**	.636**	1										
UNC5	.009	.096	.055	.031	.196	.220*	.178	.074	.069	.511**	.550**	.637**	.721**	1									
UNC6	.025	.109	.076	.030	.264**	.200	.234*	.106	.024	.566**	.675**	.641**	.659**	.671**	1								
UNS1	.123	.102	.124	.097	.139	.155	.135	.167	.208*	.300**	.430**	.373**	.349**	.457**	.375**	1							
UNS2	-.041	.038	-.013	.019	.187	.354**	.130	.237*	.324**	.240*	.372**	.288**	.397**	.452**	.346**	.540**	1						
UNS3	.043	.129	.071	.113	.170	.334**	.141	.147	.292**	.207*	.338**	.259*	.413**	.457**	.345**	.622**	.787**	1					
COQ1	.125	.121	-.020	-.044	.263**	.212*	.096	.186	.240*	.183	.273**	.177	.300**	.158	.202*	.177	.382**	.312**	1				
COQ2	.028	.071	-.030	-.029	.196	.207*	.077	.282**	.214*	.175	.236*	.130	.151	.142	.122	.162	.337**	.256*	.526**	1			
COQ3	.219*	.242*	.176	.081	.187	.163	.198	.185	.191	.103	.164	.127	.081	.138	.148	.129	.300**	.268**	.490**	.651**	1		
COQ4	-.029	.021	.002	.013	.144	.162	.058	.127	.210*	.081	.147	.078	.130	.104	.153	.100	.441**	.288**	.549**	.677**	.643**	1	
COQ5	.068	.215*	.055	.077	.199	.147	.061	.132	.112	.135	.118	.003	.026	.102	.194	.000	.305**	.216*	.518**	.621**	.624**	.632**	1

5.2 The Pearson bivariate correlations (r) among the 24 items (Table 1) indicate strong and statistically significant correlations among items within the same subscale, supporting the internal consistency of the scale (Table 2). The items measuring English language proficiency (ENG): ENG1 to ENG4 demonstrated high inter-item correlations, ranging from $r = .620$ to $.885$, all significant at the 0.01 level.

5.3 The EFA of the EMSTC yielded a Kaiser–Meyer–Olkin (KMO) value of 0.791, indicating adequate sampling adequacy for factor analysis. The EFA results revealed five distinct factors, corresponding to the five theoretical constructs, each demonstrating strong internal consistency (Table 3): 1) English language proficiency (ENG1–ENG4) – Cronbach’s alpha: 0.924. 2) Career decision self-efficacy (CDS1–CDS5) Cronbach’s alpha: 0.864. 3) University commitment (UNC1–UNC6) – Cronbach’s alpha: 0.9133. 4) University support (UNS1–UNS3) – Cronbach’s alpha: 0.836, and 5) Cooperative education quality (COQ1–COQ5) – Cronbach’s alpha: 0.875. According to Nunnally (1967), a Cronbach’s alpha value exceeding 0.70 is considered acceptable for establishing internal consistency. Therefore, all five constructs in the EMSTC demonstrate reliable measurement properties, confirming the scale’s suitability for assessing the employability of cooperative education students in the Thai context. The results of the exploratory factor analysis are presented in Figure 1.

Table 3 EFA of the employability measurement scale for Thai co-op students

Code	Item	EN G	CD S	UNC	UN S	COQ
English Language Proficiency (ENG) (Cronbach’s alpha = .924)						
ENG1	Use English for communication confidently.	.925				
ENG2	Able to speak clearly with others.	.929				
ENG3	Able to listen, understand and ask questions.	.930				
ENG4	Able to create English official documents.	.813				
Career Decision Self-Efficacy (CDS) (Cronbach’s alpha = .864)						
CDS1	Able to assess my abilities accurately.		.789			
CDS2	Able to determine personal job idea.		.761			
CDS3	Able to decide my most value occupation.		.725			
CDS4	Able to provide career goals and achievement.		.866			
CDS5	Can define lifestyle I would like to live.		.793			
University Commitment (UNC) (Cronbach’s alpha = .913)						
UNC1	I really care about my university and its future.			.796		
UNC2	Being at this university really inspires me.			.815		
UNC3	I am proud to tell others about my university.			.847		
UNC4	I am extremely glad I chose this university.			.818		
UNC5	I advocate my university to my friends.			.754		
UNC6	I find my university values similar to mine.			.820		
University Support (UNS) (Cronbach’s alpha = .836) (M=4.16, SD=0.69)						
UNS1	My department was very helpful in preparing me to look for a co-op.				.717	
UNS2	My academic supervisor (i.e., university training manager) is extremely supportive.				.797	
UNS3	My academic supervisor helped me speak to the company when problem arises.				.856	

Code	Item	EN G	CD S	UNC	UN S	COQ
Co-op Quality (COQ) (Cronbach's alpha = .875)						
COQ1	The co-op has helped to develop my ability to plan and organize my day-to-day work.					.699
COQ2	The co-op has sharpened my analytic skills.					.828
COQ3	The co-op has developed my ability to solve problems.					.811
COQ4	The co-op has developed my ability to work as a team member.					.846
COQ 5	As a result of the co-op, I feel confident about tackling unfamiliar work-based problems.					.841

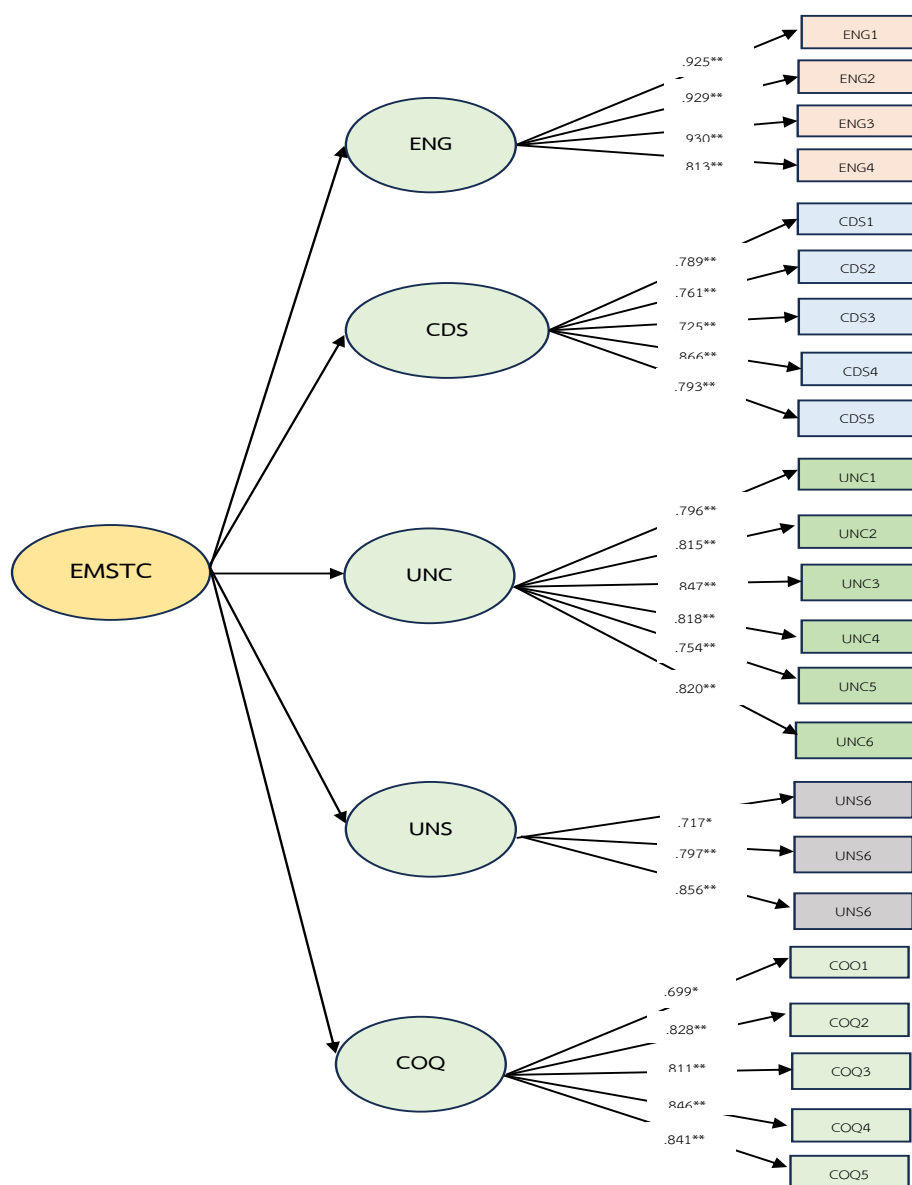

Figure 1 EFA model of the employability measurement scale for Thai co-op students

6. Research Discussion

The research results show that the Employability Measure Scale for Thai Undergraduates (EMS-TU) is both valid and reliable. The researchers identified several key findings and points of interest for discussion as follow:

6.1 The EFA result confirmed the EMS-TU comprising 23 items loading onto five-factors; ENG, CDS, UNC, UNS, and COQ. The factor loading values offer insights into the strength of the relationship between each indicator and the underlying latent factor. In particular, the indicators with the highest factor loading values for all factors (ENG3, CDS1, UNC3, UNS3, and COQ4) reflect their importance in measuring their corresponding factors. In addition, the finding that English language proficiency emerged as the most important factor for measuring graduates' employability, consistence with linguistic capital theory introduced by Zainuddin et al. (2019). The theory highlighted proficiency in language as a valued asset providing social and employment opportunities. Indeed, this finding from this study has underscored the critical role of English language proficiency in fostering graduates' employability and career success (Durga, 2018).

6.2 Cronbach's alpha values ranging from 0.836 to 0.924, exceed the recommended threshold of 0.70 (Nunnally, 1967), demonstrating strong internal consistency (Na-Nan & Saribut, 2020). This consistent with established criteria for instrument validation (Chan & Luk, 2021). These findings confirm that the scale reliably captures distinct dimensions of employability relevant to co-op students in the Thai higher education context. This aligns with the research of Khampirat et al. (2025), who developed and validated of a questionnaire to measure social competencies for Thai co-op students using EFA and confirmatory factor analysis (CFA). In addition, this research also aligns with the study by Na-Nan and Saribut (2020), who validated employees' self-leadership using Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) to support the development of self-directed work skills in students.

6.3 All employability factors have a positive effect on Thai students' employability. These factors, such as English language proficiency, career decision self-efficacy, university commitment, university support, and internship quality, plays essential role in enhancing gradates' employment potential. The identified factors align with previous research on employability (Zainuddin et al., 2019), which revealed similar factors of employability relevant to students' career success. This consistency suggest that the EMS-TU captured essential aspects of employability identified in previous studies and is consistence with theory related to the measurement of employability,

namely human capital theory (Becker, 1993) and social cognitive learning theory (Tadayon Nabavi & Bijandi, 2012).

7. New Knowledge Gained

This study introduces a new knowledge base by developing an EFA model to initiate the EMS-TC scale, comprised with five factors, which serves as a significant step in understanding employability among students in Thailand. The findings present several future benefits and practical applications of the EMS-TC. Firstly, the EMSTC scale offers a reliable and valid self-assessment instrument for measuring students' employability, providing a valuable tool for both educational institutions and employers to assess and enhance students' career readiness. Secondly, the study provides insights for policymakers in higher education and the labor market by identifying the key factors that influence students' perceptions of their own employability. Thirdly, the research contributes to the existing body of literature by offering a context-specific understanding of employability in the Thai higher education context. Finally, the EMS-TC can be practically applied by institutions (See in Figure 2).

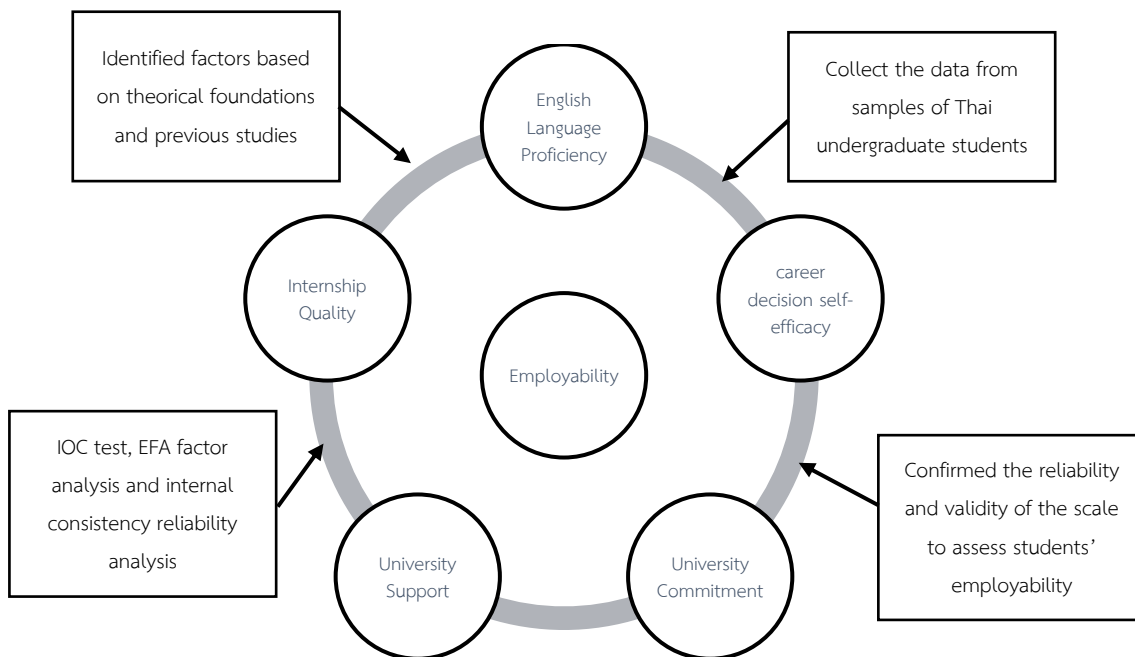

Figure 2 New knowledge gained from research

8. Research Recommendations

8.1 Policy Recommendations

8.1.1 The development and implementation of the EMS-TC provide a valuable instrument for higher education institutions in Thailand to assess graduates' employability. By understanding and identifying students' competencies and skills, policy makers can make informed decisions in designing the curriculum that are capable of enhancing student's employability.

8.1.2 Employers can also use the finding of this study to design the internship and WIL placement programs aimed at enhancing students' employability. In this way, they can implement effective training programs, which foster skills essential in the workplace.

8.2 Implementation Suggestions

8.2.1 Higher education Institutions can integrate this instrument into their curriculum to ensure that graduates acquire employability skills that are essential for receiving employment opportunities.

8.2.2 Graduates can also use the instrument as a self-assessment tool to assess and identify their areas for improvement in employability. In this way, they can improve self-awareness and foster competencies essential for future employment.

8.3 Suggestions for Further Research

8.3.1 Further research is required to advance the analysis by conducting CFA to validate the EFA model, and by applying Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) which is suitable for small sample sizes to establish a robust and reliable model.

9. References

- Abbas, F., Rana, A. M. K., Bashir, I., & Bhatti, A. M. (2021). The English language proficiency as a global employment skill: The viewpoint of Pakistani academia. **Humanities & Social Sciences Reviews**. 9(3). 1071-1077.
- Al-Shehab, N., Al-Hashimi, M., Madbouly, A., Reyad, S., & Hamdan, A. (2021). Do employability skills for business graduates meet the employers' expectations? The case of retail Islamic banks of Bahrain. **Higher Education, Skills and Work-Based Learning**. 11(2). 349-366.
- Baird, A. M., & Parayitam, S. (2019). Employers' ratings of importance of skills and competencies college graduates need to get hired. **Education + Training**. 61(5). 622-634.

- Bamrungsin, P. (2017). Enhancement students' innovation and learning skills for 21st century and Thailand 4.0: A case study of Mahapajabati Buddhist College, Thailand. In Proceedings of the 5th International Scholars Conference, Saraburi, Thailand. 30-31 October 2017. 719-736.
- Bamrungsin, P., & Khampirat, B. (2022). Improving professional skills of pre-service teachers using online training: Applying work-integrated learning approaches through a quasi-experimental study. **Sustainability**. 14(7). 4362.
- Bamrungsin, P., & Meinhold, R. (2023). The eight perspectives of the cooperative pedagogy and teaching internship to leverage the competencies of the pedagogical students in the higher education-based Theravada in the global shifts. **Global Interactive Journal of World Religions and Cultures (GIJWRC)**. 3(1). 38-55.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. **Psychological Review**. 84(2). 191-215.
- Becker, G. S. (1993). **Human capital: A theoretical and empirical analysis with special reference to education**. 3rd ed. USA : University of Chicago Press.
- Bowling, A. (1997). **Research methods in health**. English : Open University Press.
- Caballero, G., Álvarez-González, P., & López-Miguens, M. J. (2020). How to promote the employability capital of university students? Developing and validating scales. **Studies in Higher Education**. 45(12). 2634-2652.
- Chamorro-Premuzic, T., Hogan, R., & Kaiser, R. B. (2013). Employability and career success: Bridging the gap between theory and reality. **Industrial and Organizational Psychology**. 6(1). 3-16.
- Chan, C. K. Y., & Luk, L. Y. Y. (2021). Development and validation of an instrument measuring undergraduate students' perceived holistic competencies. **Assessment & Evaluation in Higher Education**. 46(3). 467-482.
- Chen, Y.-C. (2017). The relationships between brand association, trust, commitment, and satisfaction of higher education institutions. **International Journal of Educational Management**. 31(7). 973-985.
- Chowdhury, M. A. M. (2021). Impact of university commitment and student ambition on graduate employability: A study on selected private universities in Sylhet. **Bangladesh Journal of Multidisciplinary Scientific Research**. 3(2). 41-47.
- Clement, A., & Murugavel, T. (2018). English for the workplace: The importance of English language skills for effective performance. **The English Classroom**. 20(1). 1-15.
- Creswell, K. E., & Coll, R. K. (2011). Using cooperative education and work-integrated education to provide career clarification. **Science Education International**. 22(4). 282-291.

- Di Fabio, A. (2017). **A review of empirical studies on employability and measures of employability.** In K. Maree (Ed.), **Psychology of Career Adaptability, Employability and Resilience.** English : Springer International Publishing.
- Durga, V. S. S. (2018). The need of English language skills for employment opportunities. **Journal for Research Scholars and Professionals for English Language Teaching.** 7(2). 1-6.
- Emperador-Garnace, X. R. (2025). Integrating English language teaching and learning with cooperative and work-integrated education (CWIE) practices to advance quality education. **Journal of Lifestyle and SDGs Review.** 5(5). e6685.
- Ferns, S. J., E., Z. K., Judene., P. T., & Rowe, A. D. (2025). Defining and designing work-integrated learning curriculum. **Higher Education Research & Development.** 44(2). 371-385.
- Hamzah, S. R. a., Kai Le, K., & Musa, S. N. S. (2021). The mediating role of career decision self-efficacy on the relationship of career emotional intelligence and self-esteem with career adaptability among university students. **International Journal of Adolescence and Youth.** 26(1). 83-93.
- Jackson, D. (2024). The relationship between student employment, employability-building activities and graduate outcomes. **Journal of Further and Higher Education.** 48(1). 14-30.
- Khampirat, B., Pusaboon, K., Bamrungsin, P., & Chonsalasin, D. (2025, 06/27). Development and validation of a questionnaire to measure social competencies for undergraduate students. **Journal of Education Culture and Society.** 16(1). 535-553.
- Luk, L. Y. Y., & Chan, C. K. Y. (2020). Adaptation and validation of the work experience questionnaire for investigating engineering students' internship experience. **Journal of Engineering Education.** 109(4). 801-820.
- MHESI. (2023). **The graduate employment.** Bangkok : Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESI).
- MHESRI. (2020). **Cooperative and work integrated education (CWIE) platform.** Bangkok : Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESRI).
- MHESRI. (2022). **Announcement of the commission on higher education standards: Principles and guidelines to promote the operation of cooperative and work integrated education (cwie).** Bangkok : Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESRI).
- Na-Nan, K., & Saribut, S. (2020). Validation of employees' self-leadership using exploratory and confirmatory factor analysis. **International Journal of Quality & Reliability Management.** 37(4). 552-574.
- Neneh, B. N. (2020). Entrepreneurial self-efficacy and a student's predisposition to choose an entrepreneurial career path: The role of self-perceived employability. **Education + Training.** 62(5). 559-580.

- Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric theory**. 2nd ed. New York : McGraw-Hill.
- Qazi, W., Qazi, Z., Raza, S. A., Hakim Shah, F., & Khan, K. A. (2024). Students' employability confidence in COVID-19 pandemic: role of career anxiety and perceived distress. **Journal of Applied Research in Higher Education**. 16(1). 120-133.
- Roshid, M. M., & Kankaanranta, A. (2025). English communication skills in international business: Industry expectations versus university preparation. **Business and Professional Communication Quarterly**. 88(1). 100-125.
- Tadayon Nabavi, R., & Bijandi, M. (2012). **Bandura's Social Learning Theory & Social Cognitive Learning Theory**. Tehran, Iran : University of Science and Culture.
- Wang, N., Luan, Y., Zhao, G., & Ma, R. (2023). The antecedents of career decision self-efficacy: A meta-analysis on 20 years of research. **Career Development International**. 28(6/7). 633-648.
- Wu, S., Zhang, K., Zhou, S., & Chen, W. (2020). Personality and career decision-making self-efficacy of students from poor rural areas in China. **Social Behavior and Personality: an international journal**. 48(5). 1-18.
- Zainuddin, S. Z. B., Pillai, S., Dumanig, F. P., & Phillip, A. (2019). English language and graduate employability. **Education + Training**. 61(1). 79-93.

การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต* EDUCATIONAL MANAGEMENT TO DEVELOP THE FUTURE ESSENTIAL CAREER SKILLS

ขจรเกียรติ ชลเทพ¹

Khajornkiet Chonlathep¹

ศูนย์พัฒนาวิชาการและบุคลากรทางการศึกษา¹

Academic and Educational Personnel Development Center¹

Email : kchonlathep@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้วัตถุประสงค์เพื่อเสนอการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน ที่ผสมผสานแนวทางการบริหารจัดการศึกษา ทักษะอาชีพ และทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นทั้ง 3 มิติ คือ มิติด้านองค์ความรู้ ได้แก่ 1) ทักษะความรู้ด้านการเงิน และการเป็นผู้ประกอบการ และ 2) ทักษะการเป็นพลเมืองที่ดี มิติด้านทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 2) ทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ 3) ทักษะการเข้าใจและทำงานร่วมกับผู้อื่น 4) ทักษะการแก้ปัญหา 5) ทักษะภาษาและการสื่อสาร 6) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 7) ทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม และมิติด้านคุณลักษณะ ได้แก่ 1) ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) ทักษะการเข้าใจและจัดการตนเอง 3) ทักษะการเป็นผู้เรียนเชิงรุก และ 4) ทักษะภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ และกรอบการบริหารจัดการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ปัจจัยความสำเร็จ ช่วยให้นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ได้ออกแบบการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงแห่งโลกอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตแห่งโลกอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศึกษา; ทักษะอาชีพ; ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต

ABSTRACT

This article proposes an educational management to develop the future essential career skills of learners, which combines educational management concepts, vocational skills, and the future essential career skills, focusing on learners as the center of true learning, promoting learners to develop essential skills in 3 dimensions: knowledge dimension: 1) financial literacy and entrepreneurship skills, and 2) good citizenship skills; skills dimension: 1) analytical thinking skills, 2) creative thinking skills, 3) understanding and working with others skills, 4) problem-solving skills, 5) language and communication skills, 6) digital technology skills, and 7) social skills and cross-cultural learning; and characteristics dimension: 1) flexibility and adaptability skills, 2) self-understanding and management skills, 3) active learner skills, and 4) leadership and responsibility skills. The educational management framework, which requires a change in form, consists of 4 elements: 1) input factors, 2) process, 3) output, and 4) success factors. The transformation empowers scholars, education personnel, and others involved to be able to intentionally design educational management formats that is appropriate and keeps up with changes in the future world. The appropriate transformation can enable learners to efficiently develop their essential skills for the future careers.

Keywords : Educational Management; Career Skills; Future Essential Skills

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกขับเคลื่อนด้วยกระแสที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ทำให้เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศเบาบางลงอย่างไม่เคยมีมาก่อน กระแสการพัฒนาเทคโนโลยี (Digitalization) ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด ส่งผลให้อารยธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง และกระแสของเงินทุน (Financialization) โดยเงินได้กลายเป็นกลไกขับเคลื่อนโลกในด้านต่างๆ มากมาย ด้วยอิทธิพลของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีทางการเงินสมัยใหม่ที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเงินตราอันรวดเร็วและการเพิ่มมูลค่าเงินแม้ไม่ได้สร้างมูลค่าจริงทางเศรษฐกิจเลย (ธานินทร์ เอื้ออภิศร, 2560) นอกจากนี้ ธานินทร์ เอื้ออภิศร (2560) ยังได้กล่าวว่า กระแสหลักดังกล่าวส่งผลให้สภาพสังคมและเศรษฐกิจสมัยใหม่มีความผันแปรไปอย่างมีนัยสำคัญ เป็นสถานะที่เรียกว่า “VUCA World” ประกอบมาจากคำว่า “Volatility” แปลว่าความผันผวน รวดเร็วรุนแรง “Uncertainty” แปลว่าความไม่แน่นอน คาดเดาไม่ได้ “Complexity” แปลว่าความสลับซับซ้อน เข้าใจยาก และ “Ambiguity” แปลว่าความคลุมเครือ กำกวม ไม่ชัดเจน อาจเรียกสภาวะดังกล่าวว่ายุค “Disruption” ที่หมายถึงสภาวะของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการชะงักงันเพราะการเปลี่ยนแปลงแบบสิ้นเชิงไปสู่สิ่งใหม่ทำให้สิ่งที่มียุคเดิมหายไป (อริญญา เถลิงศรี, 2561)

การเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน (Disruption) เกิดขึ้นและมีความเกี่ยวพันกันในด้านสังคมและด้านเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงทั้งสองด้านจะส่งผลต่อกันและกันและอาจพัฒนาขึ้นพร้อมๆกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตทั้งสิ้น Weng (2015) นำเสนอว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของทักษะแห่งอนาคต จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความทันสมัย 2) การทำงานของสมองและการคิด และ 3) สภาพสังคมที่หลากหลาย ซึ่งทักษะแห่งอนาคตจะตอบสนองต่อโครงสร้างอาชีพและการทำงานของตลาดแรงงาน มีข้อสังเกตสำคัญในมุมมองผู้จ้างงานต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คือยังตอบสนองความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางสังคมและเทคโนโลยีได้ยังไม่เพียงพอ ผู้ที่จบการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน (IBERDROLA, 2019) สถานประกอบการเริ่มให้ความสำคัญกับวุฒิการศึกษาน้อยลง มีแนวโน้มในปัจจุบันที่ผู้ประกอบการรายใหญ่หลายแห่งเปิดรับสมัครบุคลากรเข้าทำงานโดยไม่พิจารณาวุฒิการศึกษามากนัก แต่จะให้ความสำคัญกับการพิจารณาความเหมาะสมของคุณลักษณะความสามารถและประสบการณ์ของผู้สมัครงานมากกว่า จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การศึกษาในระบบรูปแบบเดิมลดความสำคัญลง และมีแนวคิดในการออกจากระบบการศึกษามากขึ้น (ภาคีเพื่อการศึกษาไทย, 2562)

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตสำหรับการประกอบอาชีพ จึงมีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน ทั้งนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อจะพัฒนาทักษะการทำงานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อทำงานในสถานประกอบการเท่านั้น หากยังมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรมได้อีกด้วย ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันกำลังเกิดการหยุดชะงักหรือถูกขัดจังหวะอย่างกะทันหัน และกำลังถูกทำลายด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อปรับปรุงการศึกษาที่มีอยู่ให้ดีขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ระบบการศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง (สมบัติ นพรัก, 2563) เนื่องจากโลกกำลังก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว เป็นโลกที่ต้องการบุคคลที่มีความอยากรู้อยากเห็น มีความยืดหยุ่น และทำงานเชิงรุก สถาบันทางการศึกษาต้องปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงนี้ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถที่นำไปสู่การปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ การฝึกอบรมต้องปรับตัวเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญมืออาชีพ มีนวัตกรรมดิจิทัล มีพื้นที่เสมือนจริง เพื่อใช้ในการฝึกอบรมสร้างความร่วมมือและแบ่งปันความรู้ มีการเชื่อมโยงกับตลาดงานมากขึ้น ให้ความสำคัญกับการแข่งขัน เพื่อเปลี่ยนแปลงสถาบันทางการศึกษาให้เป็นผู้นำการวิจัยและเป็นพื้นที่ทางด้านองค์ความรู้ใหม่ๆ (IBERDROLA, 2019)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน จึงนำเสนอบทความวิชาการเรื่องการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต ที่ผสมผสานแนวคิดการบริหารจัดการศึกษา ทักษะอาชีพ และทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างแท้จริง ช่วยให้นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา และ

ผู้เกี่ยวข้อง ได้ออกแบบการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงแห่งโลกอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตแห่งโลกอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารจัดการศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวว่า “การบริหารจัดการ” เป็นศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายโดยอาศัยบุคคลอื่นเป็นคนทำ บางครั้งใช้คำว่า “การจัดการ” แทน เนื่องจากทั้งสองคำมาจากคำภาษาอังกฤษที่มีความหมายเช่นเดียวกันคือ “Administration” และ “Management” ซึ่ง สรชา ศรีสุวรรณ (2565) กล่าวว่าการบริหารจัดการศึกษา เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ทั้งกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำในการประสานงาน การควบคุม การใช้ทรัพยากรทางการบริหารและเทคนิควิธีให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีคุณภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ คมค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้การบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์จำเป็นต้องอาศัยแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจกระบวนการบริหารและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ในที่นี้ผู้เขียนนำเสนอเป็น 3 ส่วนย่อย ประกอบด้วย 1) แนวคิดการบริหารจัดการที่มีหลักเกณฑ์ โชติ บดีรัฐ (2558) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ Frederick Winslow Taylor และ Henri Fayol สรุปได้ว่า Taylor มีแนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ การคิดค้นและกำหนดสิ่งที่ดีที่สุด การคัดเลือกและพัฒนาคนงาน การพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงานควบคู่กับการพิจารณาคนงาน และการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ส่วน Fayol มีหลักการบริหาร 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ส่วนที่ 2 ลักษณะของผู้บริหาร ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ ไหวพริบ ความรู้ เทคนิควิธีการทำงาน และประสบการณ์ และส่วนที่ 3 หลักการบริหาร ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร 2) แนวคิดการบริหารจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ Hoy and Miskel (2008) แนะนำว่า การทำงานของพนักงานขึ้นอยู่กับความต้องการ แรงจูงใจ ความพึงพอใจ และขวัญกำลังใจ และการทำงานของบุคคลจะขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของกลุ่มไม่ใช่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจ องค์การที่ไม่เป็นแบบแผนจะมีผลต่อผลผลิตขององค์การ ในองค์การย่อมมีวัฒนธรรมและเกิดกลุ่มในการทำงานโดยธรรมชาติ เป็นสังคมไม่มีแบบแผน เกิดมีบรรทัดฐานในการทำงาน และมีรูปแบบการสื่อสารในองค์การ และ 3) แนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ ผู้เขียนนำเสนอแนวคิดไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การบริหารจัดการตามทฤษฎี Z ของ William G. Ouchi (1981) องค์การจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงในการจ้างงาน การตัดสินใจที่เป็นเอกฉันท์ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้บุคคล การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งเป็นขั้นตอนและค่อยเป็นค่อยไป แต่มีระบบประเมินที่ชัดเจน การเติบโตในเส้นทางอาชีพมีความชัดเจน รูปแบบที่ 2 การบริหารจัดการเชิงระบบ ของ Norbert Wiener (1965) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลิต การป้อนกลับ และ

สภาพแวดล้อม รูปแบบที่ 3 การบริหารจัดการตามสถานการณ์ของ Fred E. Fiedler (1967) สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลักมากกว่าที่จะแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงาน รูปแบบที่ 4 การบริหารจัดการโดยวัตถุประสงค์ ของ Peter F. Drucker (1954) หลักการสำคัญคือ ผู้บริหารและพนักงานร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร มอบหมายงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ และประเมินผลงานตามวัตถุประสงค์ และรูปแบบที่ 5 การบริหารจัดการวิทยา ของ Herbert A. Simon (1977) เน้นการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นสำคัญ ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพนำมาใช้ประกอบการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดก่อนการตัดสินใจ

จากแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารจัดการองค์กร มีนักศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ อาทิเช่น ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2564) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาทักษะนวัตกรรมของเยาวชนไทยสำหรับรองรับการประกอบอาชีพในโลกอนาคต ประกอบด้วย หลักการแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน นอกจากนี้ กนก ยนต์ชัย (2565) ได้เสนอการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสู่การเป็นนวัตกรของผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และเงื่อนไขความสำเร็จ ส่วน วันฤดี ปุยะติ (2562) ได้ศึกษาการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประกอบด้วย การบริหารจัดการ หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผลลัพธ์และความสำเร็จ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผน จัดทำ นำไปปฏิบัติ และควบคุมดูแลการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษาที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยอาศัยหลักการและแนวคิดที่ครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น การบริหารจัดการวิชาการ การจัดการทรัพยากร การพัฒนาบุคลากร และการมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนของเครือข่าย

3. ทักษะอาชีพสำหรับผู้เรียน

จากพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ในหลวงรัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพ ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ (2567) ได้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยได้ประกาศกำหนดนโยบายการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569 ข้อ 2.9 สร้างโอกาสให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ

ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต พร้อมการพัฒนาทักษะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill)

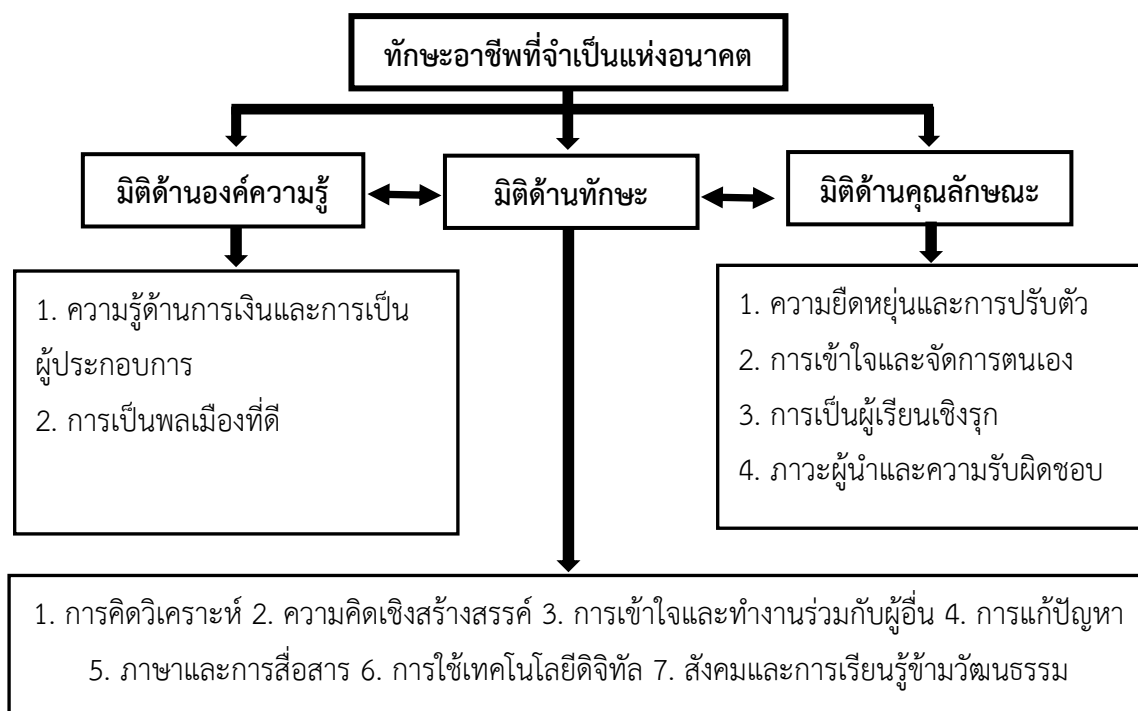
ทักษะอาชีพเป็นความชำนาญในการหาเลี้ยงชีพหรือในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีทั้งอาชีพรับจ้างผู้อื่นหรือองค์กรและอาชีพอิสระที่ตนเองทำขึ้นตามความพึงพอใจ ความสามารถ และความชำนาญ อันเกิดจากการฝึกฝนเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง ผู้เขียนได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพของ Super, 1957; Ginzberg, 1966 และ กระทรวงศึกษาธิการ, 2561 พบว่า พัฒนาการทางอาชีพจะขึ้นอยู่กับแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะมีการเรียนรู้ ฝึกทักษะ และสร้างความชำนาญ ประกอบการตัดสินใจเพื่อเตรียมความพร้อมในการเลือกอาชีพและปรับตัวในอาชีพของบุคคล สำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเป็นช่วงวัยที่อยู่ในระยะเตรียมเลือกอาชีพ การจัดการศึกษาจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังสมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน สถานศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้จากสถานศึกษากับโลกของงานในชีวิตจริง ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในอนาคต เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ นอกจากนี้สถานศึกษาต้องสร้างความร่วมมืออันดีระหว่างผู้ปกครองและชุมชน ในการสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพจะต้องมีส่วนร่วมของกิจกรรมตระหนักรู้ในตนเอง กิจกรรมตระหนักรู้การทำงานจริง เรียนรู้การตัดสินใจ และเรียนรู้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากการศึกษาทักษะอาชีพของผู้เรียน สรุปได้ว่า การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ได้หมายถึงความคาดหวังให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกอาชีพ แต่เป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ฝึกฝน มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกการประกอบอาชีพในอนาคต โดยสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อาชีพในอนาคต ซึ่งอาจจะจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนโดยใช้อาชีพเป็นฐานในการบูรณาการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถ ความถนัดของตนเอง และเป็นแนวทางไปสู่การศึกษาต่อในอนาคต

4. ทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตนั้นมีความสำคัญและปรับเปลี่ยนทักษะใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตลาดแรงงานและลักษณะงานหรืออาชีพที่เปลี่ยนแปลงในยุค Digital Disruption ซึ่งการจัดการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่พร้อมสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต ผู้เขียนได้ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการทำงานและทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตของ ภัฏญานัฐ ปูนา (2561) วัชรสินธุ์ เพ็งบุบผา (2564) สรชา ศรีสุวรรณ (2565) วรากร พิศดาร (2565) พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์ (2566) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) สังเคราะห์ได้องค์ประกอบของทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตของผู้เรียน จำแนกออกเป็น 3 มิติ ประกอบด้วย มิติด้านองค์ความรู้ ได้แก่ 1) ทักษะความรู้ด้านการเงิน

และการเป็นผู้ประกอบการ เป็นความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ตนเองสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจไว้ มีทัศนคติที่ดีต่อความสำเร็จของตนเอง และเรียนรู้ในความไม่สำเร็จของตนเอง และ 2) ทักษะการเป็นพลเมืองที่ดี เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกต่อสังคมและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันก็สามารถใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน มิติด้านทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจและจัดการกับข้อมูลหรือปัญหาที่ซับซ้อน 2) ทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นการรู้จักใช้เทคนิคในการสร้างแนวคิดอันหลากหลาย ปรับปรุงให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น เปิดรับมุมมองที่แปลกใหม่ สามารถสร้างสรรค์แนวคิดให้กลายเป็นนวัตกรรมที่เป็นรูปธรรม 3) ทักษะการเข้าใจและทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นความสามารถในการเข้าใจและรับรู้ความรู้สึก ความคิด และประสบการณ์ของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เคารพซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกัน และให้คุณค่ากับการมีส่วนร่วมของทุกคนในทีม 4) ทักษะการแก้ปัญหา เป็นการรู้จักเลือกใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์การทำงานของสิ่งต่างๆ รวมทั้งการสังเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลและชุดความคิดต่างๆ ตีความและหาข้อสรุป นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยด้วยวิธีการที่หลากหลาย 5) ทักษะภาษาและการสื่อสาร เป็นความสามารถในการนำเสนอความคิดทั้งในรูปแบบการพูดและการเขียนได้ชัดเจนและเหมาะสม สามารถฟังและถอดความหมายได้ถูกต้อง รวมถึงการรู้จักใช้สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม 6) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นความสามารถในการใช้เครื่องมือและระบบดิจิทัล รวมถึงเทคโนโลยี AI เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน การเรียนรู้ และการสื่อสาร และ 7) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เป็นการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับทีมงานที่มีความแตกต่างกันทางสังคมหรือวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มิติด้านคุณลักษณะ ได้แก่ 1) ทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว เป็นความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับหน้าที่และความรับผิดชอบ สามารถทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง รับมือกับปัญหาที่ไม่คาดคิดได้อย่างดี จัดการกับความเห็นและความเชื่อที่แตกต่างภายใต้การทำงานที่มีความหลากหลายของคน เพื่อหาทางออกที่เหมาะสมได้ 2) ทักษะการเข้าใจและจัดการตนเอง เป็นความสามารถในการเข้าใจและรับรู้ความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และแรงจูงใจของตนเอง สามารถบริหารเวลาและจัดการกับงาน รักษาสมดุลระหว่างเป้าหมายได้ดี รับผิดชอบต่องานของตนเองได้โดยไม่ต้องมีคนควบคุม สามารถจัดการและต่อยอดความรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อใช้พัฒนาตนเองในอนาคต 3) ทักษะการเป็นผู้เรียนเชิงรุก เป็นความสามารถในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ใช้วิธีคิดวิเคราะห์ ตั้งคำถาม และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และ 4) ทักษะภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ เป็นความสามารถในการใช้ทักษะในการแก้ปัญหาและการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย รู้จักการวางแผนการใช้คนให้เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน รับผิดชอบต่อผลประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

ภาพที่ 1 แสดงทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต

จากการศึกษาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตจะเห็นได้ว่าเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ 13 ทักษะ จำแนกเป็นมิติด้านองค์ความรู้ มิติด้านทักษะ และมิติด้านคุณลักษณะ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน จึงควรพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนอย่างครอบคลุม เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนที่ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน ให้เป็นบุคคลที่มีทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในอาชีพ สามารถสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติ นำความรู้ใหม่ไปใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน ทนต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มุ่งสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมรับและสามารถปรับตัวกับเทคโนโลยี นวัตกรรม และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

5. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต

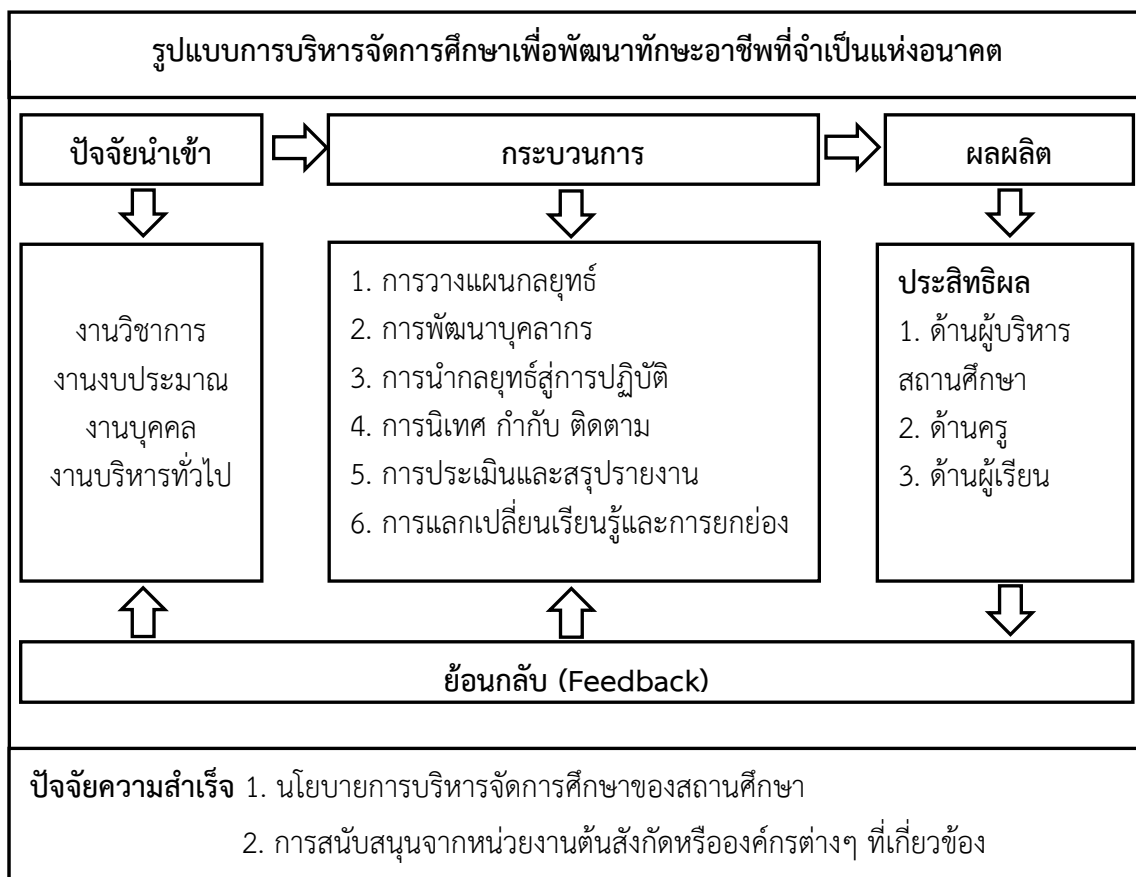
แนวทางการจัดการศึกษา ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ ทำเป็น และมาตรา 28 กำหนดให้หลักสูตรมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีกระบวนการคิด สามารถนำทักษะความรู้รอบตัวมาสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่เพื่อใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงได้นำแนวคิดการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน และทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 (Input) ปัจจัยนำเข้า คือ การบริหารงานตามกฎกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษาใน 4 งานหลัก ได้แก่ 1) งานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) งานงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดสรรทรัพยากร และการระดมทรัพยากร 3) งานบุคคล ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญกำลังใจ และการสร้างแรงจูงใจ และ 4) งานบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม การประสานงาน และการสร้างเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ใช้กระบวนการ 6S ประกอบด้วย 1) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategy Planning) เป็นการนำนโยบายจุดเน้นของต้นสังกัด ทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต และผลการประเมินผู้เรียนและข้อมูลทางการศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 2) การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารและครู มีเทคนิค วิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย สามารถเลือกใช้วิธีการหรือบูรณาการเทคนิคให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองในการพัฒนาผู้เรียน 3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (Start to Implement) เป็นการนำแนวทางตามรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตสู่การปฏิบัติ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม (Supervision) เป็นการสนับสนุน วิชาการ งบประมาณ นิเทศ ติดตาม ประเมินแบบก้าวหน้า และให้ขวัญกำลังใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ 5) การประเมินและสรุปรายงาน (Evaluation and Summarize) เป็นการประเมินประสิทธิผลจากการใช้รูปแบบ สังเคราะห์ ประมวลผล สรุป และนำเสนอการบริหารจัดการพัฒนา 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการยกย่อง ชมเชย (Share and Cheer up) เป็นการนำผลการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตของสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศหรือประสบผลสำเร็จมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้การยกย่องชมเชย

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วยประสิทธิผล 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การวางแผนและนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพและสามารถนำไปต่อยอดในอนาคตได้ พัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ และเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งขยายผล เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู คือการที่ครูสามารถสร้างแรงบันดาลใจและออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตให้กับผู้เรียน เพื่อการค้นพบความถนัดและความต้องการพัฒนาของผู้เรียน ดึงศักยภาพของผู้เรียน และจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพและสามารถนำไปต่อยอดในอนาคตได้ และสามารถสร้างเครือข่ายขยายผลการจัดการเรียนรู้แก่ครูในสถานศึกษาอื่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการเรียนรู้และทักษะของผู้เรียน คือการบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในมิติด้านองค์ความรู้ มิติด้านทักษะ และมิติด้านคุณลักษณะ

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) นโยบายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 2) การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต

6. สรุป

การนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคตของผู้เรียนไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับความตระหนักในความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดตามบริบทของสถานศึกษา ความพร้อมของบุคลากร สร้างความตระหนักในการร่วมมือกันให้เกิดกับทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากบทความที่ผู้เขียนได้ศึกษา รวบรวม สรุป และสังเคราะห์องค์ความรู้นี้ มุ่งหวังให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงพลวัตใหม่ผ่านการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนในมิติด้านองค์ความรู้ ประกอบด้วย 1) ความรู้ด้านการเงินและการเป็นผู้ประกอบการ และ 2) การเป็นพลเมืองที่ดี มิติด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) การคิดวิเคราะห์ 2) ความคิดเชิงสร้างสรรค์ 3) การเข้าใจและทำงานร่วมกับผู้อื่น 4) การแก้ปัญหา 5) ภาษาและการสื่อสาร 6) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 7) สังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม และมีมิติด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) การเข้าใจและจัดการตนเอง 3) การเป็นผู้เรียนเชิงรุก และ 4) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ รวม 13 ทักษะอาชีพที่จำเป็นแห่งอนาคต เนื่องจากบริบททางสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีผลต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายสำคัญไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ จึงมุ่งเน้นการ

เตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนที่ต้องเผชิญกับโลกแห่งอนาคต ผ่านปัจจัยนำเข้าด้านการบริหารงาน วิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยใช้กระบวนการ 6S ประกอบด้วย 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 5) การประเมินและสรุปรายงาน และ 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการยกย่อง ชมเชย เกิด ผลผลิตที่มีประสิทธิผล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการ จัดการเรียนรู้ของครู และด้านการเรียนรู้และทักษะของผู้เรียน และมีปัจจัยความสำเร็จ คือ นโยบาย การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคตสู่พลเมืองดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

7. บรรณานุกรม

- กนก ยนต์ชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสู่การ เป็นนวัตกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุทัยธานี ชัยนาท. อุทัยธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับ นักเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568-2569. สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2568. จาก <https://moe360.blog/2024/11/13/131167/>
- กัญญาณัฐ ปูนา. (2561). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะ อาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่ พิเศษ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์. (2564). การวิจัยและพัฒนาทักษะนวัตกรรมของเยาวชนไทยสำหรับรองรับ การประกอบอาชีพในโลกอนาคต. ร้อยเอ็ด : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- โชติ บดีรัฐ. (2558). เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธานินทร์ เอื้ออภิศร. (2560). มนุษย์จะสร้างทักษะการเรียนรู้ใหม่เพื่อรับมือ “ความเปลี่ยนแปลง” ในอนาคตอย่างไร?. สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2568. จาก <https://thestandard.co/learning-for-change>
- พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์. (2566). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาศิเพื่อการศึกษาไทย. (2562). การปฏิรูปการศึกษาในยุค Digital Disruption. สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2568. จาก https://www.facebook.com/TEPThaiEDU/posts/845612122506632?_rdc=1&_rdr#

- วรารกร พิสิตาร. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับ
โรงเรียนขยายโอกาสบนพื้นที่สูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด
เชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วัชรสินธุ์ เพ็งบุบผา. (2564). ทักษะการประกอบอาชีพที่สำคัญในโลกยุคใหม่ที่นักเรียนไทยควรได้รับ
การพัฒนา: การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. วารสารครุศาสตร์สาร. 15(1). 137-149.
- วันฤดี ปุยะติ. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียน ในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมบัติ นพรัก. (2563). ข้อเสนอการปฏิวัติ (Revolution) การศึกษาไทย. พะเยา : มหาวิทยาลัย
พะเยา.
- สรชา ศรีสุวรรณ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาด้านอาชีพสำหรับโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). ระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผล การ
ดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). แบบติดตาม ประเมินผลการบริหารและการ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2568. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อริญญา เถลิงศรี. (2561). Disruption: ทำลายล้างหรือสร้างโอกาส. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2568.
จาก <https://thaipublica.org/2018/06/seac-disruption>
- Drucker, Peter F. (1954). *The Practice of Management*. New York : Harper& Row.
- Fiedler, Fred E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness*. New York : McGraw-Hill.
- Ginzberg Eli. (1966). *The Development of Human Resources*. New York : McGraw-Hill.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2008). *Educational Administration: Theory, Research and
Practice*. New York : McGraw-Hill.
- IBERDROLA. (2019). *What is Disruptive Education?*. Retrieved 13 May 2025. From
<https://www.iberdrola.com/talent/disruptive-education>
- Simon, Herbert A. (1977). *Administrative Behavior*. 2nd ed. New York : The Free Press.
- Super, D.E. (1957). *The Psychology of Careers*. New York : Harper and Row.

- Wenting Weng. (2015). Eight skills in future work. **Texas A & M University Education**. 135(4). 419-422.
- Wiener, Norbert. (1965). **Cybernetics: Or Control and Communication in the Animal and the Machine**. Cambridge University Press : MIT.
- William G. Ouchi. (1981). **Theory Z How American Business Can Meet the Japanese Challenge**. New York : Avon Books.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน
หลักเกณฑ์และวิธีการส่งต้นฉบับเพื่อพิมพ์เผยแพร่
วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1. ลักษณะของวารสาร

วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นวารสารเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทความรายงานการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยและบุคลากรจากหน่วยงานภายนอกโดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารรายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน

เนื้อหาบทความหรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น

กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยต้นฉบับจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์

2. การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และต้องมีบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาวขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียวใส่เลขกำกับหน้าทุกหน้าพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Word ใช้แบบอักษร (Font) TH Sarabun ขนาด 16

ถ้ามีภาพประกอบควรเป็นภาพถ่ายขาว – ดำ ที่ชัดเจน

ถ้าเป็นภาพวาดลายเส้นให้วาดบนกระดาษขาวโดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด ความยาวของเนื้อเรื่องภาพประกอบ ตาราง และบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษรวมเอกสารอ้างอิงไม่ควรเกิน 12-15 หน้า

ส่งต้นฉบับมายังกองบรรณาธิการวารสารวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด มาที่ Email : JournalMBU101@gmail.com หรือส่งเข้าระบบออนไลน์ <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/RJGE>

3. รายละเอียดขนาดตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

ส่วนประกอบของบทความ	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	กลาง หน้ากระดาษ	18	ตัวหนา
ชื่อผู้แต่ง	ชิดขวา	16	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ -ภาษาไทย -ภาษาอังกฤษ	กลาง หน้ากระดาษ	18	หัวข้อตัวหนา เนื้อหาตัวปกติ
หัวข้อแบ่งตอน	ชิดซ้าย	18	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	ใช้หมายเลข	16	ตัวปกติ

เนื้อหาบทความ	-	16	ตัวปกติ
การเน้นความในบทความ	-	16	ตัวปกติ
ข้อความในตาราง	-	16	ตัวปกติ
บรรณานุกรม	ชิดซ้าย	16	ตัวหนา
ภาพประกอบ / คำอธิบายใต้ภาพ	กลาง หน้ากระดาษ	16	ปกติ

ตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 เว้นขอบด้านบน / ขอบด้านซ้าย 1.5 นิ้ว เว้นขอบด้านล่าง / ขอบด้านขวา 1 นิ้ว

4. ชื่อผู้เขียน

ระบุชื่อ – นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) โดยวางไว้ทางขวามือได้ชื่อของบทความ
ระบุ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน และ e-mail ตามลำดับ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

5. บทคัดย่อ

บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทย และจำนวนคำ 300-500 คำ

บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจำนวนคำไม่เกิน 300-500 คำ

ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) สำหรับคำดัชนีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

6. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

1. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาคัดเลือกคุณภาพบทความ และ/หรือปรับแก้ตามความเหมาะสมก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 คนเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาสาระ ตรวจสอบความถูกต้อง และคุณภาพทางวิชาการของบทความและเห็นชอบให้ตีพิมพ์ทั้ง 2 คน กรณีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบ 1 ใน 2 คนทางกองบรรณาธิการวารสารฯ จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมอีก จำนวน 1 คน (และในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งเพิ่มขึ้นผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบคำตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1,000 บาท) และบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 คน กรณีเมื่อเสนอบทความต่อผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร ผู้เขียนบทความประสงค์จะไม่ตีพิมพ์ในวารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบคำตอบแทนของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านละ 1,000 บาท

3. กองบรรณาธิการวารสารจะไม่คืนต้นฉบับให้กับเจ้าของบทความในทุกรณี

7. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

บทความวิชาการ บทความวิชาการวิจัย บทความปริทัศน์ และหรือบทวิจารณ์หนังสือ

8. หลักการอ้างอิง

ให้ใช้ “ระบบฝังโน” และตัวเลขให้ใช้ “ตัวเลขอารบิก” ที่เป็นสากล

9. เขียนตามแบบที่กำหนดไว้

9.1 บทความวิชาการ

แบบการเขียน “บทความวิชาการ” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....
.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....
.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....
.....
.....

Keywords :;;(3 – 5 คำ)

1. บทนำ

(พิมพ์รายละเอียด).....
.....
.....
.....

2. เนื้อหา : ในส่วนนี้ การอ้างอิงในเนื้อเรื่องให้ใช้แบบนาม-ปี (Name-Year) ระบุนาม-นามสกุล ผู้แต่งปีที่พิมพ์เอกสารและหน้าไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความนั้นก็ได้ เช่น กุลธิดา ท้วมสุข (2548 : 16) กุลธิดา ท้วมสุข (2548) หรือ (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548) (กุลธิดา ท้วมสุข, 2548 : 16))

2.1.

2.2.

2.3.

ฯลฯ

3. สรุป

(พิมพ์รายละเอียด).....

.....

4. บรรณานุกรม

.....(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิชาการเท่านั้น)

9.2 บทความวิจัย

แบบการเขียน “บทความวิจัย” เพื่อลงพิมพ์ในวารสาร
วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เรื่อง (ภาษาไทย).....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) 1

ชื่อ – สกุล ผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) 1

ต้นสังกัด/หน่วยงาน¹

ภาษาอังกฤษ (ต้นสังกัด/หน่วยงาน)¹

Email :

บทคัดย่อ

.....(บอกวิธีวิจัย).....ผลการวิจัยพบว่า.....

.....

คำสำคัญ :;; (3 – 5 คำ)

ABSTRACT

.....

Keywords :;;; (3 – 5 คำ)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

.....

(ความยาวประมาณ 2/3หน้ากระดาษ A4)

2. โจทย์วิจัย(ถ้ามี)

2.1
 2.2

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อ
 3.2 เพื่อ.....

4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

4.1
 4.2

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1
 5.2

6. วิธีดำเนินการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ ½
 หน้ากระดาษ A4)

7. ผลการวิจัย

.....
 มีตาราง/รูปภาพ/แผนภูมิประกอบ ถ้าวิจัยเชิงคุณภาพให้ใส่รูปภาพ 1-2 รูป (ความยาวประมาณ 2-3
 หน้ากระดาษ A4)

8. อภิปรายผลการวิจัย

.....
(ความยาวประมาณ 1/3 หน้ากระดาษ A4)

9. องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี)

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

11. บรรณานุกรม

.....
(เฉพาะที่มีอ้างอิงในบทความวิจัยเท่านั้น)

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม

การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล 1) ในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าเอกสารอ้างอิงในกรณียกข้อความมาทั้งหมด 2) การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้วลี “บรรณานุกรม” สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ “Reference” สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างเบื้องต้น

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์-ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ระบุเลขของปีที่(ระบุเลขของฉบับที่). ระบุเลขหน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความเรื่องนั้นๆ.

นัฐธยา พิพัฒน์นราธ, นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2561). การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**. 5(1). 223-240.

3. วิทยานิพนธ์/รายงานวิจัย

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์). ชื่อสถาบันการศึกษา. สถานที่พิมพ์
ตัวอย่างเช่น

รัศมี สีหะนัน. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ
ประเมินผล. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

4. เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

ชื่อผู้จัดประชุม. (ปีที่พิมพ์). ชื่อรายงานการประชุม. เมืองที่พิมพ์-ถ้ามี : สำนักพิมพ์-ถ้ามี.

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่องที่ปรากฏในเว็บ. สืบค้นเมื่อระบุวันที่เดือนปี. จากชื่อเจ้าของเว็บไซต์ :
<http://xxxxxx>

เสาวรจ รัตนคำฟู.(2563). วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความ
วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(MBU Roi Et Journal of Global Education Review)
ISSN : 2730-4132 (Online)

วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้น จึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพของบทความตามกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

1.2 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการในพิจารณาบทความโดยอ้างอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้เขียนบทความและเนื้อหาบทความที่พิจารณาไม่ว่าจะด้วยกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนบทความหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความ ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือในการนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

1.4 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจประเมินบทความและผู้เขียนบทความ

1.5 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

2. บทบาทหน้าที่ของผู้เขียนบทความในวารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.1 บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 ผู้เขียนบทความต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น

2.3 หากผลงานทางวิชาการของผู้เขียนเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้เขียนควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

2.4 ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด ก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด แล้ว

2.5 ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

3. บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการ และเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

3.4 หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมินเป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด กำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับ